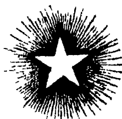
THE VILLAGE SCHOOL.

A Satirical Farce in Telugu

WITH AN ESSAY ON

The Idealism in Education

HARI. VENKATESWARLU

పల్లెటూరి పాఠశాల.

(తెలుగు భాగము)

గ్రంథకర్త

[illegible] వెంకటేశ్వర్లు.

మొదటికూర్పు ప్రతులు 1000

బ్రిటానియా ముద్రాక్షరశాల

మదనపల్లె.

1930.

Price 0—10—0.] [వెల 10 అణాలు.

ఈ ఫార్సునందు వచ్చు పాత్రలు.

1 నరసింహం పంతులు ప్లీడరు.

2 సుబ్బిశెట్టి. | హెల్తు కమిటీ మెంబర్లు.
3 కాఫీహోటల్ అయ్యర్.
4 రంగారావు, కిరసనాయిల్ ఏజంటు.
5 విస్సయ్య, పురోహితుడు.
6 ఒక కాపు.
7 రాజారావు, retired తాలూకా గుమాస్తా.

8 శ్రీనివాసరావు. | మాస్టరుపనికొఱకువచ్చిన అభ్యర్థులు.
9 వెంకట్రావు.
10 జోగారావు.
11 రమణరావు.

12 విశ్వనాథశాస్త్రి, తెలుగు పండితుడు.

13 డ్రాయింగుమాస్టరు.

14 కనకమ్మ, హోటల్ కీపర్. యింకా నలుగురు పిల్లలు, విద్యార్థులు గుమాస్తా మొదలైనవారు.

APOLOGIA

(Idealism in Education)

GREAT efforts at vast educational reform have always synchronised in the past with big political movements and with the ebb of such national outbursts educational work has sunk low again. The boycott of the English Schools in the days of non-co-operation and the rise of a Nationl University in the Home Rule days are specific instances. Political regeneration is believed to rest on National Education and on the ruins of the existing type of schools visionaries have sought to build a fine structure of national schools.

The colossal failure of the attempt to supplant the existing school ought to be an eye-opener to the genuine reformers of education. The foreign standards, the imposed curriculum, the severe examinations, the fiscal subordination and the like make even the heroic idealists feel helpless to usher a new era in the world of education. But slowly and gradually however, the idea of destruction in education is losing ground; for the vague apprehension of a clash of cultures due to the English education is no longer felt by the internationalists or the thoughtful section of the public men. The alien cultural creeper has clasped the native stem of indigenous splendour and the two-in-one may present a loving sight to the onlookers. Swiftly the world is moving to be one in everything as Earth is already one. To the present conservative historian, India to-day is a medley of contradictions but to the gaze of a few centuries hence, the foundations of a mighty structure of a glorious universal culture are laid in the present age. Hence every attempt at destruction to transplant the pure past in the mixed present is a positive disservice, as the process of construction is only delayed thereby. This is all the more true of our schools which are always the factories of *Future*.

But is there no wrong with our schools to warrant the cry for a National Education.? Yes; but have we not *a national education* even now? Except the heavy burdened ill-suited curricula of studies and the foreign medium, everything is already national about our Schools. The main thing in education-the human factor-is our own. The teachers, the pupils, the managers are all *we* the nationalits and in *us* therefore lies the secret of success in our education. But the oppressive system of education with unwieldy courses and severe intellectual tests are too often regarded as great handicaps not only for the free development of fhe pupil's minds but for the freedom of the teachers as well. But what is lacking really in the realm of our public schools is the complete absence of idealism in men concerned with them. India is still proud of her glorious ideal in Education-the realisation of the eternal relationship between the teacher and the disciple. A thousand rules may chain the freedom of the teachers and the managers, but if, in the fire of love, they destroy them to forge fresh links with tender souls, ancient India is revived. Aryans attached soul values to education, we attach market values. With them education is a part of their raligion; with us it is apart. What wonder then, when Idealism is torn apiece threadbare and public schools, instead of being blissful gardens of young organisms, present but a gloomy aspect with cross-currents of revengeful feelings, strikes, corporal punishments, black-marks, wholesale removals and what not-all under the seal of a rigid organisation wrongly known as discipline.

The managers, the teachers and the pupils, as I have already stated, are the three human factors of the public school and if the first two, conscious of the great ideal behind the profession, try to realise the Indian ideal of "Education as Service" the problem of National education is solved without a demand for it. A few parents come together and unable to leave their boys in better hands resolve to have an school and the next day there is a semblance of the village school with arrested truants and stop-gap teachers, Alas! instead of a great idealism being the

motive spring of these Temples of Learning where beautiful souls of all descriptions and at various stages of unfoldment are worshipped by Teacher-priests, selfish desires unite these illiterates to produce the noisy mansion with cool calculation

As it is obtained to day, a great majority of the public schools are entirely managed by the public bodies alien to the teaching craft or indiffernt to the welfare of the department in general. The majority of them are local boards; some are committees of private individuals and a few others are religious bodies. Like the absentee land-lords these ruling bodies have at best only "circular" knowledge of their schools. They would never condescend to come to the school, much less to come in personal contact with their employees. Where there is this contact it is an intolerable interference born out of the false idea that the school is their private property and of vain glorious pleasure to look big in the eyes of servile teachers. These people to decide the personale of these institutions! In almost all the cases, favouritsm, recommendations, cheapness and other kindred motives weigh in the discharge of this supremely responsible function of the manager. The Head-master is never trusted in the matter; his word not cared for, he has only to fall in with what comes out of the bargain. It is an open secret that in the schools managed by religious bodies a lay man is always on a slippery ground being in perpetual rivalry with a religious incumbent. It is a shabby religion to throw a man of established links to the winds and ruin him. A bit of idealism and a great regard for the work are sure remedies for the mischief. The tone of the public schools rises or falls in inverse ratio to the pressure that is brought to bear upon them and the higher the idealism the lower the pressure. The school instead of being a neglected spot of their locality, becomes a pleasure resort for all if the managers look at it from that elevated spot of spotless idealism.

More than in the managing department idealism is needed in the teaching staff - the second human element in the school. The teacher ought to be the embodiment of a supreme

ideal. The habits, the tastes, the thoughts and the aspirations of the teacher, all go to make up that concept of personality and it is always an absract mould into which the soft lives of the young boys fall to be shaped into model careers. Needless to say then that a teacher ought to present a perfect type. In proportion to the perfection of the teacher's personality, the citizens of to-morrow are fashioned. The wide-spread discontent prevalent among the votaries of this profession and the steady flow of migration prove the absence of even the pretence of idealism. The causes of the discontent may be legitimate, for even the idealists are, as human beings, not exempt from legitimate wants. Nay, to maintain idealism they require even more than legitimate wants. Culture is a rare commodity whose price is dear. Idealist-managers who talk of starvation wages may please remember that this instinct for culture is not starved in the ideal teachers and how glorious an ideal it will be when the managers condescend to the level of their employees by deliberately forsaking even the few *physical luxuries* they could afford! Sacrifice does not consist in physical starvation. In spite of a decent handsome salary the sacrifice of the teacher is not insignificant. The gates of all ambition for fame and name are closed for him and the inner springs of joy are let loose. The contemptuous looks of the proud in the other walks of life have no effect. Thus regarded, the life of the teacher is a pilgrimage and the three beaten tracks spoken of in sacred literature as Devotion, Knowledge and Action converge on the path of Education if the teacher is devoted, efficient and active. In short, he may feel on this path all the agonies and ecstacies of the path of a real spiritual progress

The claim may be too much. But knowing full well that this work is not for careers it is a tragedy of the public life to smuggle the noblest of the profession with the poorest of thoughts. I feel intensely on this matter because a drop of discontent in the midst of active life poisons the place and produces disastrous effects. The institution is a multi-stringed instrument of unheard melodies and the play of an unwilling hand on it is

evidently out of tune. Hence in the institutions managed by a high type of idealism resignations are quickly disposed of and the individuals' leave-taking of the institution is esoterically construed as life leaving the individuals.

In the school where all teachers, carefully selected, tried and trusted, the head master is but a technical figure; for where is the need for close supervision when each responds to the highest in him. Suspicion is at the root of supervision and it does not lurk in the field of idealism. On the other hand co-operation is the virtue of the ideal school, and where co-operation reigns there shall not be party strifes and silly brawls. What a relief to the headmaster and manager when all alike have the responsibility and feel proudly, "This is my school, I work and die for it."

I come now to the vexed problem of school discipline. No problem in the field of education is more *misunderstood* than this. Several books on education suggest that a teacher's personality should *enforce* it but recognise the sanction of penal clauses behind it. More and more with the advancement of the science of education, the centre of gravity in the school is shifted on from the teacher to the pupil, and love is regarded as a factor of discipline. But still the ultimate sanction rests in punishment as an aid to discipline and so long as it is there the love of the teacher does not gush out of an artesian well of a pure heart but is regulated through the artifical pipes of smiling moods. An inborn tendency in the boys for mischief and the total negation of fear are hard factors to be reconciled. Lesser people make their way smooth by administering bitter pills like, "Fellow, I will fail you". Martyrs alone sprinkle rose water on them, "Dont worry, you will all be promoted". Idealism in discipline requires complete weeding out of fear in all its devilish sprouts to make the souls grow more freely and where teachers are big enough to forget and forgive, ways are found to meet with hard situations. A great educator, summing up the work of the whole year had said triumphantly

"If at all we have erred, we have erred on the side of love." Discipline with love is a path of thorns for teachers but a bed of roses for boys.

Discipline may be often associated with a dead monotonous silence in the class-room and a dumb behaviour of the boys outside. It is deemed a successful class where not a mouse would stir and he, a well-behaved boy who pays a salam to his teachers from a servile distance. Such are also the departmental standards of judgment. The bubbling life of a group of young boiling bloods is not an idle river to be bound by banks nor is it a lifeless machine to run smooth on a pair of rails. The concourse of young human lives of various moods and temperaments is a big ocean and everyone knows how skilful mariners manage it. Who dares conquer nature? Even the small river has its floods to baffle the poor engineers. Nature that has universal and fixed laws has also its moods and fancies but the advocates of spartan discipline in the school, have no sense of humour to allow a group of young men at times to have their own harmless ways. To seek the aid of punishment to set right the boys is nothing but administering repressive laws on innocent subjects. Punishment, instead of remedying the evil exasperates the boys and breaks their hearts. The frowning looks, the scolding words, the unkind cuts, all leave a permanent mark on the sensitive hearts. How many young boys of the so-called disciplined schools groan under lasting shame in the company of their comrades, by silly punishments like standing on the bench.

Such is the rotten state of things in many public schools widowed of idealism deadened by rigid discipline. Where is idealism to be sought for, if not in the schools and colleges? And yet these places, which ought to be reservoirs of pure bliss, have been trading centres for exploitation and profit. What avails a complete change in the studies, of a net work of teachers' organisations and organs, of conferences and resolutions when all of us do not restore the public school to what it should be?

I preach, therefore, idealism as a remedy for the several evils found in the educational markets of to-day and in this farce seek the aid of a literary form to exhibit the ludicrous side of these schools to all genuine lovers of education. I have, in imagination raised a small village school and supplied it with all the foibles real and false; I have started in the interests of my profession a crusade on such of the institutions as are managed by the illiterate swain and manned by the vagrant train.

THEOSOPHICAL HIGH SCHOOL,
MADANAPALLE.

Hari Venkateswarlu,
Teacher.

పల్లెటూరి పాఠశాల.

మొదటి రంగము.

[ప్రవేశము—బస్సుషెడ్డుకు వంటపూటింటికి మధ్య. (ప్రవేశము.) శ్రీనివాసరావు, మాస్టరుపనికొరకు వచ్చిన ఒక అభ్యర్థి. L. T. తప్పినవాడు. స్కూలు సెక్రెటరీగారితో Interview కొరకు రమ్మని వ్రాయగా వచ్చినవాడు].

శ్రీని—(తనలో) మోటారుబస్సు వచ్చేవేళ అయింది. దీనిలో కూడా ఎవరూ రాకపోతే ఇంక మనకీ పని అయిందన్నమాటే. పాతిక మందికి రమ్మని వ్రాస్తే ఒక్కడూ రాకపోవడమేమిటి నా అదృష్టం కాకపోతే. అయినా అప్పుడే సంతోషించకూడదు. ఇంకా రేపొక్కరోజుంది మధ్య. రేపు రాకూడదూ అందరు కట్టకట్టుకుని. నాకేమిపని లేదు కనుక నాలుగురోజులు వాయిదా ఉండనగానే వెళ్లితేమంచిదని వచ్చాను, పోటీ యేమిలేకుండా చేసుకుందామని. అసలు ఈ వెధవ ఊళ్లోకివచ్చేవాడెవడు? L. T. తప్పింది కనుక నేను తప్పిజారి వచ్చాను. కాని నసీబానికి సెక్రెటరీ ఊళ్లో లేక పోయినాడు. ఉంటేవాణ్ని ఈ పాటికి బుట్టలో వేసుకొని Promise చేయించుకోలేక పోయినానా? ఉద్యోగం ఖాయమవుతుందని పూటకూళ్ల ముండని టోపివేసి తేరగా తిండితింటున్నాను గదా. వెధవముండ, ఈ

మెరుపు వేషం అంతా చూచి నిజమే అనుకుని హడిలి పోయింది. ఇంక కాఫీహోటలు వాడిమాట, సిగరెట్ల వాడిమాట అడగనే అక్కర్లేదు. ఏమి లేక పోయినా ఒక్క advantage ఉంది పాపము పల్లెటూళ్లలో మాస్టర్లకి. వర్తకపువాళ్లు ఖాతా వ్రాస్తూ ఉంటారు, జీతం వచ్చేటప్పటికి కాకుల్లాగు మూగితే పరుగెత్తాను కాని. ఊళ్లోనుంచి వెళ్లిపోయేటప్పుడు చూడాలి వాళ్ల లబలబలు, కాగితాలు పుచ్చుకుని సిద్ధముపుతారు Pro-noteలు వ్రాయించుకోడానికి. (తేరిపార చూచి) అదిగో! అప్పుడే వచ్చింది బస్సు. ఎవడో చిన్న Suit case, చేతికర్రనీనూ తీసుకొని వస్తున్నాడు. ఇంతవరకూ ఎవడూ రాలేదు భగవంతుడా! అనుకున్నాను. L. T. ముఖమే దిగాలుపడి వస్తున్నాడు. ఊం ఎంతమందయినా రానీ. అందరినీ తరిమివేసి ఉద్యోగం సంపాదిస్తేనే ప్రజ్ఞ. (చూచి) ఓరి, వీడా! నా batch లో వాడే. వీడికేకర్మేమిటి Pass అయికూడాను.

(Paper చదువుకుంటూ సిగరెట్టు కాల్చుకుంటూయుండును. వెంకటరావు Suit case, చేతికర్రతో ప్రవేశించును).

వెం— (వానిని చూచి తనలో) అరె. వీడిక్కడికి సిద్ధమయినాడూ! ఎవడూ వాలకుండా ముందువెళ్లి సెక్రటరీని పట్టుకుందామనుకున్నాను. అయినా వెధవకి L. T. తన్నేసిందిరా. ఇక్కడికే ముఖంపెట్టుకుని వచ్చాడో? బహుశా వీణ్ణి కూడా రమ్మని వ్రాసియుంటారుగద, వీడిక్కడ ఉండడం ఒకందుకు నయం చేతిలో కాని డబ్బు లేకుండా వచ్చాను. ఎట్లాగురా బాబూ అనుకున్నాను. (సమీపించి) ఏమిరోయ్ ఇక్కడున్నావేమిటి?

శ్రీని—(తిరిగిచూచి) ఓరి, నీవటోయ్! ఎవరోయి ఇంతచనువుగా పిలుస్తా రనుకున్నాను. ఇదేమిటిలా ఎగబడ్డావు, పెళ్లా మేమిటి యెక్కడైనా?

వెం—ఇక్కడే. మరునాడుంది మనపెళ్లి.

శ్రీని—మనపెళ్లేమిటి? నన్నుకూడా కలుపుతున్నావు.

వెం—నీవుకూడా apply చేసావనుకున్నానులే. మరిక్కడున్నావేం. సెప్టెంబరికి చదవకుండాను.

శ్రీని—చదువుతానుపోదూ. ఎల్లాఅయితేం Pass అయినావు చచ్చి చావే. అసలు సంగతిచెప్పు. ఎక్కడినుంచి రావడం. ఇక్కడికేనా?

వెం—ఇక్కడికే. వేరేఅడగాలా? advertisement చూచి ఒక కాగితం ముక్క పారేశాను. ఆదిటకీమని తగులుకుంది. Interview ఇస్తామన్నారు. ఎల్లుండిట కమిటీ మీటింగు నీకేమి ఏముంది ఇక్కడ?

శ్రీని.—(తనలో) ఈ వెధవకేదోపని పడిసినట్టు, నాకు లేనట్టు. (ప్రకాశముగా) నాకక్కడ lien ఉందిలే నేను కేవలం అందుకే రావటం లేదు. ఇక్కడో Friend ఉన్నాడు. వాణ్ణిచూసినట్టూ ఉంటుంది, సంగతులు నాలుగూ తెలుసుకున్నట్టూ ఉంటుంది అని వచ్చాను.

వెం—పోనీలే, మనకి తెలిసినవాడంటూ ఒకడున్నాడుగద ఈఊళ్లో. బసకిబ్బంది లేదన్న మాట.

శ్రీ—అబ్బే! ఏం లాభం. ఆవెధవ ఉళ్లోకెళ్తేంచేదే, తలుపులు తాళాలు వేసున్నాయి. వంట ప్రొటింట్లో నాలుగు మెతుకు తిని తిరుగుతున్నాను నీవూ కనబడ్డావు.

వెం—మరి ఆయన లేందే యెందుకున్నావింకాను?

శ్రీని—ఇంతదూరం వచ్చానుగదా స్కూలు సెక్రెటరీని కూడా చూచి పోదామని ఉండిపోయినాను. తీరా ఆయన మొన్న రాత్రి Bombay వెళ్ళాడట.

వెం—అయితే నాలుగురోజులు పడుతుందా యేమిటి రావడానికి?

శ్రీని—ఆహా! వారం పైగా అవుతుంది. వెళ్ళి మళ్ళీ వస్తే నయం.

వెం—ఆఁ. నేను వెళితే యింక మళ్ళీ రాలేను. ఏమైనా సరే ఇక్కడే కూర్చుంటాను. వెధవ ఊళ్ళన్నీ తిరగలేక ప్రాణం పోతూంది Hotel కొంచెం అనుకూలంగా ఉంటుందా?

శ్రీని—ఏమనుకూలాలు కావాలి నీకు? ఇంట్లో ఉన్నట్టుంటుందా ఇంత పచ్చడీకూరా పడేస్తుంది. రాత్రికి మధ్యాహ్నానికీ ఒక్క సారే ఉడకేస్తుందిమరి. నీయిష్టం ఆలోచించుకో.

వెం—అది ఒకర్తేనా యేమిటాస్త్రీ ఈవూళ్లో. పోనియింత పరిశుభ్రముగా యేడుస్తుందా?

శ్రీని—పడుచుముండకి పరిశుభ్ర మేమిటి పోనిస్తూ. ఇదివరకు పెద్ద హోటలుండేదిట ఇక్కడ. వాడందర దగ్గిరా advance లు కొట్టేయిట్టే పరారీ అయిపోయినాడట. రాపోదాం. ఈపెట్టె అక్కడపడేసి వారంచెప్పుకొని పొలాల గట్టునేపోదాము.

వెం—ఈపూట నీ guest ని అన్నమాట.

శ్రీని—(తనలో) చేతిలో దమ్మిడీ లేకుండావచ్చి కబుర్లుచెప్పి తిండి మాత్రం యేలాగో తింటూఉంటే నాకు guest ట వీడు.

(ప్రకాశముగా)

guest, గిస్టు అనకురోయ్. ఈముండ అసలే ఖంగారు

మనిషి. ఏపూట డబ్బులు ఆపూట ఇవ్వక్కర్లేదులే. ఈపెట్టె
దాని దగ్గరే ఉంచుదాం.

(నాలుగడుగులునడచి తలుపుతట్టి బిగ్గరగా) ఏమండోయ్ కనకమ్మగారు!

కన—(లోపలినుంచి) ఉండండి వస్తున్నాను. ఎవరో తలుపుముట్టు
కోకండి—(తీసి బయటికి వచ్చును).

శ్రీని—తలుపుముట్టుకుంటే ఏమండి. అట్లావెలి వేస్తారేమిటమ్మా
బ్రాహ్మలిని.

కన—బ్రాహ్మలే బొత్తిగా చెడిపోయారు మడీమైలా లేకుండా
నరేగాని వారెవరు? తిరాబియ్యం పోసిన తరువాత తీసుకొని
వచ్చావు.

వెం—(తనలో) ఏకవచన ప్రయోగం చేస్తోంది. లోకువిచ్చాడా
యేమిటి చెపుమా. (ప్రకాశముగా) నేనేమి. పరాయి
వాణ్ని కానండోయ్.

కన—పరాయివాడివి కాకపోతే యింట్లోవాడవా బాబూ. మాట
లాడ్డం తెలియపోకతే ఊరుకో.

శ్రీని—భేష్. అట్లాతగులోక్కండి.

వెం—అబ్బే. అదికాదండి. మావాడి బంధువునే అనిచెప్పబోయి
నాను. ఇంట్లోవాణ్నయితే మీకేమితక్కువ.

కన—ఈయన ఏమవుతాడేమిటయ్యా నీకు?

శ్రీని—స్నేహితుడమ్మా! బంధువునంటేనువ్వు నిజమే అనుకుంటావు
కర్మం.

కన—సరే. ఇప్పుడు సంగతేమిటో చెప్పండి అన్నంవార్చుకోవాలి
పోయినేను.

శ్రీని—చెప్పరా భోజనానికి వచ్చానని చల్లకివచ్చి ముంతదాచడం ఎందుకు. వంటపూటి ఆవిడదగ్గర సిగ్గేమిటి?

వెం—అబ్బే! సిగ్గుకోసంకాదు. ఇంకా నీవేమయినా Introduce చేస్తావేమో అని wait చేస్తున్నాను.

కన—సరే తెలిసింది సంబడం. వంటయిపోయింది. ఇప్పుడువీలు లేదు.

వెం—అయితేం లేండి. కాసేపుంటాను. ఎంతసేపు గుడగుడ లాడ తాయి సాలిగెడు బియ్యం.

కన—సొమ్ము కెవరు పూచీ.

వెం—ఈయనే.

కన—ఈయన ఘరానా ఏమిటిక్కడ. నువ్వూ స్కూలుపనికోసం వచ్చినవాడవేనా? ఇంతమంది కెక్కడవుతుంది నాయనా. చదివినా రేల్లా అయితేం. ఉన్నదోపోస్టు. కాకపోతే ముఖాల మీదగుడ్డ లేసుకుని చల్లచల్లగా జారతారు, మళ్లీ ఇంకోచోటికి ఎగబడ్డానికి. అందరూ పోగయి కాఫీ హోటలొకటి తగలడ రాదూ? నాకెందుకు వెధవ సోదసొమ్మొచ్చి మరీతినండి (పోవును).

వెం—(తెల్లబోయి) దీనమ్మకడుపుకాల ఇదేమిటిరా ఇల్లాచదువు తుంది నీవెట్లా వేగుతున్నావు దానితోటి. గుండు పట్టుకుని ఖూండించేద్దామనిపించింది. తిండెట్టదేమోతీరా. ఏకముగా. వెళ్లేటప్పుడు లెఖ్ఖచూచి యిచ్చేదామని చెప్పరా. నోరు లేదేమిటి నీకు.

శ్రీని—నీవుపోయి అరాళ్లదగ్గర కూర్చో. బండముండ లోపలికి పోయి సర్దిచెప్తాను. (వెంకటరావు పోవును). (బిగ్గరగా) కనకమ్మగారూ. ఒకసారిట్లారండి మీరుతక్షణం (కనకమ్మ

ఖంగారుతో వచ్చాను) ఏమిటండోయ్. ఆయన యెవరను కున్నారేమిటి Incometax తహశీలుదారు కొడుకమ్మా నీ యిల్లు బంగారంగాను.

కన—ఇన్కంటాక్సనగా?

శ్రీని—అదోరకం తహశీల్ దార్. అంటే హోటల్సు ధర్మసత్రాలు ఉన్నాయి చూసారూ వాటికి లైసెన్సులు ఇవ్వడం తీసె య్యడం డ్యూటీ ఆయనిది. ఎంతపనిచేసారు! వచ్చేవచ్చే లాభం అంతానిమిషంలో గంగలో కలిసినారు. పోనీలెండి బెంగెట్టుకోకండి. మేముమాష్టర్లమంతా ఒకలాడ్జి యేర్ప రుచుకుంటాం మీరుండుముగాని మీకు కావలసిన దంతా యిచ్చి కనిపెట్టుతూ ఉంటాం.

కన—సరే. పడిసినట్టేఉంది. మీకుపెళ్లాలురావడంతోటే నన్ను గెంటెయ్యడానికా? ఎరక్కపోయి అన్నాను. ఏం తెలుస్తుం దమ్మానాకు! కాస్తముందొక మాట నాచెవులో ఊదలేక పోయినావూ? ఏడాది ఆరునెలలు తెగతిని ఒక్కడబ్బైనా యివ్వకుండాపోవడం యిక్కడ మాస్టర్లకి మామూలయింది గనుక వాళ్లమాటంటే తలనొప్పిచేత ఏదోఅంటాను. ఒక్క సారి పిలుబాబూ ఆయన్ని బతిమాలుకుంటాను.

శ్రీని—ఇప్పుడేమి పిలవమన్నారు? ఇక్కడుంటే ఒట్టని చక్కాపోయి నాడు, కూలివాడిని తీసుక్కురావడానికి.

కన—ఒక్కసారివెళ్లి పిలుచూద్దాం. వెధవకబుర్లు చెప్పడానికేనా?

శ్రీని—పైగానాకు నిష్ఠూరం చెప్పినందుకు మీరు తిట్టడం బాగానే ఉంది. ఇట్లారాడింక. కూలివాణ్ణి పంపిస్తాను పెట్టె పం పించమన్నాడు. ముందు వెనకా ఏమీ ఆలోచించకుండా

అంటాను. అనుభవిస్తారు. వారంరోజుల్లో చూచుకోండి. నోటీసుయిస్తారు మీకు పొమ్మని.

కన—మరేమిటి సాధనం. తీసుక్రా లేవు?

శ్రీని—తీసుక్వస్తానసుకోండి. మళ్లీ మీరు మాట దక్కనిస్తారన్న మాటేమిటి? నాల్గురోజులుంచేవాడుమరి

కన—నాలుగు కాదు. నలభైరోజు లుండమను. ఒక్కదమ్మిడీ అడిగితే ఒట్టు.

[కరణంగారి పాలికాపు లోపలినుంచి ఏమండోయ్. కనకమ్మగారూ! అని పిలుచును].

కన—తలుపు బార్లా తియ్యకోయ్. చిన్నగుడ్డకట్టుకున్నాను కూడాను.

కాపు—(తటాలునవచ్చి) అరవకమ్మా, చిరిగిపోయిన గుడ్డకట్టుకుని ఎవరు రమ్మన్నారు నిన్ను వీధిలోనికి? కరణంగోరింటికెవడో రాజమండ్రినుంచి B. A. Pass అయిన ఆయనయెవరో వచ్చారంట భోజనం యెట్టించమన్నారు కరణంగోరు.

కన—నరే. ఏంపనుంది మీకరణానికీ నాకూ. ఎవరైనా యింటికొస్తే పాపంనాకు లాభం చెయ్యడానికి ఇక్కడికితోలేస్తూ ఉంటాడు.

కాపు—అదికాదమ్మా. ఆపిడ వాకట్లోకూకుంది. ఆయనగారు చెయ్యికాల్చుకుంటున్నారు.

కన—దొబ్బుడాయ్. వందమందికి చేయగలను. నరే దానికేమి గాని డబ్బు ఇవ్వకపోతే మీకరణాన్ని కట్టిపుచ్చుకుంటాను మొన్న Revenue Inspecter ని పంపి 6 అణాలు ఇంకా ఇవ్వనేలేదు. ఇక్కడేం ధర్మసత్రం వేసుకు కూర్చోలేదని చెప్పు.

కాపు—ఆ ఊసు నాకు తెల్దు. కరుగంపుతామన్నారు పెద్ద మనిషంట గాగా రొట్టెంచమన్నారు.

కన—అవును లేవోయ్. నేనెరుగుదు నీ బిమ్మేలని మేస్టరీకోసం వచ్చినవాడేనా? మహాపెద్దమనిషి అంటావేమిటి? మధ్యాహ్నం అన్నం ఉండనీ చెప్పా ఇప్పుడు మళ్లీ ఎవరు చెయ్యగలడు.

కాపు—సుహాఆడిపోతున్నావేమిటమ్మా! నాలుగువందలు చేరేయామేమిటి దగ్గర కరణంగోరే లెక్క లేమనీకూ? ఇదంతా ఆయన దగ్గర చెపుతానుండు. తెగులొాదుల్తుంది. ఖలుకుతున్నావు మహా (పోవును)

కన—నాయనా! నీవుపోయి వారిని తీస్కురా. మీపని అయిందాకా మీరిద్దరూ ఇష్టంవచ్చినన్నాళ్లుండండి. ఒక్కడబ్బడగను.

శీని—అడిగించుకుంటామటమ్మా మేము. వెర్రిదానవులా ఉన్నావేమిటి. గడ్డువని పట్టినావు నాకు మరేదో చెప్పి ఆయన్ని తీస్కువస్తాను లెండి చూడండి మరోమాట. ఆకరణంగారు ఎం పే బి. యే. ఉన్నాడేం వాడికి మామాటేమి చెప్పకండి. ఇక్కడ పని నాకయిపోయిందనే చెప్పండి.

కన—అవును ఏకేఅవుతుంది కామమరీ. ఆయన్ని సాగనంపడమేనా నీకు కావలసినది నరే నీవువెళ్లు (శీని. పోవును)

(జోగారావు ప్రవేశించును).

జోగా—కనకమ్మగారెవరండీ.

కన—ఏం బాబు. నీకేమికావాలి ఆవిడితోటి.

జోగా—నీకంటావేమిటి మీారన లేవు? ఎవరనుకున్నావు?

కన—మేస్త్రీవి కావూ? నీకంటే. అంత ఉక్రోష మెందుకు? నువ్వేం పోలీసువాడివా? రివిన్యూ ఇన్స్పెక్టరివా?

జోగా—కనకమ్మగారినిలాపిలు. మాట్లాడతాను.

కన—నేనేకనకమ్మని. మాట్లాడు, ఆమాటలేమిటో.

జోగా—అదేమిటమ్మా! అట్లాఅరుస్తావు. కరణంగారేమీ కబురంపించలేదూ?

కన—నేను మళ్లీ కబురంపినాను.

జోగా—ఏమని?

కన—మధ్యాహ్నం అన్నం ఉందని. కావలిస్తే తిను.

జోగా—(తనలో) దెబ్బలాడితే అదీ లేదంటుంది. గయ్యాళిముండ లాగుంది (ప్రకాశముగా) ఏదో ఇంతతగలేద్దూ. ప్రాణం పోతూంది. పొద్దున్ననగా తిన్న మెతుకులు.

కన—సామాను తెచ్చుకో వెళ్లి. బస్సులిక్కడే ఆగుతాయి.

జోగా—(తనలో) ఓసి శకునపక్షిముండా. అప్పుడే వెళ్లమంటుం దేమిటి? (ప్రకాశముగా) ఎక్కడికీ వెళ్లనమ్మా. ఇంకా నాలుగు రోజులు పనిఉంది.

కన—అయితే ఎన్ని ఖాళీలున్నాయేమిటిక్కడ?

జోగా—ఒక్కటేగా.

కన—ఆఒక్కటీ ఎవడికో శ్రీనివాసరావుకి అయిందటగా.

జోగా—(నిర్ఘాంతబోయి) ఆఁ ఆఁ. ఎవడికీ కాలేదింకా.

కన—సరేపో. నీకోసమే చెపుతున్నాను. వంటపూటింటికి దండ గెట్టుకోకు. ఇంకో ఊరెళ్లవచ్చును.

జోగా—ఎవరుచెప్పి నారమ్మానీకు? కరణంగారింకా ఎవరికీ కాలే దంటేనే ఆయన కమిటీ మెంబరు తెలుసునా.

కన—నాముండా మొంబరీ అబ్బో! ఏంఉద్యోగం. నాలికపెగల్దుక్కడ. సెక్రిటరీగారి పెళ్లాంచెప్పింది నాయనా మళ్లీ మొవరితోను అనేవుసుమా. ఆవిడపుట్టింటివారి ఊరినుండి ఒకాయన వచ్చాడట. చచ్చిపోతే మరొక్కడికి కాదని చెపుతోంది ఆవిడ.

జోగా—ఏమి Pass అయినాడు?

కన—నీవుఅయినదే. L T. తప్పినట్లు గ్నాను.

జోగా—తప్పితే ఎట్లా ఇస్తారమ్మా?

కన—అదితప్పినా లెక్కలేదుటా. మరి ప్రైవేటుగా పోయి అవుతాడు.

జోగా—ఊఁ. ఇంకా? ఎంతకి వస్తాడు?

కన—నీవెంతకొస్తావు? ఒకళ్లువచ్చే దానికంటె అయిదురూపాయలు తక్కువకేవస్తాడు ఏమిలేనివాడట పాపం.

జోగా—అయితే నిశ్చయమయిందా?

కన—99 పాళ్లు అయిందనే అనకోవచ్చు. నువ్వుఅంతటితోనే అధైర్యపడకు. పళ్లంతా రాలుటపోస్తూండేం కర్మం? దిక్కుమాలిన ఉద్యోగాలు. పెళ్లాంకాపురానికి వచ్చిందా గాబూ!

జోగా—ఉండవమ్మా! పెళ్లాంమాట చెపుతావిప్పుడూ. తోచకేమస్తూ ఉంటేను.

కన—భోజనము చేద్దుగాని లే.

జోగా—ఇప్పుడుకాదు. ఒకగంటతాళివస్తాను కొంచెము వేడిగా ఉంచండి. (పోవును)

కన—(తనలో) పాపం ఏలా అఘోరిస్తున్నారో ఉద్యోగాల్లేక. రేపు వెళ్లి శ్రీనివాసరావుకి ఇప్పించమని సెక్రిటరీగారి పెళ్లాంతో గట్టిగా చెప్పిరావాలి. చాలామంది వస్తున్నారు. అవుతుందిగదా అని ఊరుకో కూడదు.

(తెర పడును).

పల్లెటూరి పాఠశాల.

రెండవ రంగము.

[(ప్రదేశము). సత్రము ఎదుట రాళ్లమీద. (ప్రవేశము) వెంకటరావు కూర్చొనియుండగా శ్రీనివాసరావు.]

వెం—ఏమిరా! ఏమిచేసావు? తిండి దొరుకుతుందా? దొరకదా?

శ్రీని—తిండి పెట్టడానికి ఒప్పించేసరికి తాతలు దిగివచ్చినారు. అయిదు రూపాయలైనా Advance ఇస్తేనా గాని పెట్టమట. ఇప్పుడు నన్ను కూడా తెమ్మంటూంది నీవు రాబట్టి. ఏమిటిసాధనం.

వెం—ఏమిటో నువ్వే ఆలోచించు. నాకంటె ఒకరోజు Senior నువ్వు. అయితే నీవు, నీవు అంటుందేమిటి.

శ్రీని—అంటే నేమిలెద్దూ. మనిషి హృదయము చాలామంచిది. అయితే ఎంత తెచ్చినావు.

వెం—అబ్బే! ఏమి తెచ్చాన్రా మళ్లీ వెంటనే పోదామనుకొని వచ్చాను.

శ్రీని—ఆపనిచెయ్యి. ఇంకానాల్గురోజులు దాకా ఆయనవొట్లాగు రాడు కావలిస్తే అప్పుడు మళ్లీరావచ్చు.

వెం—నీకేం చెప్పవచ్చు. ఒకచోట అనుకుని ఉన్నావు గనుక. తీరాసమయానికి ఇక్కడ లేకపోతే ఎవడైనా తన్నుకుపోతాడు. ఏమయితే అయింది ఇక్కడే ఉంటాను.

శ్రీని—నీయిష్టం వచ్చినన్నాళ్లుండు. నీవుండడానికి నేననడం లేదు. ఉండడానికి వచ్చినవాడవు నాల్గురూపాయలు తెచ్చుకోకుండా ఎందుకు వచ్చినావు? వెంటనే వెళ్లేవాడికి పెట్టకూడా యెందుకు?

వెం—పెళ్లి కేంటే ఒక్క నిమిషం జరగదురా మరి. Shaving material అద్దం దువ్వెనా జేబులో పెట్టుకోమన్నావా? ఈపూటకి arrange చేసివచ్చావా? రాత్రికూర్చుని ఆలోచిద్దాం. ఈ ఊళ్లో ఎవరూ దొరకపోతారూ. నీవెట్లా manage చేస్తున్నావు రెండురోజులనుంచి.

శ్రీని—నేనేదో నాల్గురూపాయలు తెచ్చానులే. ఆనాలుగూ అయిందాకా ఉంటాను.

వెం—నాదగ్గరకూడా ఆమాత్రం ఉందిలే కాని ఆకాస్తాతిండికోసం ఖర్చుపెడితే పైఖర్చుకో. అనిచేతిలో నిలవఉంచుకుని పైఆటలాడాలి.

శ్రీని—మరిదీనిదగ్గర సాగదు. advance ఇద్దరూ ఇస్తేనేకాని రావద్దని నిష్కర్షగా చెప్పింది.

వెం—మరి ఈనాలుగూఇస్తే రేపు పొద్దున్న కాఫీ మాటేమిటి.

శ్రీని—కాఫీ ఒక్కటేనా?

వెం—నేను అధమము కాఫీఖర్చుకైనా ఉండాలంటున్నాను. నీవది ఇప్పిస్తానంటే నాదగ్గర అయిదురూపాయల నోటుందితీసుకుపో.

శ్రీని—సరేయట్లాతే. ఏదో చెప్పి ఒక్కరూపాయి తగ్గించిఇస్తాను. ఇదివరకు నన్నుకాస్త గౌరవంగా చూచేది. ఇప్పుడదీ పోయింది నువ్వురావడంతోటే.

వెం—వెధవముండ దానిగౌరవం కోసం తంటాలు పడుతున్నావేమిట్రా.

శ్రీని—నీకేమి తెలుసున్రా. ఆముండకెంత influence ఉంది ఈ ఊళ్లో. కమిటీ మెంబర్లంతా దానికి దాసోహంచేస్తారు. నువ్వుకొంచము ఘరానా కుటుంబములో వాడవనికూడ చె

ప్పాను. అందుచేత అయిదురూపాలకైనా ఒప్పుకుంది.

వెం—అరే! అముండ నేమి అనలేదుగదా నేను కొంపతీసి. ఉద్యో
గం ఇచ్చేదానిలాగే మాటలాడిందిరా. ఏదో ఉందన్న మాట.
నేను గ్రహించలేకపోయినాను. ఇంకా అయిదు రూపాయలు
పారేద్దామా రేమిటి పెట్టె అడుగున ఉన్నట్టున్నాయి.

శ్రీని—ఎంత పారేస్తే అంతెనయ్యనునుకో. వెధవది నీకోసమే చెప్పు
తున్నాను. ఉపకారం చెయ్యలేకపోయినా అపకారం మా
త్రం చెయ్యకుండా ఉంటుంది కాదూ? మరి నీవునా వెనకాలే వచ్చి
తినిపోతూఉండు. ఊరికే దానితో మాట్లాడుతూఉంటే మన
గౌరవంకూడా పోతుంది. డబ్బు వ్యవహారమంతా నేనుచూచు
కుంటానులే నిన్నొక్క దమ్మిడీ అడగదు.

వెం—సరేపద. ఆఅయిదుకూడా పారవేస్తాను.

శ్రీని—ఇంకా కొంచెము తాళివెళ్ల వచ్చునులే. ఈలోపల first
batch అయిపోతుంది. గడబిడఉండదు.

వెం—వెధవది వచ్చినప్పటినుండీ తిండితోటే సరిపోయింది ఇక్కడ
సంగతులేమి చెప్పినావుకావు. ఇక్కడ Head-master
ఎవరు? అతన్ని చూడాలా అక్కర్లేదా?

శ్రీని—ఇక్కడ Head-master భయములేదు. సెక్రెటరి వచ్చిం
దాకా కాసుకోనిఉండు. అయితే నీది Special English
test pass అయిందా?

వెం—లేదురా! అదెవడికావాలి. లేనిపోనిది జ్ఞాపకం చెయ్యకు.

శ్రీని—నేను జ్ఞాపకం చెయ్యడమేమిటి నీ మొఖం. strong in English
అని ఉంది చూసావా.

వెం—ఓ. నేను Strongest ఉద్యోగాలిచ్చేవాడు అవన్నీ చూసి

ఇస్తాడా యేమిట్రా. నిజంచెప్పు, ఇక్కడ స్కూలు వ్యవహారం బాగుందా? నాకేమయినా chances ఉంటాయా?

శ్రీని—ఇక్కడ యేమి stability లేదుట్రా. స్కూలు మూసే రోజులు వచ్చేటప్పటికి ఎక్కడ నోటీసు లందుతాయో అనిప్రతివాడికీ గుండెలు తటతట కొట్టుకుంటూ ఉంటాయి. నీవింకెక్కడైనా try చేస్తున్నావా? దీనినే నమ్ముకున్నావా?

వెం—ప్రతిస్కూలుకీ ఒకటి పారేసానులే, ఏదయినా ఒకటి తగలక పోతుందా అని.

శ్రీని—ఏమో నీవిక్కడికి రావడం నాకేమి ఇష్టంలేదు. శుభ్రముగా pass అయికూడాను.

వెం—ఎక్కడో అక్కడిదూరి ఉంటే నయముకాదట్రా. ఆపయినివల వేయవచ్చు. లేకపోతే నిష్కారణం one year చూచి చూచి యెట్లా waste చెయ్యడం.

శ్రీని—ఇక్కడ జీతాలివ్వరట తెలుసునా.

వెం—అయ్యో, దీనమ్మకడుపుమాడ మరేమిస్తారు?

శ్రీని—దుకాణాల వాళ్లకి చీటీలిస్తారట కావలసినది కొనుక్కోడానికి,

వెం—అదిచాలదూ. రూపాయలేం మింగుతామా యేమిటి? అనలేఇవ్వరేమో వెట్టిచాకిరీ చేయించుకు పొమ్మంటారేమో అనుకున్నాను.

శ్రీని—(తనలో) వీడు పోటిదానికీ సిద్ధముగానే ఉన్నాడు. మామంచి competition వచ్చిందినాకు. ఇక్కడికెవడూ రాడను కున్నాను. పైగవాడికి మంచి testimonials ఉన్నాయికూడాను. (ప్రకాశముగా) ఇక్కడ వెధవ ఉద్యోగానికి సెక్రెటరీని ఎంత

ఆశ్రయించాలో తెలుసునా?

వెం—ఊఁ. సిద్ధం. ఏమిచెయ్యమంటాడు.

శ్రీని—ఏముంది. కాస్త పిల్లని చూస్తూండండి నాయనా అంటే చాలదా

వెం—సుకి చంటిపిల్ల కాదుగద. వెధవది వళ్లంతా ము. ఒకమాస్టరు పిల్లలతో ఆడుకోవడం సరదాగానే ఉంటుంది.

శ్రీని—వాకింట్లోపడి వారం రోజులు కూర్చోవాలి.

వెం—News paper లుంటాయి గా అక్కడ బసవాళ్లింట్లోనే వేద్దాం మన వాళ్లి అంతకన్న పనేముంది

శ్రీని—సరే. నీవన్నిటికీ తయారుగా ఉన్నావన్నమాట నీవు minimum ఎంతవేసినావు చెప్పు

వెం—నేనేమీ mention చేయలేదు. వాళ్లిష్టం వచ్చినంత ఇవ్వనును. అసలు మనిషి నచ్చితే జీతం అవతల చేసుకోవచ్చు.

శ్రీని—ఇక్కడలా కాదు. ఇక్కడ ఎవడెంత తక్కువకివస్తే వాణ్ణి తీసుకుంటారు.

వెం—అయితే ఫరవా లేదులే. ఒకడువచ్చే దానికంటె ఒకరూపాయ తక్కువకేవస్తాను కాని యెక్కువెయ్యను.

శ్రీని—అది నీకక్కర్లేదుగుండా. అందుకే ఇట్లా యేడుస్తున్నాం మనము 30కి 40కి ముక్తిలేకుండా

వెం—Stop-gap అయ్యా! ఇక్కడే శాశ్వతంగా ఉంటామా ఏమిటి. ఇదేమిమార్కెట్టా, మరొకటా. economics చదువుకో లేదునువ్వు?

శ్రీని—సరే. అయితే చెప్పడం మరిచిపోయాను. ఇప్పుడు ఇంకోడు వచ్చాడట విన్నావా?

వెం—వాడెవడోయ్. ఎరుగున్న ముఖంకాదుగదా.

శ్రీని—మన batch వాడే అనుకుంటాను. కరణం ఇంటికి వచ్చాడట.

వెం—వచ్చాం. మంచివాణ్ణే పట్టినాడే. ఎవడురావాడు? ఇంకా ఎంతమంది దిగుతారో రేపు.

శ్రీని—రానివ్వరా, మరేమీ భయం లేదు. ఎంతమంది వచ్చినా సాగనంపే ఉపాయం ఆలోచిద్దామా యేమిటి?

వెం—అదే చూస్తున్నాను నేను. పెద్దు దగ్గిరకూర్చుని మాటలతో పడేసి సాగనంపాలి. అదిగో! అవచ్చేవాడే కాబోలు వేషం దిట్టంగానే వేసినాడు (చూచి) ఓరి వీడురా, జోగారావు.

శ్రీని—అరివీడా! ఏడిపించుకు తినేవాళ్లం. వీడిదగ్గిర డబ్బుదిట్టంగా ఉంటుందిలే. మనకింక భయము లేదు. Coffee-hotel problem solve అయిపోయింది. (జోగారావు కళ్లజోడు కాలిజోడు silk కండువా, wrist వాచీతోను ప్రవేశించును.) ఏమిరోయ్ జోగులూ ఇట్లావచ్చినావు? ఎవరైనా బంధువులున్నారా యేమిటారి ఈవూళ్లో?

జోగా—ఎరుగున్న మొగం ఒక్కటీ లేదనుకుంటున్నాను ఇక్కడున్నారుబాబూ. ముగ్గురినీ కూర్చాదురా ముండాదేవుడు. బంధువులంటూ వేమిటి? డబ్బుంటే అంతాబంధువులేనోయ్. నీకు అవుతుందని ధైర్యం చేతనా వెళాకోళం చేయడం.

శ్రీని—ఏమిటిఅవడం. నేనేమి Try చేయడం లేదిక్కడ. ఈఊరికి వచ్చేదానికి బదులు ముప్పైత్తుకుంటేవయాం.

జోగా—మరినాదగ్గర దాచకు. ఇక్కడసంగతులన్ని నాకు తెలుసు సెక్రటరీగారి పిల్లానిది మీఊరగునాకాదా?

శ్రీని—అయితే?

వెం—(తనలో) ఏదో ఉంది. ఈ విధవ నాతో చెప్పినాడు కాడు. (ప్రకాశం) ఏమిటార్రా! అదేదో నాతో చెప్పు.

జోగా—పీడికవృత్తుందటార్రా. సెక్రటరీ పెళ్లాంపట్టుపడుతోందిట.

శ్రీని—ఓరి వెర్రిముగం. నీకు Hotel గ చెప్పిందేనా? దానితో అల్లా కోశాను తిండెట్టదని. బెంగెట్టకోకు.

జోగా—ఏదో లే. ఎవడితింటాలువాడు పడవలసినదే. అందు కోసంకాదు. మాతో చెప్పితే మేము నీకడ్డంరాముగాదూ.

శ్రీని—ఏడిసారు పోంస్రోయ్. నేను Serious గా Try చేస్తే Sure లే. Application వేసి రమ్మంటే ఒకమాటు వచ్చాను మీారందరూ వచ్చినట్లే.

వెక—మరి ఆసంగతి దాస్తావెందుకురా? నీకుకార్డు వచ్చిందనే చెప్ప లేదు నాతోటి.

శ్రీని—అంతటితో అయిందా ఏమిటార్రా. సంగీతానికి చింతకాయలు రాలతాయూ? ఇందులో చెప్పుకోడానికేముంది?

వెం—అయితే జోగులూ! నీసంగతేమిటి చెప్పు.

జోగా—నేనేమి దాచనుసుమా. నన్నూ రమ్మంటే నేవచ్చాను.

వెం—అరే. ఎంతమందిరా personal గావచ్చిచూడ్డం. నాకూ అదే వచ్చిందే.

శ్రీని—Application వేసిన ప్రతివాడికీ అట్లాగేవ్రాసినాడార్రా. అందరూ వచ్చాక సంతలో ఏరడం ప్రారంభిస్తాడు. సెక్రటరీ తెలగాణ్యపాడురోయ్. సామాన్యుడనుకున్నావా యేమిటి. ఎల్లుండి వాయిదా. రేపుచూడు ఎంతమంది దిగుతారో.

వెం—నాకేమి Hopes కనబడ్డంలేదురా. Application చూచి

decide చేస్తాడా? పనిపిని చూచా? ఏమిటిక్కడ మోస్తరు.

శ్రీని—అన్నీ చూస్తాడురా! Sportsman కాకపోతే ఎందుకూ పనికిరాడా? నేను Medalist ననికూడా వ్రాసేసాను. నా hopes అన్నీ దానిమీదే ఉన్నాయి.

వెం—ఇక్కడ గేమ్సు ఎవడిక్కావాలిరా. ఆడడానికి స్థలమేది? అదేం పెద్ద qualification అని చెపుతున్నావేమిటి? నేను violinist నని వ్రాసేసాను. Music లో taste ఉన్నవాడయితే సెక్రటరీ కొంచెము prejudice కావచ్చు లేదా ఇంట్లో ఆడవాళ్లకయినా నేర్పించవచ్చు. నీ hopes ఎట్లా ఉన్నాయిరా జోగులూ? శ్రీనివాసగావుని నమ్మకూడదులే. వాడు క్రమముగా దారిలోకి వస్తున్నాడు. Hopes అన్నీ ఇక్కడే పెట్టుక్కూర్చున్నాడు నాలుగురోజులునుంచి.

జోగా—నేను Scout training అయినానని వ్రాసేసాను. మరి వాడిష్టం ప్రతిస్కూలుకీ కావలసిందే అది. Magazines కి contribute చేస్తుంటానని వ్రాసినాను.

వెం—ఒకటీ కనపడదేమిరా. అన్నీ returned with thanks లా?

జోగా—No No. నాసంగతి నీవెరగవురోయి. అక్కడ వాళ్లకి competition జాస్తి. పేరుకి కొన్ని బిరుదులు తగిలిస్తేనే కాని ఈరోజుల్లో ఏమిలాభం లేదురా.

వెం—ఎవళ్లిస్తారురా మనకిబిరుదులు?

జోగా—ఒకళ్లిచ్చేదేమిటోయ్. మంచిరోజుచూచి మనమే పెట్టుకోడం. నీకెవరిచ్చారని ఎవరూ ధైర్యముగా ముందరికివచ్చి అడగరులే.

వెం—ఒకవేళ అడుగుతే?

జో గా—కొనుక్కున్నానని చెప్పవోయ్. మున్సకలకత్తా వాళ్లు V. P. గా పంపిస్తే తిరుగకొట్టినాను నీకు తెలియదా ఏమిటి?

వెం—సరేగాని ఇక్కడున్న దొక పోష్టు. వస్తే ఎవడికో వకడికే వస్తుందికాని ఇంతమందికీ రాదుగదా? ఇంతమంది మొఖం చూచి సెక్రిటరీ కొమ్మెక్కుతాడు. అసలుపోస్టు యొక్క గౌరవం చెడగొట్టవద్దు. మనంఅంతా కూడాపలుక్కుని 80 figure వేద్దాం: అందరూ అంతకి తక్కువకి రామంటే 80 ఇచ్చి తీరతాడు. ఏమంటారు మీరు?

జో గా—అవునుగాని 80 ఎక్కడివ్వగలరువీళ్లు?

వెం—అదిగో! 80కి deserve కావట్రానీవు? ఇవ్వలేకపోతే స్కూలు ఎత్తేసుకోమను.

జో గా—సరేకానివ్వండి మీరందరూ ఎట్లాఅంటే అట్లాగే. నేను వెనక్కితీయను.

వెం—మరి మనము United గాఉండాలి. అందరితోనూ చెప్పాలి కూడా మనమురేపు ఇంకాచాలామంది వచ్చేటట్టున్నారు.

శ్రీని— మన L. T. class అంతా ఇక్కడుంటుందనుకుంటాను.

వెం—అయితే ఎంతమందివచ్చినా ఒక్కడికేకాదుట్రా అవడం. మిగతావాళ్ల గతియేమిటి? నీకుకాకపోతే ఏమిచేస్తావురా జోగులూ?

జో గా—నాకేమి బెంగలేదు. హాయిగా ఒకయేడు Madras లో Spend చేసి first grade చదువుకుంటాను.

శ్రీని—ఇప్పుడు తీసేసారురా అది. B. C. మాటలు మాట్లాడకు.

జో గా—మరీమంచిది ఇంకో యేడుంటే ఏకంగా B. L. అయి

పోతుంది High conrt కి వెళ్లినామన్ని ఎవరూ అనేవాడు లేడు.

వెం—ఎవరైనా back up చేసేవాడున్నాడా?

జో°గా—ఎందుకురా రెండేళ్లు ఊరుకుంటే వెధవమాస్టరీ వాళ్లు గిట్టక పోవు.

వెం—అంత ధైర్యముంటె training ఎందుకైనావు?

జో°గా—Love for taeching కొద్దీని. ఉద్యోగం దొరక్కపోతే ఏమి చెయ్యనుంటావు? నువ్వేమిచేస్తావో చెపుదూ.

వెం—అయితే నీ course అదన్నమాట. నామాటకేముంది. ఒక Magazine start చెయ్యాలనుకుంటున్నాను. నీలాంటి వాళ్లు disappoint కాకుండా articles వేస్తూ ఉండవచ్చు. పైగా ఇప్పుడది చాలా profitable concern అనుకో. దానికేదో attractive పేరుపెట్టడం. get up అది బాగా ఉండడం. బలవంతాన్ని కొందమంది సహాయులని, పోషకులనీ చేర్చడం. ముందురెండు మూడు issue లకి మాత్రం Matter మంచిది సంపాదించడం. అక్కడనుంచి వచ్చిపడిపోతాయి articles మనం rejiet చేయవలసి వస్తుందన్నమాట. Advertise-ments తోనే లాభం తీయవచ్చును.

జో°గా—మంచిదేరా Idea. కాని చందాదార్లని చేర్చడం కష్టం.

వెం—At least మనకి 10 మంది స్నేహితులు లేరా? ఆపదిమందికీ ఇంకోపదిమంది. Reviews కి పంపించి బాగా review చేయించుకుందాం. గ్రామ్యతెలుగూ, పిట్టకథలూ తమాషాలూ ముందు ప్రతివాడికీ కావాలనుకో.

జో°గా—అయితే ఆపనిచేద్దామా? నేను ప్లీడరీ మానేస్తాను. నేని

—డి మీా మాట్లాడ్డు.

వెం—వాడికిక్కడ ఖాయమయి పోయిందిరా. ఎందుకు మాట్లాడు తాడు.

శ్రీని—నేనేమి చేయలేనురా. ఇంట్లో వ్యవసాయము చేస్తూ కూర్చుంటాను.

వెం.—అంత ఓపికుందిరా నీకు. నీ దేనాపాలం. అందరికీ పుచ్చు కుంటావా?

శ్రీని—నాదినేను చేసుకుంటేచాలు. దానిమాటకేమిగాని ఇంకో ఆలోచనతోస్తూందినాకు. గ్రంథమాల ఒక్కటి పెట్టి. ప్రతి తుక్కు పుస్తకం స్వల్ప ఖరీదుకి కొనడం. డాబుగా పేరెట్టి అమ్మడం. ఇదికూడా Magazine లాంటిదే కాని పైవాళ్లకి కూడా అమ్మవచ్చును·

జోగా—ఏదిచేయడానికైనా ముందుధైర్యముండాలిరా. ధైర్యమే ఉంటే నాకుమరోగొప్ప Idea తోస్తూంది. వినుచెప్పుతాను. ఏదయినా పూర్వుల పుస్తకాల్లోనుంచి కొన్ని పద్యాలు గద్యాలు ఏరి ఒకహారం తయారుచేసి approve చేయించు కుంటే నిత్యపంట అనుకో. స్కూలు బుక్సులో ఉన్నలాభం Tagore గీతాంజలి కెక్కడుందోయ్.

వెం—ఏమి వ్రాయగలమురామనం.

జోగా—అదిగో అదేఅనవద్దన్నాను. ఆ స్ధబత్వమేవద్దు. అనేకం వ్రాయవచ్చు. వాళ్ల standard కి సరిపోయేటట్టు చరిత్ర కథలనో, కావ్యకథలనో ఏదోతుక్కు ఒక పండితుడిచేత పరి ష్కరింపించి వేసేసామంటే ఎంతయినాఉంది. ఇదేది కాక పోతే popular writer ని ఒకణ్ణి తీసుకోవోయ్. వాడి

'పుస్తకాలన్నిటికీ నకళ్లువ్రాసి trains లో అమ్ముకో. ఎవడు పడ్డంటాడో చూస్తాను.

(అంతట సైకిలుచేతబట్టుకుని రమణా రావు ప్రవేశించును).

రమ—ఈఊళ్లో ఏదయినా స్కూలు ఉందండీ?

వెం—ఉంది ఏమి? ఏఊరునుంచి వస్తున్నారు.

రమ—మాదిక్కడే లెండి. ఇట్లా రామచంద్రపురము వెళుతూ ఇక్కడేదో ఖాళీఉందంటే కనుక్కువెడదామని ఆగినాను.

శ్రీని—ఉండడం మాటనిజమే. నిజముచెప్పమన్నారా? అదెవరికో అయిపోయిందట. మేమూ అందుకోసం వచ్చినవాళ్లమే. ఆమాటలే చెప్పుకుంటూ యేంచేద్దాముర్రా భగవంతుడా అని ఆలోచిస్తున్నాము. రండికూర్చోండి. మీరెప్పుడు pass అయినారు L. T.

రమ—నేను L. T. యింకా కాలేదులెండి.

శ్రీని—అయితే ఏమిలాభము లేదిక్కడ.

రమ—నాకది అక్కర్లేదులెండి M. A. pass అయినాను.

ముగ్గురు—(ఒకరివైపు ఒకరు తెల్లబోయి చూచుకుందురు).

శ్రీని—M. A. pass అయితే ఈవెధవకక్కుర్తి ఏమిటిబాబు మహారాజులాగ ఏదో కాలేజీలో దొరుకుతుందిగా.

రమ—దొరుకుతుందిగాని హైస్కూలు Head-master చెయ్యాలి అని భ్రమ యేడిపిస్తోంది. ఒక స్కూల్లోదూరితే క్రమముగా కావచ్చును. ఇప్పుడే కాలేజీలోను ఖాళీకూడా లేదులెండి.

శ్రీని—History లో మీ Special suljeot ఏమిటండి?

రమ—నాది history కాదులెండి philosophy.

శ్రీని—ఓష్. ఇంతేనా ఇంతా చేస్తే ఇక్కడ వేదాంతం నేర్పడానికి వచ్చారా బాబు

రమ—I am sorry. మీకు philosophy అంటే ఏమిటో conception లేకుండా మాట్లాడుతున్నారు. It is consummation of all sciences అన్నమాట.

శ్రీని—క్షమించండి. ఆమాత్రం తెలుసు కాని అది ఇక్కడెందుకని మామనవి.

రమ—అవునులెండి. అయినా M. A. ఊరికే పోతుందాండి. వెధవది Intermediate history చాలాదండీ పిల్లకి చెప్పడానికి B A. కావాలా యేమిటి?

శ్రీని—Department వాళ్లు ఒప్పుకోరు లెండి అయినా మనకిప్పుడీ కంఠశోష యెందుకు? అది సెక్రటరీ గారివరికో ఇచ్చేసారట:

రమ—సరేపనికట్టుకుని వచ్చానుగదా. అదేదో ఆయనదగ్గర నుంచే వింటాను. రామచంద్రపురములో ఇంకో chance ఉంది లెండి. దానికిప్పుడప్పుడే తొందరలేదు.

వెం—అక్కడేమున్నదండీ?

రమ—అది History graduate కేలెండి. L. T. లు అక్కర్లేదక్కడ.

వెం—అక్కర్లేకేమిటి? అయితే మీకూ అక్కర్లేదిక్కడ. P. A. ఖర్చుకివస్తే చేదాయేమిటి L. T. వాడు.

రమ—ఎవరు వస్తారండీ అట్లాగ?

వెం—ఓహో! ఇచ్చేవాడుంటే నేనువస్తాను. మాటకి చెప్పినాను సుమండీ నేనంటే నేనేకాదు ఏవరైనా వస్తారు. ఎప్పుడు చూశారుమీరు advertisement?

రమ—నిక్సైతే christian preferable అని ఉంటిలెండి.

వెం—మరిమీకేమి chances ఉన్నాయి?

రమ—నేను christian కాలేజీ student ని. నాకుకొన్ని recommendations కూడా ఉన్నాయి.

వెం—ఎవరండీ అక్కడ ఉద్యోగం ఇవ్వడం?

శ్రీని—Manager Mission దొరగారు. ఏమీలాభంలేదు లెండి అక్కడ try చేయడం. ఇక్కడే ఉండి ఇదేదో చూసుకోండి.

వెం—మేము అక్కడికివచ్చి మీకువచ్చేది చెడగొట్టంలెండి. అందరం open గానే compete చేద్దాం సెక్రెటరీ ఇప్పుడు ఊళ్లో లేదు. వచ్చిందాకా ఉంటారా? వెళ్లిమళ్లావస్తారా?

రమ—మళ్లిరాలేనులెండి. వచ్చిందాకా ఉంటాను. ఏదో కొంచెము fair hopes ఇచ్చారుమరి.

శ్రీని—ఏమి hopes ఇచ్చాడు?

రమ—వచ్చిమాట్లాడండి అని వ్రాసాడు. అక్కర్లేకపోతే ఎందుకు వ్రాస్తాడు?

శ్రీని—నీఇల్లు బంగారంగాను. అందరికీ వ్రాసినాడట్లా. ఉండండి యీయుష్టం. మీకు కావడం కష్టమని తోస్తుంది.

రమ—strong recommendations కూడా తిస్కువచ్చానండీ?

శ్రీని—ఈయన recommendations కి care చేసేవాడు కాదు లెండి మీకే తెలుస్తుంది. మేము ఏమిచెప్పినా మాకోసం చెప్పినామనుకుంటారు. భోజనం ఎక్కడ ఏర్పాటుచేశారు?

రమ—ఈపూట భోజనము చేయనులెండి. మీకుపొద్దుపోయింది భోజనానికి వెళ్లరూ?

శ్రీని—మీరుపడుస్తూఉండండి. మేమునింపాదిగా వస్తాము.

రమ—అందరమూ ఒకచోటే ఉందాము.

శ్రీని—వంటపూటిఘుండ మంచిదికాదు. ప్రతివాణ్ణీ ఏదో ఒకటి అంటూఉంటుంది మీరిక్కడుందురూ మేము తిండితిని యిట్టేవస్తాము.

రమ—అయితేరండి. వచ్చేటప్పుడు Scissors ఒకటి తీసుకురండి.

శ్రీని—అర్ధరాత్రి Scissors ఏందుకయ్యా! ఏంక త్తిరిస్తావు?

రమ—సిగరెట్లయ్యా. ఈకాలపువాడివి కానట్టున్నావేం.

శ్రీని—బాబూ! మీకుదండం. వేరేఉండండి. మాకుఉద్యోగం అవనిచ్చేటట్టు లేదు మీరు.

రమ—ఏమి? ఈఊళ్లో సిగరెట్లుకాల్చకూడదూ? స్కూల్లో కాలుస్తా మూ యేమన్నా నా.

శ్రీని—ఈఊళ్లో ఎక్కడకాల్చినా తప్పే. సంగతిచెప్పినాను. డబ్బు లివ్వండి తెస్తాను. రహస్యంగా పీలుద్దాం.

రమ—రూపాయి ఉందంసి మార్చాలి.

శ్రీని—ఇల్లాపారేయవయ్యా. మార్చుతాను. రూపాయకే నమ్మ లేరా యేమిటి.

(రమణరావు రూపాయిచ్చును).

శ్రీని—(తక్కినయిద్దరితో) ఒరే వీడిదగ్గర డబ్బుబాగా ఉన్నట్టుంది ర్లోయ్. పెట్టుబడికి పనికివస్తాడు. మంచిమాట్లాడుదాం.

(శ్రీని, వెంక, జోగ, నిష్క్రమింతురు)

(రమణరావు కూర్చొనియుండును).

(తెరలో) ఎవరాచీకట్లో కూర్చున్నవాడు?

రమ—ఎవరుకావాలి మీకు?

(తెరలో) ఎవరో తెలుసుకుందామని అడిగినాను తప్పటయ్యా

కొత్త L. T. లెవరైనా వచ్చారేమో అనుకున్నాను. ఏ ఊరు?

రమ—ఇది సేలటూరు.

(తెరలోనుంచి విశ్వనాథశాస్త్రి ఇవతలకువచ్చి)

విశ్వ—దీనిమాట నేనడగలేదు. నాదీయూరే. మీరెవరేమిటి చీకట్లో కూర్చున్నారే. పాములుతిరుగు తుంటాయిక్కడ. మనయింటిపేరు.

రమ—ఏదోపోనిస్తురు. మాకులగోత్రాలతో మీకేంపని? మీరిక్కడేం చేస్తున్నారు?

విశ్వ—పేరడుగుతే తప్పటయ్యా. మావాడివేమో కనుక్కుందామనుకున్నాను. నియోగులాయేమిటి బాబు

రమ—మేము వైదికి నియోగులము.

విశ్వ—అంటే?

రమ—అంటే మాకాభేదం లేదన్నమాట. అదీఇదీకూడా అవుతూ ఉంటాము సమయాన్నిబట్టి. మీరిక్కడేం చేస్తున్నారు?

విశ్వ—ఇక్కడ స్కూలులో తెలుగుపండితుణ్ణిగా ఉంటున్నాను.

రమ—అట్లాగండి. ఇంకాచెప్పరేం. తమకిజీతమెంత? విద్వాన్ pass అయినారా.

విశ్వ—పూర్వకాలం వాణ్ణిబాబు. విద్వాన్లకి చదువుచెప్పతాను ఇక్కడ వాళ్లెవరికి ఆమాట తెలియదు. అదికూడా తెచ్చి పెట్టుకండి చచ్చిపోతాను.

రమ—జీతం యెంతండి?

విశ్వ—తెలుగుపండితుడి జీతం ఎంతుంటుందో ఊహించుకోలేరూ? నాచేత ఎందుకనిపిస్తారు? ఏదోపదిరాళ్లిస్తారు. కొంత వైదీ

కంకూడా ఉండిగనుక రోజులు వెళ్లుతున్నాయి. అయితే మీ రెవరో చెప్పినారుకారు. నావద్దర నియోగం తీసేసి వైదీకమే అవలంబించుదూ పెద్దవాణ్ణి నీకేదయినా వీలయితే ఉపకారం చేస్తాను. మాస్టరీకోసమే వచ్చావా?

రమ—(తనలో) ఇంక ఈయనతో పెడసరంగా ఉండకూడదు. సంగతులన్ని దాబట్టాలి (ప్రకాశముగా) శాస్త్రిలుగారూ! మీదగ్గిర దాచడం యెందుకు మాది తెలగాణ్యం రమణరావు నాపేరు. జనమంచివారు. ఏదో కాస్త M. A. దాకా చదివాను. ఇక్కడేమయినా మనకిదారి ఉంటుందా.

విశ్వ—అదృష్టవంతుడవే నయ్యా, సెక్రెటరీకూడా తెలగాణ్యపు వాడే నక్కనితొక్కి వచ్చినావు. నీకు కావడానికేమయ్యా M. A. కూడా pass అయినానంటున్నావు. మహారాజులాగ. అయితే వక్కచిక్కుంది ఆయన పెళ్ళాంమాట వింటాడు. ఇప్పుడు ఆవిడద్వారా అనేకమంది వస్తున్నారు.

రమ—ఆవిడ దగ్గరకేదారి యెట్లాగండీ?

విశ్వ—అందుకనే లాభం లేదంటున్నాను. పాతఊళ్లో పడి కాపుల పడిఉన్నారు. 10 మంది ఇంటికొకడు చొప్పున ఎవరికవుతుందో తెలియదు.

రమ—మొంబళ్లో ఎవరండీ స్కూలుకమిటీకి?

విశ్వ—కోమటి సుబ్బిశెట్టి, కాఫీహోటలు అయ్యార్, కిరననాయల్ agent రంగరావు; మాగ్రామ పురోహితుడు విస్సయ్య, కరణం. కొంతమంది కాపులు అంతాచేరి పదిమంది ఉన్నారు నాయనా.

రమ—అయితే ఎవడికీ డొక్కశుద్ధి లేదన్నమాట.

విశ్వ—ఎవరూ లేరుబాబూ ఉంటే ఈకగ్నమేమి. రాజారావు

రొకరున్నారు. నాలుగింగ్లీషు ముక్కలు వచ్చిన పెద్దతల కాయగా.

రమ—ఆయనేమి pass అయినారు.

విశ్వ—పూర్వపు Matriculate ఇప్పటి S. S. L. C. గనంగాను.

రమ—పని?

విశ్వ—ఇప్పుడు పని లేదు. ఫించను తీసుకుంటున్నారు.

రమ—Government ఉద్యోగస్థుడేనండీ. ఏం పనిలో ఉండేవారు.

విశ్వ—తాలూకా గుమాస్తాగా ఉంటూ ఉండేవాడు. ఆయన ఒక్కడే pass అయినవాడు ఈ కమిటీలో కాని ఆయన ఒక్కడూ ఒకటి. ఆయన మాటేమి సాగుతుంది?

రమ—మీ సెక్రెటరీ గారేమి pass అయినారు.

విశ్వ—Supplementary మూడేళ్లు దండయాత్ర చేసి మానేసాడట. ఏదో Insurance company కి agent గా ఏడుస్తున్నాడు.

రమ—ఆయన పేరు?

విశ్వ—నరసింహాము పంతులు.

రమ—అయితే ఇప్పుడు సంగతి చెప్పండి. మళ్లీ వాళ్లందరూ వస్తారు. కార్యసాధనం అయేదారి చూడాలి.

విశ్వ—ఈ ఊళ్లో ఎవరినైనా ఎరుగుదురా?

రమ—ఎవర్నీ ఎరగను మిమ్మల్ని తప్ప.

విశ్వ—అయితే ఎట్లాగయ్యా, Drawing Master ఉన్నాడాయన ఓఢ్ర దేశపువాడు.

రమ—ఆయన recommendation కావాలా ఏమిటండి.

విశ్వ—అది దొరుకుతే ఇంకేముంది! మీ పని అమోఘంలెండి. ఆ drawing master ని వలలో వడేసుకుంటేనేగాని లాభం లేదు.

రమ—ఏమిటండి ఇందులో ఉన్న రహస్యం.

విశ్వ—మీకెందుకు ఆలోచలించడవలసినది. ఆయనా సెక్రిటరీ ఒక్కడే అనకోండి.

రమ—ఆయన ఈపాటికెవడికైనా recommend చేసిఉంటాడేమో.

విశ్వ—ఇంతవట్టుకు లేదు. ఆయనకి rocemmend చేయడానికి తగిన ధైర్యమెక్కడుంది? కొన్నిపిల్లు కనబర్చుతాడు. వెళ్లి ఆశ్రయిస్తే.

రమ—మరి ఆయన దగ్గరకు కూడా దారిచెప్పండి.

విశ్వ—మీరేమయినా డబ్బు తెచ్చారా?

రమ—ఎందుకు? లంచమివ్వాలా యేమిటి కొంపతీసి?

విశ్వ—లంచాలెక్కడివ్వగలము మనము. ఒకవీసెడు మిఠాయితీసి కెళ్లి ఈ రాత్రి ఎవరూ చూడకుండా ఆయన్ని చూడు. రాత్రికి మృగశిరకూడా వస్తుంది.

రమ—భేష్ గానివ్వండి. నాఏఆనక్షత్రమే

విశ్వ—ఆ!. అయితే వెళ్లకు కొంపతీశావు. జన్మతార.

రమ—జన్మతార అయితే ఏమండీ?

విశ్వ—కొంచెము శాంతిచెయ్యాలండీ. మీకు ఖర్చుకే వచ్చిందిది. పోనీ మానేస్తారా పెద్దవుద్యోగం. ఈ రాత్రిచూడకపోతే అదెవడో తన్నుకపోతాడు. చూస్తే మీకుపరాభవము. అపజయము రెండు చుట్టుకుంటాయి.

రమ—అయితే ఇప్పుడేం చెయమంటారు?

విశ్వ—ఏమి తోచడంలేదు నాకు పచ్చివెలగకాయి గొంతుక్కు పడింది (తనలో) పీడదగ్గిరున్నదం తాకువరం చేస్తాను. 10 రూపాయలు. ఇప్పుడు ముడుపుకట్టి వెళితే కార్యంనీవను కున్నట్టు అవుతుంది. రేపు వెంటనే గ్రహశాంతిచేసేస్తాను.

రమ—నేనుసరిగా 15 రూపాయలు తెచ్చాను. ఇంకా గ్రహాలెల్లా ఉన్నాయండీ.

విశ్వ—దివ్యంగా తిరుగుతున్నాయి. 5 రూపాయలు చాలవునీకూ వెళ్ళడానికి cycle మీద వెళ్లడానికి ఖర్చేముంది. 10 రూ. కోసం చూడబోకు. నిక్షేపంవంటి నౌకరీ. ఇప్పుడెక్కడా ఖాళీలు కూడా లేవు. ఉన్నదొకటీ పోగొట్టుకోకు.

రమ—సరే. ఈపదీ తీసుకుని రేపుచేయించెయ్యండి ఆలస్యం ఎందుకు?

విశ్వ—తెల్లవారకుండానే కానిచ్చేస్తాను. నీవింక త్వరగా వెళ్లు. ఆయన పెందరాళే పడుకుంటాడు.

రమ—దిత్తం తమరుదయచేయ్యండి. నాకుసెలవు.

విశ్వ—శుభమస్తు. ఇదిగో, అన్నట్టు మనగోత్రమేమిటి.

రమ—ఏదో నోట్లో ఆడుతోందండీ. ఎవరినైనా కనుక్కుందురూ. లేకపోతే శుభగోత్రే అని సంకల్పం చెప్పెయ్యండి.

విశ్వ—(తనలో) గోత్రంజ్ఞాపకము లేనివెధవలకి గ్రహాశాంతేమిటి? జ్ఞాపకం లేకపోతుందా? అదో తెగవల్లు. లోపలనమ్మకం ఏడిపిస్తూఉంటుంది. పై Superstition అని వెధక కబుర్లు చెప్పడం—అల్లా లేకపోతే నాలాంటివాళ్లు బ్రతకడం ఎల్లాగ? (పోవును).

(అంతట శ్రీనివాసరావు, వెంకటరావు, జోగరావు ప్రవేశింతురు).

జోగా—మీకు పెరుగు పోసింది నాకేమి వెయ్యలేదేమిరా?

శ్రీని—మేము ఆపత్రికార్థం యేర్పాటుచేసుకున్నాములే. కరణంగారింటికివచ్చాను. ఇంతపెరుగైనా పంపలేక పోయాడురా.

జోగా——నేను చూస్తూ ఉండగానే పంపినాడురా చురి. అదికాస్తా మరచిపోయి మీాయిద్దరికి పోసేసినట్టుంది దొంగముండ. అంతాపక్షపాతమే మీాకిద్దరికీ పీటవేసి సన్మానించ కూర్చో పెట్టిండి.

వెం——పోనీ లేరా, మనలోమనకే పోసిందికాని యింకోడికేవడికీ పొయ్య లేదుకదా! ఒకే సీసాగా డబ్బుకూడా యివ్వ లేనట్టుం దేమోగాని వ్వా.

శ్రీని——ఏమిసినట్టుంది కాగితం కాగితంగా దానిచేతిలో పెట్ట లేదుటోయ్ ... పలికి.

వెం——అంతా ఇచ్చేస్తే మరి Pocket money మాట.

శ్రీ——ఈ విధవ నోరికాడు కాదురా. రూపాయి మార్చి ఒక Akbar పెట్టె కొన్నాను. ఇంక ఈ చిల్లర వాడడగవచ్చాడా నేనిచ్చానా. ఏమండీ రమణరావు గారు! ఇందాకటినుంచి చీకట్లోనే ఉన్నారండీ? ఇదిగో Aabar పెట్టె తెచ్చాను. Scissors అయిపోయి నాయిట.

రమ——ఛీ, అవినేను వాసనయినా చూడను. మీారుతీసుకోండి దాన్ని. చిల్లర యిల్లాయివ్వండి నేను try చేసి తెచ్చుకుంటాను Coffee hotels కూడా తీసి ఉంటయీా ఒక Cup bed coffee కూడా వేసివస్తాను.

శ్రీని —చిల్లర లేదన్నాడండి. రూపాయి వాడిదగ్గరే పెట్టి వచ్చాను.

రమ——రండి ఒక్కసారి వెళ్లి వద్దాము. ఒక cup మీాకుకూడా ఇప్పిస్తాను.

శ్రీని——రేపు యిప్పించుదురు గాని లెండి.. ఇప్పుడింకో రూపాయి మార్చండి. ఏమి పోయిందింతలో. భుక్తాయాసంగా ఉంది నడవ లేకుండా ఉన్నాను. మేము ఈసత్రం అరుగుమీాదనే

ఉంటాము త్వరగా మాత్రిం రండి.

రఘు—అయితే సైకిలు చూస్తూ ఉండండి ఇప్పుడే వస్తాను. కొంచెము ఆలస్యమయినా మెళుకువగా ఉండండేం. (పోవును).

శ్రీని—ఒరేయ్. నేను ఈయన వెనకాలే వెళ్లి ఈయన movements watch చేస్తూ ఉంటాను. మనముచాలా Alert గా ఉండాలి. మీకు తెలియదు మనలో మనకి దేఖ రాదు. మనము గ్రూలోనూ ఎవడికో ఒకడికి అయితీరాలి. ఇంకోడికి కాకుండా చెయ్యాలి మనము. మనము 80 కి మాత్రం తగ్గనద్దు.

వెం—ఈ వెధవ మొనల్లో M. A. అంటూ వచ్చాడేమిటోయ్. మన ప్రాణానికి.

శ్రీ—Philosophy B. A. Inter తో సమానం. M. A. గనుక B. A. తో equal అనుకో పేరు గొప్పతే. మన మే నయము.

వెంక—recommendations కూడా ఉన్నాయిట కాదూ, ఈకాలంలో వాటికే యెక్కువ value.

శ్రీని—ఇక్కడ —వ్వేవీ పనికిరావులే. వీడింకా ఏమిచేస్తాడో అని భయముగావుంది. మీరిక్కడే ఉండండి. నేనిప్పుడే వస్తాను (పోవును)

వెం—ఏమిరా. జోగులూ, వెధవది Training రెండేండ్లయినా ఉందికా దేమిరా? ఇంకో మోడాది పాటు Stipend డబ్బులయినా వచ్చును.

చోగా—Uaemyloyed గా ఉండవలసి వస్తుందనేనా? ఏ office లోనైనను దూరవచ్చులెద్దు. graduateఅయాక ఏమిటారి అల్లాభయపడ తావు. Dont worry yourself పడుకొందాంరా.

(తెరపడును)

పల్లెటూరి పాఠశాల.

మూడవ రంగము.

[ప్రదేశము Drawing teacher గారియింటివీధి గదిలో]

(ప్రవేశము రమణరావు)

రమ—Drawing మేష్టరు గారున్నారండీ యింట్లో?

(తెరలో) ఎవరో కూర్చోండి వాకిట్లో గదిలో, భోజనము చేస్తున్నారు.

రమ—అమ్మయ్య,, ఉన్నారుగద (గదిలోకూర్చుని యుండును)

శ్రీని—(ప్రవేశించి) నేనూ ఈ అరుగు క్రిందనే చీకట్లో నిలుచుని వీళ్లమాట లన్నీ వింటాను.

(Dawing teacher ప్రవేశించును. రమణరావు లేచి నిలబడి నమస్కారము చేయును)

D. T.—(నమస్కారముచేసి) కూర్చోండి. ఏమివచ్చినారు?

రమ—కొంచెము తమతో పని యుండే వచ్చినాను లెండి. (పొట్లమిచ్చి) ఈపొట్లం జాగ్రత్త చేయించండి. ఏమిటో యథాశక్తి క్షమించాలి.

D. T,—ఇదేమిటిది. ఇదెందుకండినాకు? ఎవరైనా చూచినా బాగుండదు కూడాను.

రమ—అందుకనే అర్ధరాత్రివచ్చాను. ఇట్లాంటివి పుచ్చుకునేవాడికన్న ఇచ్చేవాడికే ఎక్కువ భయం ఉంటుందండోయ్ పెద్దలని చూచేటప్పుడు పట్టిచేతులతో రావడం భావ్యంకాదని మీకు కానుక తెచ్చాను కాని మరోమరో ఉద్దేశం ఏదీకాదు సుమండి.

D. T.—సరేకాని నేనుమీకు ఏమి ఉపకారం చేయగలనా అని ఆలోచిస్తున్నాను మీఅబ్బాయి ఎవడైనా చదువుకుంటు న్నాడా యిచ్చట? ఉంటేచెప్పండి promotion కి యిబ్బంది లేకుండా యిక్కడే నాలుగు మార్కులు సర్దేస్తాను.

రమ—అబ్బే వెధవడాయింగు మార్కు లెవడికావాలి. అదేది నాకక్కరలేదండీ. అంతకంటే గొప్పలాభం కోరివచ్చాను మీరుగ్గిరికి చేస్తానని promise చేస్తే చెప్తాను.

D. T.—సాధ్యమైతే నాకిబ్బంది లేకుండా ఉంటేచేస్తాను. ఏమిటో చెప్పండి.

రమ—అయితే చెప్పమన్నారా దాచకుండా? మీసెక్రెటరీవారితో చెప్పి నన్ను మీస్కూల్లో యెల్లాగయినా దూర్చాలి.

D. T.—అబ్బో! పెద్ద కోరికమీదనే వచ్చారు. ఏమి pass అయి నారండీ మీరు?

రమ—ఏమయితే ఏమిలేండి చెప్పుకుంటేసిగ్గు. పిల్లలకికావలసిన దానికంటే ఎక్కువేగాని తక్కువకాదు. M. A. అయినాను.

D. T.—M. A. అని యెక్కువంటున్నారేమిటి? Service ఎంత?

రమ—ఇద్దరాడవాళ్లకి 3 నెలలు private గా చదువుచెప్పాను అదే మయినా లెక్కలోనికి వస్తుందా?

D. T.—తరువాత ఎందుకు మానివేసినారు?

రమ—తరువాత వాళ్లు కాపురాలకివెళ్లి పోయినారు లెండి.

D. T.—మనదేయూరు?

రమ—మాదికోటిపల్లి.

D. T.—ఓహో! కూరుటండీ. మీరు philosophy M. A. కాదు.

రమ—అవునండీ! ఎల్లాకనిపెట్టినారు?

D. T.—మీ Applications అన్నీ receive చెయ్యడం నేనేనండి M. A. వాళ్లవి 10 వచ్చినాయి. అందులో మూడు B. L. fail అయినవాళ్లవి, ఒకాయన Practice చేస్తూ చేస్తూ గిట్టక L. T. pass అయి వచ్చినాడు. M. A. B. L. L. T. 50 రూ. కి life sacrifice చేస్తానంటూ ideals వ్రాసినాడాయన.

రమ—అబ్బా! ఇంకేమిటి వెధవ్రబతుకు సెక్రెటరీ ఏమన్నాడు దాన్ని చూచి.

D. T.—Application మీద అష్టవంకరగీతలు పెట్టినాడు ఆయనవేమీ చదవడులెండి. ముందు సంతకం చూస్తాడు. your most obedient servant అని ఉంటే చమవుతాడు లేకపోతే బుట్ట దాఖలా.

రమ—అరరే! law pass అయినాడు కూడాను application వ్రాయడమే తెలిసింది కాదండీ?

D. T.—తెలియకేం అదో పొగరు

రమ—నేను సరిగ్గా వ్రాసినానండీ?

D. T.—అది సరిగ్గావ్రాసినారు కాని పైన beg మరచిపోయినారు. దానికోసం చాలా ఆలోచించి, ఆలోచించి, ...

రమ—అఁ, చింపేసారా యేమిటి?

D. T.—వినండి. application వ్రాసేటప్పుడే ఇంత నిర్లక్ష్యం అయితే వీళ్లు పనేమిచేస్తారని సణుగుకుంటూ పారేసినాడు.

రమ—అయ్యో! అయ్యో! అదినేను నిజముగా overlook చేసినాను సుమండీ Testimonials కూడా add చేసినాను. అవ్వయినా చూశాడా?

D. T.—అవేవీ చూడడండిఆయన. Application లోనే పట్టేస్తా

డాయన సుశిక్షితయొక్క సత్తువ. beg, servant, obliged ఇవి ఉంటే కొంచెము పరీక్షలకు ప్రారంభిస్తాడు. అట్లా చేసినవన్నీ తిరగగొట్టేయడమే మీదినయం. కొంత వుండ బట్టి, నేను ఎంతో చెప్పబట్టి interview కి రమ్మన్నాడు.

రమ—ఇంకా Application ముచ్చటలు చెప్పండి విందాం.

D. T.—ఏముంది. అన్నీ నేనే sort చెయ్యడం. Typo చేసిన వాటికి ఎక్కువ value. spelling mistake ఒక్కటి వస్తే ఈడ్చేయండి వీణ్ణి అంటాడు మీరుకూడా ఏదో చిన్న మాటలో బోల్తాకొట్టినారు. Dictionary చూచి తప్పు పట్టినాడు కాని long life and prosperity అన్నారని నిదా నించాడు.

రమ—ఇంతకీ ఎన్ని application లు select చేసినారేమిటి?

D. T—100 వస్తే 25 చేసేటప్పటికి బ్రహ్మాండ మయింది. మీరు salary వేయలేదు నయమే. 70, 60 అన్ని వాళ్ల సందరనూ తోసిరాజన్నాడు. I leave it to you అన్న వాళ్లనే ఏరినాము. పాపం ఒకాయన 8 ఏళ్ల సర్వీసు 2 ఏళ్లు Headmaster కూడా ఏడిసినాడు పాపం.

రమ—ఏమయింది?

D. T.—I hop you will consider my case favourably అన్నాడు. అంత confidence ఏమిటి నౌకరీకోసం వ్రాసు కుంటూ అని చింపేసినాడా Application.

రమ—తరువాత?

D. T.—ఇంక దస్తూరీ గందర గోళాలు చెప్పనే అక్కర్లేదు. వీళ్ల Application లు చూడడమేనా ఏమిటి నాపని అని విసుగు కుంటూ చదివి చదవలేకపోతే చింపేస్తాడు.

రమ—నా దానికి అటువంటి దోషములు పట్ట లేదు గదా?

D. T—లేదు అందుకనే మీకు Interview, Interview లో మట్టుకు మీకు కొన్ని సంగతులు చెప్పాలి. మీకు ఉద్యోగం ముఖ్యంగా కావాలా? లేకపోతే Try చేసి చూద్దామని వచ్చారా?

రమ—అబ్బే! అయి తీరాలి లేక పోతే మల మల మాడి పోతాం గాని ఏమైనా ఉందా.

D. T.—అట్లా అయితే ఆయన వచ్చేటప్పటికి ఇక్కడే కనిపెట్టుకుండండి బండి గుమ్మంవద్దనే ఆగుతుంది. Trunk అదీ క్రిందికి దింపడానికి కొంచెము సహాయము చేయండి చిల్లర మార్పుకుని మాత్రము ఉండండి. వీలయితే బాడివాడికి డబ్బులు మీరేయిచ్చి పంపివేయవచ్చును.

రమ—ఈ రెండు రోజులు M. A., Pass కాలేదనుకుంటాను. మీరెట్లాచెపితే అట్లాచేస్తాను. ఇంకా ఆయన tastes ఏమిటండీ?

D. T.—ఆయనరుచులెరుగను మిఠాయి గిరాయి తేకండి. పిల్లా జెల్లాకూడా లేరు ఆయినికి

రమ—సంగతి చెప్పకోవడ మెట్లాగండి?

D. T—మీకు పొగడ్డం వచ్చునా?

రమ—తిట్టడం వచ్చును. ఎంతసేపు నేర్చుకుంటాను చెప్పండి.

D. T.—ఏమి అనవద్దు Application తీసి చదవమంటాడు. అప్పుడు అన్ని నేనే చెప్తాను. మీరునిలబడి ఆయనవేసే ప్రశ్నలకన్నిటికి వినయముగా సమాధానము చెప్పండి. పాగా పెట్టుకురండి. wrist wach ఇంత పెద్దదుం దేమిటయ్యా! moor market లో కొన్నదేనా? ఇది మాత్రం తేకండి. చేతి కర్ర యింట్లోనే పెట్టిరండి ఈకళ్ళజోడు షోకుకోసం తగిలించావా? లేక కళ్ళ జబ్బుందా? షోకైతే పెట్టుకురాకు. ఈ

యీన నవనాగరికుడే గాని ఇవన్నీ తెగనీలుగులంటాడు ఉద్యోగం అయిన తరువాత మీరాయిష్టంవచ్చిన ఆటలాడవచ్చును.

రమ—చిత్తం. తమరు మాత్రం అనుగ్రహముంచాలి.

D. T.—మరేమి భయములేదు వెళ్లండి. ఇదంతా యెవళ్లకీ తెలియనీయకండోయ్ బోలెడుమంది ఇక్కడ కనిపెట్టుకొని ఉన్నారు. మీరు నన్ను ముందుచూచినారు గనక చెప్పేశాను ఆగక. 25 మందికి మరునాడు వేలం.

రమ—గుండెలు కొట్టుకుంటున్నాయి. ఎట్లా గడుస్తుందో రేపొక్కరోజు.

D. T.—నాదగ్గరకు మళ్లీరాకండి. పగలు అసలేవద్దు. నాకు రోజుకి 90 recommendation letters వస్తున్నాయి ఒక్కదానికీ జవాబువ్రాయలేను. మీ అదృష్టం బాగుండబట్టి నన్ను చూచినారు.

(ఒకబవాను రెండు packet లు తెచ్చి యిచ్చి)

జవాను—సెక్రిటరీగారికి వచ్చినాయండి. మీకివ్వంచమన్నారు అమ్మగారు.

రమ—Applications ఏమో చూడండి అయిన ఆలస్యమెట్లాగూ అయింది.

D. T.—(చదువుకొని) ఇది Ceylon నుంచండి.

రమ—అబ్బా! ఎంతదూరాన్నించి వచ్చింది చదవండి చూద్దాం.

D. T.—As for my qualifications, I passed B. A., in first class.

రమ—అబ్బా!

D. T.—I am a specialist and medalist in economics

రమ—ఇంకా! చాలా అసాధ్యుడేనండోయ్.

D. T.—I am a research scholar and contributor to the historical reviews.

రమ—అబ్బా! ఎన్ని ఉన్నాయండీ.

D. T.—I took L. T. degree also with distinction.

రమ—ఇది కనబర్చకండి బాబు

D. T.—(చదివి) ఆ, ఇంక భయములేదు. ఇదిగో వినండి I remain a bachelor devoted to the cause of education.

రమ—ఏమండీ, అయితేం?

D. T.—ఎందుకండి వెధవ qualifications అన్నిట్టుకొని పెళ్ళాంలేక పోయాక. ఇంక మీకు competition పోయింది లెండి హాయిగా సంప్రదాయండి. మా సెక్రిటరీ బ్రహ్మచార్లకివ్వడు.

రమ—రెండవదికూడా చదవండి చూద్దాం.

D. T.—ఇందులో మాత్రమేముంటుంది లేద్దురూ అయినా వినండి మీకెందుకా బెంగ. Having come to understand.

రమ—సరే. అది తీసెయండి మామూలుపాటే.

D. T.—I am a trained semigraduate having passed history

రమ—ఏమిటండోయ్. ఆచారవచూడండి. నాలాంటి వాడికే ఇంత భయము వేస్తుంటే

D. T.—ఇంకావినండి I am a little bist of an astrologer and palmist.

రమ—అదెందుకండీ యిక్కడ. వాడిసంగతివాడు predict చేసుకుంటే ఇల్లా వ్రాయకేపోను.

D. T.—I am a novelist too.

రమ—ఒక machine వ్రాస్తుందికey ఇస్తేసరి. అదో గొప్ప అనుకున్నాడు.

D. T.—I am a little bist of a phybician having got all

ayurvedic medicines. ఏదీకి తప్పకుండా అనుమోలాగుండండి ఎందుచేతనంటే ఈ ఊళ్లో తగినవైద్యుడు దొరక్క చిక్కు పడుతున్నారు. మా సెక్రెటరీ పిల్లానికి కడుపునొప్పి రోగం కూడా ఉంది. పైగా ఆతనికి జ్యోతిషమంటే పిచ్చినమ్మకము. ఈ రెండూ ఆయిన దగ్గర ఉన్నాయి.

రమ—దయచేసి మీరిది కప్పడతారా లేదా?

D. T—ఎట్లాగు? పెళ్లాంచెప్పదూ? రెండు packet ex వచ్చాయని.

రమ—ఏమిటీగతిమరి semi-graduate కాదు టండీ.

D. T.—అందుకనే మరీ chances ఉన్నాయి training కూడా అయినాడు. తక్కువకేవస్తాడు.

రమ—తక్కువకి నేనూవస్తాను. అది కాదు నేనుచెప్పేది. qulification ఏదీ అని.

D. T. మీకన్న ఎక్కువేలెండి. మీరు Inter History ఆయన B. A. history. ఆయన trained. మీరు untrained. మీ philosophy M. A. ఎవరికీ అక్కర్లేముగదా. ఎవరెక్కువో మీరేచెప్పండి

రమ—అబ్బా! ఆయనేనండి బాబు. దీనికేమయినా మందు వెయ్యాలి మీరు.

D. T.—(చదివి) ఆఁ మరి భయము లేదు వినండి. I belong to Kumbhakonam దీనికి మా సెక్రెటరీ ఒప్పుకోడులెండి తెలుగు వాళ్లకే ఇస్తాడు ఆయిన ఇదిముందు చదువుతానులెండి. అవతల పారవేయ మంటాడు.

రమ—అమ్మయ్య, రెండూ రెండు గండాలేనండీ. ఏలావచ్చాయో అట్లాగే పోయినాయి పాపము వాటంతటవి. నేనుకూడ ఏదైనా చెయిచూచి చెప్పనా ఏమిటండీ.

మూడవ రంగము

D. T — మీకేమయినా చేతవునా?

రమ — ఆయనకు చేత గాదుగా. మనకి రాకపోతేనేమి? [illegible]
మీకు కొడుకు పుడతాడంటాను

D. T. — సరి మంచిది. సంతోషాన్ని పట్టి ఆడండి మీరాయిష్టము
వచ్చినట్టు.

రమ — ఇంకనాకు సెలవిప్పించండి. తిరిగి దర్శనం చేస్తాను.

D. T — చిత్తం ఇక్కడి మాటలు ఇక్కడే మరచి పోవాలి
సుమ

రమ — మీకే తెలుస్తుంది నా సంగతి క్రమముగా దయ ఉంచండి
పోతాను (ఇద్దరు పోదురు)

శ్రీని. — (మధ్యకు వచ్చి) అంతా విన్నానుకదా! ఒక నాటకం ఆడిస్తాను.
ఇక్కడ ఉద్యోగం సంపాదిస్తేనే వాంఛ (పోవును)

పల్లెటూరి పాఠశాల.

నాలుగవ రంగము.

[(ప్రదేశము). సత్రము అరుగు. ప్రవేశము వెంకటరావు, జోగారావు, ఉండగా, శ్రీనివాసరావు ప్రవేశించును]

వెం—ఏమిరా, ఇంతఆలస్యంగా వచ్చావు? ఎక్కడికి వెళ్లావయ్యా

శ్రీని—ఏమోరా, చచ్చాను ఊరంతా వెతికి లేక ఇట్టే మాయమైనాడు అక్కడితోటి ప్రాణంవిసిగి కరణం గారింటికెళ్లినాను ఏమయినా ఇక్కడి సంగతులు చెపుతాడేమో నని.

(రమణరావు వచ్చును)

వెం—ఇదిగో ఈయనావచ్చాడు. ఇద్దరు ఒక్కమాటే వచ్చారు.

రమ—(శ్రీనివాసరావుతో) మీరెక్కడికి వెళ్లినారు?

శ్రీని—కరణం గారింటికి లెండి.

వెం—ఏమండి M A గారూ M. A. కి private గా కట్టితే ఏమైన chances ఉన్నాయాండీ?

రమ—ఎందుకు పోనిద్దురూ, వెధవ M A ఏం లాభముంది ఈసత్రం అరుగుమీద దొర్లడమే కాదూ?

వెం—అదేమిటి. మీరు philosophy M A కూడాను కర్న Theory లేదాఏమిటి మీ course లో ఎక్కడి కక్కడ సరిపెట్టుకోవాలి? scissors దొరికాయూ.

రమ—లేదండి. ఈఊళ్లో వెధవనిగరెట్టు పెట్టికే కరువుగాఉంది. ఇక్కడ ఉద్యోగం చెయ్యడం ఎలాగు

శ్రీని—అప్పుడే ఉద్యోగం చేస్తూన్నామనే ఆలోచిస్తున్నారన్నమాట ఆలు లేదు. చూలు లేదు

వెం—ఆ రెండూ వున్నాయేమో నీకేమి తెలుసును.?

శ్రీని—మొదటిదుంటుంది సందేహము లేదు. ఏమండీ రమణరావు గారూ! అయితే మీ సెకు మిఠాయి మీరొక్కరే తినాలండీ?

వెం—మీ సెకు మిఠాయి యేమిటోయ్.

శ్రీని—మిసెకు మిఠాయికొని పరుగెత్తాడటారి నేనుసిగరెట్టు ముట్టించుకోడానికి ఇట్టుకుకాణం మీదికి వెళ్ళేటప్పటికి యెవరండీ ఆ gentleman ఇప్పుడు మిఠాయికొన్నాడూ అని అడిగారు నన్ను. ఏమండీ! అవునా కాదా?

రమ—ఏమో! ఎవరో, నేనేనన్న మాటేమిటి?

శ్రీని—సైకిల్ కట్టు, Silk కండువా, కాళ్ళజోడు, wrist watch cropping ఎవరికున్నాయయ్యా ఇక్కడ.

రమ—కొనేసానండీ. వెధవది వెర్రిఆకలేసింది అంతాతినేద్దామనిపించింది

జోగ—అంతా వక్కళ్ళే తిన్నారండీ?

రమ—మీ సడంటే ఎంతండీ. కొంత అక్కడెవడికో పెట్టేసానులెండీ.

జోగ—ఒరేయ్ ఈయన్ని నమ్మకూడదురా. ఈయన Philosphy M. A. చూడెంతపనిచేసినాడో. మనకిచెప్పనైనా చెప్పలేదు.

రమ—ఏముందండి చెప్పడానికి బ్రహ్మాండం. సరే మీరుయిష్టంవచ్చినట్టనుకోండి.

వెం—సరే పోనిద్దురూ తింటే తిన్నారు. క్షమించండోయ్ ఊరికే liberties తీసుకుంటున్నాం మీతోటి. ఒరే కరణంగారేమన్నారురా ఇక్కడి వ్యవహారం.

శ్రీని—జాగ్రత్తగా చెవులు నిక్కపొడుచుకొని వినండి చెపుతాను. బలేఅద్భుతంగా ఉంది ఇక్కడిచర్య. కరణానికి సెక్రటరీకి పా

ట్లీలట. సెక్రెటరీ ఇంటి కెదురుగానే Drawing master ఒకాయన కాపురమున్నాడట. పాపం సెక్రెటరీకి మాష్ట్లంటే చాలాఇష్టము. వాళ్లందరికి family portions కట్టించేసి తానుకూడా అక్కడ ఉందామని ఆయన ఉద్దేశ్యమట.

వెం—పనిఇవ్వడంమాట ఏమిచెప్పాడు చెప్పుదూ.

శ్రీని—చెప్తాదిగిను. ఆ Drawing వాడికి కావలసిన వాడెవడో ఒకడున్నాడట. B. A. అయిందటకాని Training కాలేదట. వాడికెట్లా అయినాచెప్పి ఆపోస్టిప్పిద్దామనుకుంటున్నాడట. తప్పకుండగా వాడికే అవుతుందిట పైవాళ్లకి governor recommend చేసేది ఇవ్వడట. ఏమండీ రమణరావుగారూ! వింటున్నారా, నిద్రపోతున్నారా?

రమ—లేదులేదు. నిద్రయెక్కడ, వెధవనిద్ర చెప్పండి చెప్పండి.

వెంక—మరిఆయన్ని పడదామా ఏమిటి?

శ్రీని—ఆయన ఒకడి కోసం చూస్తుంటే. ఏడిసినట్టుంది నీ తెలివి. పైగా ఆయన ఏం చేస్తున్నాడో తెలుసునా? ప్రతివాడిదగ్గరా లంచాలు దొబ్బి—లంచాలంటే ఆఖరికి మిఠాయి అయినా లంచమేసుమా—ఎట్లాఅయితే పనికాదో అవన్నీ చెపుతూ ఉంటాడట.

రమ—ఏమిచెపుతా డేమిటండీ?

శ్రీని—ఆ details ఎందుకులెండి మీకు,

రమ—(ఆతురతతో) చెప్పండి విందాం నిద్రరావటంలేదు చాలా Interest గా ఉంది.

శ్రీని—ఎందుకు పోదురూ, వెధవగొడవ. పొద్దుచాలాపోయింది.

రమ—మచ్చుకి ఒక్కటి చెప్పండి పడుకుందాం.

శ్రీని—మరేమిటటా సెక్రటరీకి వంగి వంగి సలాములు చేయమంటాడట. ఆయనకు అది తలకాయనొప్పట వీడు Self respect తెలుసుకోకుంటా ఉన్నాడు. ఇల్లాంటివాడు Students ని ఏముద్ధరిస్తాడు, దయచెయ్యండి తాలూకా గుమాస్తాగా చేరండి అనిచెప్పుతాడట.

రమ—ఆఁ. మరెట్లా ఉండా లేమిటండి.

శ్రీని—వినండి ఏమిటంత Interest తో అడుగుతున్నారు?

రమ—అబ్బే! ఏమీ లేదు చెప్పండి.

శ్రీని—ఆయనదగ్గఱకు ఎంత షోకుగా, ఎంతSpirited గా వెళ్లి ఎంత Independent గా behave చేస్తే అంతplease అవుతాడట.

రమ—(ఆశ్చర్యముతో) ఆఁ ఆఁ నిజమేనండీ?

శ్రీని—నిజమేనయ్యా, నాకేంబట్టింది మీతో అబద్ధాలు చెప్పడానికి ఇంకా ఆయన Idiosyncracies చాలా చెప్పినాడు జ్యోతిషమన్నా చెయిచూడ్డం అన్నామహామంటట ఆయనకి. దూరంగాపొండి నాదగ్గర చెప్పకండి అమాటలంటాడట.

రమ—ఇంకా?

శ్రీని—కూర్చోమనడట ఎవర్నీని. మనంకూర్చుంటే ఎమీ అండట. పైగా తగ్గవాడే అంటాడట.

రమ—కొంచెము వినయముగాఉంటే ఏమంటాడో?

శ్రీని—చెప్ప లేదటయ్యా; "నువ్వేం beggar విటయ్యా, B. A. pass అయి కాస్త dignity maintain చేసికోవడం తెలియదూ? నీదగ్గర చదివేవాళ్లు గుమాస్తాలకి తప్ప ఎందుకూపనికిరారు" అనిబాగా dose ఇస్తాడట.

రమ—ఆ drawing teacher ఏమనిచెప్తాడు అందరితోటి.?

శ్రీని—ఏముంది చేతులు కట్టుకు నిలుచో అంటాడు. చెయిచూచి నాలుగు ముక్కలుచెప్పండి అంటాడు.

రమ—అయితే ఆయన చెప్పినదానికి opposite గా చెయ్యాలన్న మాట.

శ్రీని—quite opposite గా చెయ్యాలి. మీరు experiment చేస్తారా యేమిటి? వెడితే wrist watch తీసేసి మరీ వెళ్లండి బాబూ. కావలిస్తే నాదితీసుకోండి ఈ రెండురోజులూ. నా కుఆట్టే వీటిమీద భ్రాంతి లేదు. మీది చూడలేకుండా ఉన్నాం (wrist watch ఇచ్చి) ఈమాటుమీకు సరిపోయింది ఇది. ఈవేషంతో వెళ్లితే తప్పకుండా అవుతుందయ్యా నీకు పని.

రమ—వేషంచూచి ఇచ్చేవాడెవడండీ మీరూరికే అంటారుగాని.

శ్రీని—జోగులూ, వెంకటాద్రీ, అరే! అప్పుడే నిద్రపోయారూ!

వెం—మెళుకవగా ఉందిరా. అన్నీ వింటున్నాను. మహాబాగా ఉంది ఇక్కడనోడవ. ఇక్కడికి కాపురంతో రావడం ఎట్లాగాఅని ఆలోచిస్తున్నాను.

శ్రీని—రేపొక్కరోజు. ఎల్లుండి ఆభాగవతంచూచి మరీపోదాం L. T. ల సంత. పృధ్విలో ఎక్కడాచూడం కళ్ళేట్టుకుని. పడుకో పండ్రెండయింది.

పల్లెటూరి పాఠశాల.

అయిదవరంగము.

[ప్రిన్సిపాల్ సెక్రటరీగారి యింటి అరుగు]

(ప్రెసిడెంటు నరసింహము పంతులు, and Drawing teacher.)

నర—యింకా యేమిటండీ విశేషాలు. ఇక్కడే కూర్చున్నారేం పొద్దున్నే?

D. T.—మీరు వచ్చేవేళయిందని కనిపెట్టుకున్నానండీ. కొత్త Application కి briefs తయారు చేస్తున్నాను. రేపుకమిటీ మీటింగు కాదటండీ. L. T. అందరూ వచ్చి కనిపెట్టుకు కూర్చున్నారండీ సత్రములో.

నర—ప్రతిపత్రికలోనూ వేశారండీ. ఏమిటిప్పా ఊరిపోతున్నాను. నాకొకటి తోస్తూందండీ. Staff అంతనీ wholesale గా remove చేసేసి కొత్తవాళ్ళ నెక్కిస్తూఉంటాను. ఎప్పటికప్పుడు up to date గా ఉంటుంది Institution. L. T. వాళ్ళయినందుకు rust పట్టుకుంటా చాలామందికి Teaching కి మనము Scope ఇచ్చినట్టూ ఉంటుంది. ముఖ్యముగా మనకి నెలవుల్లో జీతాలు కలిసివస్తాయి. March దాకానే appointment.

D. T.—Short term దాకానే అనవచ్చుకూడాను. January తోటి courses అన్నీ అయిపోతాయి. Head master యింక క్లాసుకొకరూ ఉంటే మెల్లాగో manage చేసుకొంటాము. దానికి Headmaster మీ viewsతో Coincide అయేవాడవ్వుతే లాభం.

సర—అదే నేనూ ఆలోచిస్తున్నాను. పాత graduate మాపిన మామగారో కాయం ఉన్నాడు. అయినన్నిక్కిస్తాను. పడి ఉంటాడు. retired bench Clerk. objection ఏమైనా ఉంటుందాగారా.

D. T.—మీ ఇష్టం. పాపము పాత Headmaster చాలా కాలము నుంచి కనిపెట్టుకొని ఉన్నాడు.

సర—అందుకనే ముఖ్యముగా తీసివెయ్యాలి. 3 ఏండ్లకన్న ఎక్కువుంటే Master old ideas పట్టిపోయి పాడవుతాడు. Change చేస్తూఉండాలి ఎప్పటికప్పుడు ఆయనకి Notice వ్రాసియ్యండి పంపిచేద్దాం ఇప్పుడే.

D. T.—grounds ఏమి పెట్టమంటారు?

సర—grounds పెట్టితే రాలా ఏమిటండీ? పెట్టనిది గాదా ఏమిటి. మనసొకరిని మనము తీసివేసేటప్పుడు. మనకు భయమేముంది? నిజము వ్రాయండి. మీరు మా institution లో చాలాకాలమునుంచి ఉంటున్నారుగనుక, క్రొత్తవాళ్లు చాలా మంది unemployed గా ఉన్నారుగనుక వాళ్ళకి మేము chances ఇవ్వదలచుకొని మిమ్ములను ఇందుమూలముగా తీసివేయడమైనది.

D. T.—చిత్తము.

సర—క్రొత్త application లు ఎన్నివచ్చినాయి నేను వెళ్లినతరువాత?

D. T.—రెండేవచ్చినాయండి.

సర—పర్యవసానము చెప్పండి టూకీగా.

D. T.—ఒకడు bachelor vow తీసుకొన్నాడటండి.

సర—సరే తీసివెయ్యండివాణ్ణి. అటువంటి బ్రహ్మచార్లు ఎవరున్నా

రిప్పుడు. ఎవళ్ళో ఇద్దరు ముగ్గురు తప్ప. బ్రహ్మచార్లమని పేరెట్టుకుని లోకముమీద పడడానికి. రెండోది ఎక్కడ నుంచి.

D. T.—కుంభకోణం నుంచండి.

నర—ఓయి బాబో, చింపేసారా లేదా అదింకా. List వచ్చినట్టున్నది. మనస్కూలో ఎంతమంది pass అయినారేమేడు?

D, T—ఒకడూ లేనట్టున్నది. Second listలో ఏమైనా ఉండవచ్చు.

నర—ఊం. ఈ యేడుకూడా నిల్లేనా (Nil) యేమిటి? ఏమి చెపుతు [illegible] గ్యారాల్క వెధవచదువు మీరందరూ పడుకుని కునికిపాట్లు పడుతుంటారా యేమిటి క్లాసులో. అ యేడబ్బు అవుతోంది మాకు.

D. T.—తరువచ్చి తణిఖీ చేయించండి వక్కమాటు ఈ యేడు యెక్కడా అట్లాగే ఉన్నాయిండి. పేపర్లన్నీ చాలాకష్టంగా ఉన్నాయిటండి.

నర—సరే యింక మీరు దయచెయ్యండి నేను కాసేపు rest తీసుకోవాలి. ఇంకో sentence కూడా add చెయ్యండి ఆనోటీసుకి. ఈయేడు results Nil గనుకనున్నూ మీకు నోటీసు అందజేయుడమైనది. ఈమాటు grounds బాగా ఉంటాయి!

D. T.—చిత్తం బాగుందండి (పోవును)

(శ్రీనివాసరావు ప్రవేశము.)

శ్రీని—నమస్కారమండి.

నర—ఈనమస్కారాలందుకోలేక చచ్చిపోతున్నాను. ఈ రోజు బస్సుచుట్టవేసి దిగనిచ్చారు కారేమిటండీ వెధవలంతాను. మనదేయూరండి?

శ్రీని—మూడిక్కడే లెండి. పిఠాపురం B. A. pass అయినాను. Training కూడా అయినానండి.

సర—అయితే ఏమంటావు?

శ్రీని—తమదర్శనానికి వచ్చానండి

సర—ఎందుకో చెప్పవయ్యా?

శ్రీని—ఎంకునుందండి మాష్టరీకి దరఖాస్తు చేసుకొన్నానండి. గమ్మనుని కాస్త దయచేసారండి.

సర—రేపు కమిటీ మీటింగు. అక్కడికి తీసుకురండి మీరంతాను. ఒక్కొక్కళ్ళనే పిలుస్తాం.

శ్రీని—చిత్తం. ముందుగా తమకీసారి మనవిచేసుకొంటే మంచిదని వచ్చానండి.

సర—నాకెక్కడ జ్ఞాపకం ఉంటాయండీ మీ పేర్లన్నీని. ఇండివాళ్ళకి డబ్బులు యిచ్చింది మీరేకాదు?

శ్రీని—దానికేంలెండి అదెంత.

సర—అందుకోసంకాదు. నాకు జ్ఞాపకం ఉండడానికి మీరు L. T. అయినారా? Trainingఅయినారా?

శ్రీని—L. T. Training అయినానండి. L. T. తప్పినానండి.

సర—అవడం ఏమిటి, తప్పడం ఏమిటయ్యా అబ్బాయిగారు పడతావేమిటి నాదగ్గరకూడాను. రేపు కమిటీలో సాగదీసేస్తారు. తెలిసిందా? సరిగ్గా చెప్పు అయిందా, లేదా?

శ్రీని—డీంట్లో రెండున్నాయిలెండి, L. T. అనేది డిగ్రీB. A. వంటిది. అదిఅవలేదు నేను, Training course complete చేశాను.

సర—ఎందుకా వెధవ course డిగ్రీ లేకపోయాక.

శ్రీని—దీనికి course మాత్రం మీ ప్రధానంలెండి

నర—(తనలో) ఏమిటో వెధవగోడవ నాకు తెలియడంలేదు. (ప్రకాశం) సరే రేపటిదాకా కనిపెట్టుకుండండి తెలుస్తుంది

శ్రీని—చిత్తం. (నిలబడియుండును)

(బంట్రోతు చీటి తెచ్చియిచ్చును)

నర—(చూచుకొని) ఈయనెవరో యిప్పుడే ఓడదిగి వచ్చినట్టున్నాడు. visiting card ఈయనా. ఉద్యోగంకోసంవచ్చి ఈ వెధవ పెట్టు తేమిటి. ఇక్కడ పడనమను.

(రమణరావు ప్రవేశించి)

రమ—good morning Sir.

నర—ఇంకా మోర్నింగేమిటి; పండ్రెండుదాటితే. wrist watch కూడా తగిలించావు Time తెలియదటయ్యా.

రమ—first time meet అయినప్పుడు అట్లాగే greet చేస్తారు లెండి.

నర—ఇందాకా బంట్రోతుకు ఒకసారి కనిపించావు కావు. ఎప్పటికి కిప్పుడే first సమయమేమిటినీకు నీవుమానౌకరీ చేయడనికి వచ్చినవాడవేనా?

రమ—I come to serve as a teacher

నర—అవునయ్యా అదిమాత్రం నౌకరీకాదా యేమిటి. మీ qualifications ఏమిటి. మీకుకూడా Interview ఇస్తామన్నామా యేమిటి.

రమ—Yes, I Passed M. A.

నర—మీకివ్వం పొండి.

రమ—ఎందుచేత?

నర—మాయిష్టం.

రమ—మరెందుకురమ్మన్నారు చూడనికి?

నర—చూడకుండా గేదెను నీళ్ళలో పెట్టి బేరమాడేమిటి.

రమ—ఏమిచూశారు మీరు?

నర—ఏం మాటకి మాట ఎదురు చెపుతున్నావేమిటయ్యా. ఏఊరు మీది? పట్నంటూరుఉంటే మాకేంబలవంతమా యేమిటి. అసలే ఇక్కడివాళ్లకి చదువుతక్కువ గోలెక్కువాను. మీరు Teacher అవుతే ఇంక చెప్పనే అక్కర్లేదు.

రమ—(శ్రీనివాసరావునుచూచి తెల్లబోయి) ఆగినపన్నకడుపు మాడ, వీడు నన్నిల్లారమ్మని తానెట్లా తయారయినాడో. Science Master చెప్పినమాట నిజమే. (ప్రకాశము) ఈ వేషమంతా తమదగ్గర గనుక వేసినానులెండి.

నర—నాదగ్గరే వేసినవాళ్లు కేపిస్కాల్లో వెయ్యరూ. ఏకోకొంత జరుగుబాటున్న వాళ్ళకి మేము ఇవ్వదలచుకోలేము. ఇస్తే అటువంటి వాళ్ళకిస్తే పుణ్యం పురుషార్థం. మీకంటె ముందుగావచ్చి యెట్లానిలుచున్నాడో చూడండి. మీరిట్లా కూర్చున్నారు. వినయం తెచ్చిపెట్టుకుంటే రావండీ. చూచి చూచి నేనుకొనలేకుండా ఉన్నాను wrist watch. ఉద్యోగం లేక అఘోరిస్తూ మీరిట్లా తగిలించారు.

రమ—పెద్దమనుష్యులదగ్గరకు వచ్చేటప్పుడు కొంచెము వేషముతో వెళ్ళవలెనని యివన్నీ యెరువు తెచ్చుకొని వచ్చానులెండి. లేకపోతే Wrist watch నేనుకొనగలనాండీ.

శ్రీని—(తనలో) వీడుకొంపతీసి ఈవాచీ నాదనిచెప్పడుగద.

నర—వాచీ యెరువేమిటండీ? అంతా ఎరువుమనిషిలా ఉన్నావేమిట.

య్యా. లేపు మీయింటికిరండి మీరు పొండి. M. A.
pass అయినాను కాదూ. తప్పకుండా Chances ఉంటా
యిలెండి వెళ్ళండి. (రమణారావు పోవును). (శ్రీనివాస
రావుతో) పెద్దమనుష్యులదగ్గరకి వచ్చేటప్పుడు యిట్లాగేనట
య్యా రావడం. సిగ్గులేదూ? పాపం ఆయన్ని చూడండి ఏ
మీ లేకపోయినా ఎరువైనా తెచ్చి యెట్లాపెట్టుకొన్నాడో!
దరిద్రము ఓడుతూన్నస్టే students లో మీకేం Personality
ఏముంటుంది. పాగాపెట్టుకొని వొండునా వేసుకుంటేనే మాస్టరీ
దర్జా ఉండనుకోండి. ఇట్లాగుంటే ఏడిపించేస్తారు పట్టుకొని.
దయచెయ్యండి పెందరాళే. మీకేమీ Chances లేవు.

శ్రీని—అరే ఏమిటండీ యిలాగంటారు. నాను trained అయి
నాకాలేదు. పైగా వేదాంత philosphy M. A. M. A. Pass
అయినవాళ్లకి High school classes handle చెయ్యడమంటే
below the dignity అనుకుంటారు. స్కూల్లు అంటే
నే వాళ్ళకి చీదర. Teaching అనేది ఒక art లెండి
M. A. లకి వాగడం తప్ప ఇంకొకటి తెలియదు. కాలేజీలో
మొక్కడైనా దొరికితే తప్ప High school కి apply చేస్తారే
మో మీరే చెప్పండి. ఎరువు బట్టలు వేసుకొంటే అయిం
దా ఏమిటి పిల్లలకి తెలిసిందంటే గేలిచెయ్యరూ, ఉన్నదానితో
కాలక్షేపంచేస్తే ఉన్నగౌరవం ఎందులోనూలేదు. Head-
master కంటె qualification లో ఒకటితక్కువుండాలి గాని
మొక్కువుండకూడదు. ప్రతిదానికీ దెబ్బలాడుతూ ఉంటా
డు. work సాగనివ్వడు మీయిష్టం

వర—ఏమిటోనండి నాకేమీతోచడంలేదు. మీరు వెళ్ళండి ఆలో
చిస్తాను.

శ్రీని—చిత్తం. రేపుదర్శనంచేస్తాను,

నర—తప్పకుండారండి (శ్రీనివాసరావు పోవును).

(ఇంకొక అభ్యర్థి కొండలరావు ప్రవేశించును.)

నర—ఏమండీ! మీరెవరూ, త్వరగాచెప్పండి చంపక ఉద్యోగానికేనా?

కొం—చిత్తం. నన్నుకూడా రమ్మన్నారండి.

నర—నాకుజ్ఞాపకమూ ఏమిటి మీరెవరో. అసలు ఆపోస్టు ఇప్పుడే వరికీఇవ్వం. ఉన్నవాళ్ళనే సర్దుకుంటాము. సొమ్ములేకుండా ఉంది స్కూలుకి. మీరేం pass అయినారు?

కొం—B. A. 1st class అండి.

నర—1st class కి ఏమితేవన్యూ, Professor దయుండేం సరే. Training అయినారా?

కొం—Next year అవుతానండి.

నర—next year మళ్లీఇంకోక్క appoint చేసికోమా? ఇదేపనేమిటి మాకు? ఏకంగా training అయిపోక యెందుకీ వెధవతంటాలు మాకు దండుగకా?

కొం—కాదండి. ఒకయేడయినా Service లేకపోతే training లో చేర్చుకోమన్నారండి.

నర—training కాకపోతే మేము చేర్చుకోమన్నామని చెప్పండి. వాళ్ళకన్న తక్కువా యేమిటి మేము. ఒకయేడయినా teaching లెక మరలోనుంచి ఇప్పుడేఊడిపడ్డావా? దయచేయి

(కొండలరావు పోవును. తెరపడును.)

పల్లెటూరి పాఠశాల.

ఆగవరంగము.

[ప్రదేశము సెక్రెటరీగారిల్లు]

(ప్రవేశము కమిటీమెంబర్లు.)

నర—స్నేహితులారా! ఇప్పుడు మనము Meet చేయుటకుద్దేశ్యము ఒక History L. T. ని appoint చేయుటకైయున్నది. అది చేయుటకుముందు ముఖ్యముగా పాత Headmaster దగ్గర నుంచి ఒక అర్జీవచ్చినది. ఆయన్ని తీసివేసినాము తిరిగి ఆయన ఒక అర్జీ పెట్టుకున్నాడు. అదియిప్పుడు సభవారువిచారణ చేయవలసిఉంటుంది.

కాపు—విచారణేంటండి? మీరుతీసేసారు మేముఅడ్డం చెపుతామా యేమిటి ఇంకోళ్లెవరో ఎవరొస్తారు

నర—అట్లాకాదు. నలుగురూ వప్పుకుంటే దాంట్లో ఏమీఆక్షేపణ ఉండదు.

కాపు—తీసేయ్యండఆర్జీ. దాన్నోకనిపిస్తే దణ్ణమైనా మెట్టడు. ఎందుకు మా మెంబరీ

నర—ఏమి సభవారి అభిప్రాయము.

వెంకన్న—ఎంత కలిసివస్తుందిమనకి

నర—ఆజీతానికి ఇద్దరువస్తారు.

సుబ్బి—లాగెయ్యండి. చూస్తారేం ఇంకాఎందుకనుమానం?

నర—ఏమండి విస్సయ్యగారు మీఅభిప్రాయం.

విస్స—నాకేమిలాభంలేదు వాడితోటి వాళ్లింటో ఎప్పుడూతద్దినాలైనారావు.

నర—ఏమండీ రంగారావుగారు ఊరుకుంటారేం?

రంగా—తీసెయ్యండి. ఎప్పుడూ ఒక్కడుంటే ఏమిబాగుంటుంది.

నర—ఇందుకు వ్యతిరేకులెవరైనా ఉంటే చేతులెత్తవచ్చును.

రాజా—ఆయన చేసిన తప్పు సెలవిస్తారా కొంచము?

నర—నిరుడెవరూ pass కాలేదండి సూళ్ళల్లో

కాపు—ఊం. ఇంకాఏ మొగంపెట్టుకొని అడ్డుపెట్టుకున్నాడయ్యా. నేనప్పుడెప్పుడా గదిలోనే కూర్చుంటాడు. క్లాసులో ఉండనే

రాజా—నేనుమాత్రం against అండి.

నర—అయితే Majority ఉందిగనుక అతన్ని తీసివేయడమైనది. ఇంక ప్రస్తుతంసంగతి కొత్త appointment చెయ్యడానికిముందు మాపిన మామగారిని Headmaster గా appoint చేయడమైనది.

కరణం—Non-Brahmin ఎవరూ అక్కరలేదా!

నర—Non-Brahmin మేస్త్రీ కేవలం కాదండి.

కరణం—paperలో వేయించిచూడాలి

నర—అందాకా పనిజరగడం కష్టమండి.

కరణం—Temporary గా Drawing master ని వప్పుకోమనండి దానికి.

నర—చిత్తం కమిటీవారియిష్టం. దానికి మీఅందరి అంగీకారము సూచించవలెను.

(రాజారావుతప్ప అందరు చేతులెత్తుదురు)

కాపు—నీవుకూడా ఎత్తవయ్యా, నువ్వేమిటి మాకు శకునపక్షిలాగ

రాజా—వెనుకటిఆయన చాలాకష్టపడుతుండేవాడు. ఆయన్ని తీసివేయడ

మనేది చాలఅన్యాయము. ఆయన ఉసురుగొటితే మనము బాగుపడము. చాలాయోచనము ఆలోచించుకోండి. వయసు ముదిరిన ఆయన ఇంకోచోట దొరకడు. మనకుకొంచెము ధర్మబుద్ధిఉండాలి, బూటకముగా తీసిపోతే 10గా తక్కువకి అడగండి ఆయనేవస్తాడు.

కరణం—మీరుచెప్పినదేమీ సబబుగా లేదు. మేష్టర్లకింతమంది పిల్లలేమిటిమందు. ఇంకొంచెమనుకోమి preparation చేస్తాడింటో. ఎప్పుడూ వాళ్ళతోనే సరిపోతుంది. ఇక్కడపని చేసే మాష్టర్లెవరికీ పిల్లలుండకూడదని ఒక resolution draft చెయ్యండి సెక్రటరీగారు

నర—చేసినానండి. అదిముందువస్తుంది.

కాపు—సరే ఆHeadmasterని తీసేసన్నా. ఇంక వెనక్కి వెళ్ళకండి. Drawing masterని ఆpost ఇచ్చేసాము.

(ఒకరు వచ్చి)

కోమటి సుబ్బిశెట్టిగారొచ్చి నిన్నుంచున్నారండి మరొకామీద ఎవరూ లేరంటండి. పోరాలు పోతున్నాయట

నర—సుబ్బిశెట్టి నీవు వెళ్ళు. మేముచూసుకుంటాము నీవన్నిటికి కంకరేగా.

సుబ్బి—చూచుకోండి బాబు. నాకువద్దు ఈవెధవగొడవ. అయన్ని మాత్రం మళ్ళీ వేసుకోకండి. నాదగ్గరేమీ కొనడుఆయన. ఆయన తెగులుకుదరాలి.

నర—రెండు పనులయినాయి. ఇంకమూడో Item resolutions

రాజా—ముందుకొత్త appointment కానియ్యండి. పాపం చాలామంది వచ్చి ఎండలో నిల్చున్నారు.

కరణం—నిలోన్సనివ్వండి. ఎవరికోసం.

రాజా—నరేమీయిష్టం. నాకుసెలవు. పనియున్నది. (పోవుచూ) Directorకెద్ద అర్జీయిచ్చి recognition లాగించేస్తాను. (పోవును)

నర—అమ్మయ్యా! ఇంకబ్రతికాము. అడ్డుండదు. ఇదిగో వినండి గబగబా resolutions అన్నీచదివేస్తాను. మీకిష్టం లేని దానికిమాత్రం చేతులెత్తండి. మొదటిది పిల్లలుండకూడదన్నది. మీకు తెలిసిందేకదా?

ప్రతిపాదకుడు-రంగరావుగారు.

Seconder ఎవరు?

కాపు—అంతాను ఎవ రేమిటి?

నర—అట్లాకాదు ఎవరోఒకరు సెకండుచెయ్యాలండి.

కాపు—అయితే నా పేరేసుకో

నర—ఇది ఇష్టమైనవాళ్ళందరూ చేతులెత్తండి.

అయ్యార్—నూందు యిష్టంలేకపోతే చేతులెత్తమన్నావు కాదట య్యా ఏగిఖాయం?

నర—వెనుక చెప్పినమాటఖాయం. ఎత్తండి.

(అందురు ఎత్తుదురు. ఎత్తి అట్లే ఉంచుదురు)

నర—ఊం దింపండి. (దింపుదురు)

విస్సయ్య—ఎత్తండోయ్ దింపండోయ్ మాయబొమ్మలంట (పాడును)

(అందరునవ్వి భేష్ భేష్ అందురు)

కాపు—అంతాపాడుశాస్త్రుల్లా యిందారి.

కరణం—పనికానివ్వండోయ్. వెధవవేళాకోళాల్లోకి దిగినారేమిటి?

కాపు—ఓయిబాబు కరణంగార్కి కోపంవచ్చింది మాట్లాడకూడదు.

నర—రెండో resolution

సెలవులలో పిల్లలు ఆటలాడి పాడయిపోతున్నారు గనుకను న్నూ మాస్టర్లకిచ్చేజీతమునకు తగినంతప్రతిఫలం మనపిల్లలకి ముట్టడంలేదు గనుకనున్నూ ఇక్కడనుంచి ప్రతిశనివారం Working day క్రిందఏర్పాటు చేయుడమైనది.

Proposer కరణంగారు Seconder ఎవరుంటారు.

కాపు—ఇందాకా చెప్ప లేదుటయ్యా నేనుంటానని.

(నర—అదివేరండీ. ఆresolution కాదది.)

కాపు—అన్నిటికీ నేనే.

నర—సరే. అందరికీ అంగీకారమేనా.

కాపు—ఇంకాలకులుకు తారేమిటయ్యా. చావగొట్టి మాస్టర్ల చేత పని పుచ్చుకుంటూవుంటే ఎవడువద్దంటాడు.

(అందరు చేతులెత్తి దింపుదురు)

నర—3 resolution

మొన్నజరిగిన స్కూలుఫయినల్ పరీక్షలో ఇక్కడ results Nil గనుక మాస్టర్లకందరికీ సెలవులలో జీతం కోసివేయడమైనది.

Proposer myself. Seconder కూడా myself ఎవరూ లేకపోతే.

కాపు—లేకపోవడమేమిటి అన్నిటికీ నన్నేసుకోమన్నానుగా. మహామంచి resolution తెచ్చినావయ్యా, పంతులూ opening dayకి మాష్టర్లజీతాల బెంగలేదింక మనకి. ఒక్కొక్కడు రెండేసి చేతులెత్తండోయ్. ఈసెక్రిటరీగార్ని మనము శాశ్వతముగా ఎన్నుకోవడమైనది. దానికూడా చేతులెత్తండి.

అందరు—సందేహమేమి. (ఎత్తుదురు)

నర—ఇటువంటిగౌరవము నాకుకలుగజేసినందుకు మీకందరికి నేను కృతజ్ఞుణ్ణి.

విస్స—కృతజ్ఞుణ్ణి అనండి కృతాఘ్నుణ్ణేమిటి?

నర—అదేనయ్యా సుహాతప్పుపట్టినావు. ఇచ్చావేమీ తద్దినాలు లేవు? తీరుబడిగా కూర్చున్నావు.

విస్స—ఇప్పుడందరూ శ్రాద్ధాలు మానేస్తున్నారండి కర్మం. ఏమి గిట్టడంలేదు. మనస్కూల్లో తెలుగుమాష్టరుగా నన్నుంచుకోండి. మీయిష్టం వచ్చినంతఇవ్వచ్చు.

నర—అదీ, ఇదీ ఎట్లాచూచుకుంటావయ్యా.

విస్స—ఏదోతంటాలు పడతానులెండి. కమిటీమెంబర్నిగాదూ నాయిష్టంవచ్చినప్పుడు వెళుతూఉంటాను. Headmaster నోరెత్తడానికి వీలులేదు.

నర—ఆసంగతి తరువాత మాట్లాడుదాంలెండి.

resolution No. 4 వినండి.

భాగ్యవంతుల పిల్లలకి చదువుమీద సాధారణముగా ఇష్టముండదు గనుకనున్నూ, బీదవారు ముష్టిఅయినా యెత్తి పిల్లలకు చదువు చెప్పించుకొందురు గనుకనున్నూ పైవాళ్ళకి encouragment కొరకు ఇక్కడనుంచి Scholarshipలన్నీ భాగ్యవంతులకే యిచ్చుటకు నిశ్చయపరచడమైనది.

కాపు—ఇదేమి resolutionఅయ్యా, రేపటినుంచి ప్రతివాడూ భాగ్యవంతుడనే అంటాడు.

నర—అట్లాఅననీయవలెననే నోయ్. Resolutionయొక్క ఉద్దేశ్యం కనిపెట్టలేవేమి. అప్పుడు అందరూ భాగ్యవంతులేగనుక

మేము యెవరికీయివ్వం అనవచ్చు.

కాపు—ఓష్, అదా కానివ్వండి ఎత్తండోయ్ చేతులు. ఇంకా చూస్తారేమిటి. ఒకదానికన్న ఒకటి బాగున్నాయయ్యా, పంతులు. మనము ఒక్కళ్ళకీ యియ్యక్కర్లేదన్న మాట యిక్కర్లేదంచి.

రంగా—proposer పేరు Seconder పేరు చదవలేదండి.

కాపు—ప్రతిదానికి చదవాలయ్యా, అన్నిటికీ ఆయనా నేనేఅనుకోండి. పంతులూ, అన్నిచదవేసెయ్యి. చేతులెత్తలేక దంపలేక నస్తాడచ్చిస్తున్నారు అన్నిటికీ కలిపెత్తుతాను.

నర—అయితేవినండి.

No. 5. మాష్టర్లందరూ రాత్రిళ్ళు ఒకగంట Committee memberల యింటికివచ్చి వారిపిల్లలకి private చెప్పవలసి వుంటుంది.

అందరు—బాగుంది. బాగుంది.

నర—ప్రస్తుతం ఇవ్వేనండి.

అందరు—సరే వీటికన్నిటికీ మాకంగీకారమే (చేతు లెత్తుతారు).

నర—ఇక మనము క్రొత్త Teacher ని appoint చేయవలసివుందండి

రంగా—సరే ఒక్కొక్కర్ని పిలవండి కనుక్కుందాం. ఎంతండి ఆ పోస్టుకి Salary

మూ—50 రూ. L. T. Pass అయినవాడు కావాలి

కాపు—మనముక్రొత్తగా appoint చెయ్యడమెందుకు? ఈ యేడు ఉన్న వాళ్ళతో కాలక్షేపం చెయ్యమనండి.

నర—అల్లా కాదు. Headmasterని ఒకణ్ణి వేసుకోవాలి. క్రొత్తది మానివేసినాములెండి.

రంగా—ఎంతమంది వచ్చినారు ఆ Postకి

నర—50 మంది

కాపు—అయితే ధరయింకా తగ్గించండి.

నర—ఇంకతగ్గిస్తే Inspectorవప్పుకోడులెండి. 50రూ minimum

కాపు—అదొకటివచ్చిండీ. సరే కానివ్వండి.

నర—50 మందిలో మనమిప్పుడు Select చేసుకోవాలి.

కాపు—ఒకణ్ణిపిలవండి ఠికంచూద్దాం.

నర—Philosophy M. A. గారిని పిలవరా.

(రమణరావు ప్రవేశం)

నర—ఏమండీ రమణరావుగారూ, కమిటీయెదుట చెప్పుకోండి మీ సంగతులన్నీని.

రమ—చెప్పుకోడాని కేమున్నదండి. M. A. ని కదాండి.

కాపు—ఎంతికివస్తావు?

రమ—M. A. కి నూరురూపాయలు నిసబండి. 80 తక్కువైతేరానండి.

కాపు—వచ్చేమాట చెప్పవయ్యా బేరముచెప్పక.

రమ—మీయిష్టం. మీరెంతిస్తారో చెప్పండిముందు

కాపు—30 కం యెక్కువియ్యం.

రమ—30కి యెవ్వడొనావస్తే నేనూరికే పనిచేస్తానండి.

కాపు—ఆమాటలన్నీ మాదగ్గిర తీసేద్దురూ.

రమ—నేనుB. A. కాదండి pass అవుత. M. A. కూడాఅయినాను.

కాపు—అందుచేత ఇంకో 10 వేసుకోండి. ఏదోఖాయంచేసుకోండి ఎందుకు పోగొట్టుకుంటారు బేరం. చాలామందివచ్చారు చూశారా.

రమ—ఇంకో పదితగ్గిస్తాను కావలిస్తే. అంతకితగ్గను.

కాపు—తగ్గకపోతే వెళ్ళండి. మాకుమనిషేదొరకడా యేమిటి.

రమ—60 కి యేమైనా అడ్డముంటుందా? వెళ్ళవచ్చునా?

కాపు—50 కి దమ్మిడీ యెక్కువియ్యం. ఊరికే బేరంచేస్తుంటే ఇంకాతగ్గిస్తాం.

రమ—పోనీ ఇంకోఅయిదేసుకోండి. 55 అవుతుంది.

కాపు—దమ్మిడి యెక్కువఇయ్యం. మీయిష్టమైతే ఒప్పుకోండి. లేకపోతే పోండి విసిగించక

రమ—సరేలెండి తీరాయింతదూరమువచ్చాక ఊరికేపోవడం నాకిష్టంలేదు. ఆర్డరుపయచేస్తారా?

కాపు—ఉండండి అప్పుడేఅయిందా. అందర్నీ అడగొద్దూ? ఇంకా ఎవరైనా తక్కువకిపనిస్తే? మీరక్కడ కూర్చోండి. ఇంకోణ్ణి పిలవరా?

నర—జోగారావుగార్ని పిలు (జోగారావు వచ్చును.)

కాపు—మీరేమి pass అయినారండీ?

జోగ—L. T. అయినానండి

కాపు—ఎంతికివస్తారు?

జోగా—ఇప్పుడేమీచెప్పనండి. నెల్లాళ్లు నాటీచింగుచూచుకోండి. దాన్నిబట్టి మీరేనిర్ణయించండి.

కాపు—పనికేమిటిలెండి. ప్రతివాడూచేస్తాడు. గుడ్డిముండచెప్తుందపాఠాలు. చావకొట్టి పనిచేయిస్తాము. నువ్వేం మొనగాడివేంటి?

జోగా—నాకుమంచిమంచి సర్టిఫికేట్లున్నాయండి.

రమ—నాకూఉన్నాయండి. కావలిస్తే చూపిస్తాను.

కాపు—మీరూరుకోండి. అడిగినప్పుడు చెప్తూఉండండి గొడవచేయక.

జోగా—(రమణరావుతో) మీరు L. T. కానిదే మీకెట్లాహక్కుం దండీ చెప్పడానికి. (పీరయ్యతో) Inspector objection చేస్తాడండి పీళ్ళను వేసుకొంటే.

కాపు—హక్కు అంటున్నావు, అదేమిటయ్యోయ్.

జోగా—బండివాణ్ణి బిళ్ళలేందే తోలనిస్తారాండీ? అట్లాగేమాకుకూడా. ఇంకా యెవరినైనా అడిగి తెలిసికోండి.

కాపు—(జోగారావుతో) మరినీకేదిబిళ్ళ?

జోగా—నాకు L. T. సర్టిఫికేటండి బిళ్ళ.

కాపు—(రమణరావుతో) సీకుండిటయ్యా ఆబిళ్ల

రమ—నాకక్కరలేదండి అది. నేను M. A. pass అయినాను అంతకంటె ఎక్కువది. బిళ్లలేనివాను బండితోలేడండీ?

కాపు—ఓ, సార్వీసు ఉంటేసరి.

జోగా—పోలీసువాడు పట్టుకుంటే తెలుస్తుంది ఆబాగు. తెలియనివాళ్లదగ్గిర డాబుచెయ్యకోయ్. M. A. అయితే ఇక్కడెవడికినొప్ప?

రమ—L T. అయితే నీగొప్పఏమిటి?

కాపు—బాబూ! మీరిద్దరూ అవతలకివెళ్లి తిట్టుకోండి. ఏమిటయ్యా ఈఅల్లరి సెక్రిటరీగారు.

నర—కూర్చోండి జోగారావుగారూ మీరు Salary సంగతి తేల్చినారుకారు.

కాపు—ముందు L. T.ట అదేదో తేల్చండి. అదికావాలా? అక్కర్లేదా?

నర—teacherకి అదిఉంటే licence అన్నమాటండి. మనకి grant కూడా ఎక్కువిస్తారు గవర్నమెంటువారు.

కాపు—అల్లాగా! అయితే మొదటఅతన్ని లేచిపొమ్మనండి తక్షణం. ఎందుకాలశ్యం? పోవయ్యానీవు. L. T. కాండే ఎందుకు వచ్చావు?

రమ—ఛీ! ఇక్కడ పనిచెయ్యడంకంట్లె ముష్టెత్తుకుంటే నయం.

కాపు—ఇక్కడ ముష్టెత్తితే. ఇన్నిగింజలుకూడా దొరకవు.

(రమణరావు పోవును)

మీ రెంతికివస్తారండీ?

జోగా—జీతంచెప్పమన్నారా? సిసలు చెప్పమన్నారా?

కాపు—సిసలే చెప్పు నూకేమిపనిలేదా యేమిటి?

జోగా—80

కాపు—ఓరిబాబు. నలుగుర్నే యచ్చు నీలాంటివాళ్ళని. ఇంక అడగక్కర్లేదూ?

జోగా—అంతకెవడయినా తక్కువకివస్తే నన్ను పిలవండి

కాపు—అప్పుడు నిన్ను పిలవడం యెందుకు. అక్కడేవేసుకుంటాం. నువ్వేం నెత్తిమీద రాయిపెట్టినావా?

జోగా—సరే 60కి తక్కువకిరాను మీయిష్టం.

కాపు—(నవ్వుచూ) బేరంచేయుచున్నావు బామ్మడా!

జోగా—మీ రెంతిస్తారు చెప్పండి.

కాపు—నలభయి యిస్తాము. ఇష్టమయితేఉండు లేకపోతే పో

జోగా—సరే 50 ఇస్తారా? అదీఇవ్వరా?

వర—సరే కూర్చోండి అక్కడ.

ఓరీ వెంకన్నగార్ని పిలవరా (వెంకన్నవచ్చును.)

వర—ఏమండీ వెంకన్నగారు బేరాలతోపనిలేదు. మాకు పొద్దు పోతోంది. అదిగో ఆయన 50కి వస్తానంటున్నాడు. అందుకు సిద్ధమయితే ఉండండి లేకపోతే వెళ్ళండి.

వెం—ఏమిరా! నీవు 50కే వస్తానన్నావా?

నర—నిజమేనయ్యా. నన్నునన్నావా యేమిటి

వెంక—వాడుఅల్లావచ్చేవాడు కాడండి. వాడువస్తే నేనూవస్తాను.

నర—సరేకూర్చోండి అక్కడ. ఒరే, శ్రీనివాసరావుగార్నిపిలు

(శ్రీనివాసరావువచ్చును)

ఏమండీ నిన్నకనుపించినవారుకాదూ?

శ్రీని—అవునండి బంకి.........

నర—అవును లేవయ్యా జ్ఞాపకముందినాకు. 50కి వస్తావా తెగనీల్గు తావా?

శ్రీ—వాళ్ళెంతకొస్తానన్నారండీ?

నర—వాళ్ళసంగతి నీకెందుకు? వాళ్ళగోవ తేమిటినీకు. L. T, పోయినవాడవు కూడను.

శ్రీ—వాళ్ళకీ నాకు 5 రూ. తేడాలోఉంచండి.

కాపు—అయితే 45కే వస్తావన్నమాట. (మిగిలిన ఇద్దరతో) మీరిద్దరూ వెళ్ళిపొండి.

జో-వెం—మేము 40కే వస్తామండి. అదేమన్నమాట.

నర—సరే దెబ్బలాడుకోకండి. 40కి Settle చేసినాము. అక్కడ కూర్చోండి అందరూ. (కూర్చుందురు)

ఒరే......

కాపు—ఇంకచాలెండి సెక్రటరిగారు! పొద్దుపోతూఉంది. మిగతా వాళ్లని పొమ్మనండి. ఈముగ్గురిలో Select చేసుకుందాం.

నర—ఒరే నీవుపోయి మిగతా L. T.లని వెళ్ళిపొమ్మన్నారనిచెప్పు.

నౌకరు—చిత్తం. (పోవును)

నర—ఏమండీ, ఇప్పుడుమీతో కొన్నిసంగతులు చెప్పవలసిఉన్నది.

ఇప్పుడు మీముగ్గురిని సెలక్టుచేసినాము. వెనుక appoint చేసిన మాస్టర్లతో చాలాకష్టపడ్డాం. ఒకడు 6 నెలలు ఒకడు 3 నెలలు ఉండివెళ్ళిపోతూఉండడం. అయితే డబ్బుమాకేమిగిలింది. వాళ్ళజీతాలు ముట్టకుండా పోయారు వెధవలు. పైగా ఒకడికి Commonsense లేకపోవడం. పిల్లలనికొడితే అదేకొట్టడం. మీదెక్కించుకుంటే అదే ఎక్కించుకోవడం. అందుచేత ఇప్పుడు మేమేర్పరచినదేమిటంటే చిన్న test paper ఒకటి Commonsense మీదయిస్తాం. అదిమీరు answer చెయ్యాలి. తరువాత practical test వేరేఉంది. ముందు నెల మీరుముగ్గురు కలిసిపనిచెయ్యాలి ఊరికే. ఆ నెలరోజులు మేము మీ movements అన్నీ Study చేస్తూ ఉండి impressions తీసుకుంటూఉంటాం. నెల అయిన తరువాత ఎవరినో ఒకణ్ణి ఉంచుకొని మిగతవాళ్ళని పంపించేస్తాం. ఆ Select కాబడ్డవాడు మాకమిటీ resolutions అన్నిటికీ bind అవుతున్నట్టుగా సంతకం చేయడమేకాకుండా 5 ఏళ్లు ఉంటామని bond వ్రాసియివ్వాలి. ఇందుకు వప్పుకుంటే ఇదుగో question paper,

ముగ్గురు—చిత్తం దయచేయండి.

నర—(paper ఇచ్చును) చదువుతాను విని సందేహాలుంటే అడగండి. (చదువును)

Theory paper on commonsense.

ప్రపంచ జ్ఞానము.

[N. B. ఈక్రింది అయిదుప్రశ్నలలో తోచినవానికి జవాబిచ్చి మిగిలినవానికి మానివేయవలెను. Time 1 గంట అయినను చేతిలోనుండి పేపర్లులాగేవరకు వ్రాస్తూనేఉండవచ్చును. పరీక్షనున్నవారితో గుసగుసలేకాని, గట్టిగా మాట్లాడకూడదు. పరీక్షాధికారులు చూడకుండా ఎంతయినా కాపీచేసుకొనవచ్చును. కాపీచేసుకుంటున్న వాళ్లుతప్ప మిగతా వాళ్లు వాళ్లెక్కన్ని నిందించుకుంటూ కిక్కురుమనకుండ నుండవలెను. పరీక్షాధికారులు ఒకప్రక్కనికూర్చొని Paper చూసుకొనేటట్లు గట్టిగా ఏర్పాటు జేయవలసినది.]

1. ఒకటీచరు 15 నిముషములు ఆలశ్యముగా క్లాసులోనికి పోవును. 15 నిముషములు ముందుగా పాఠమును మానివేయును. 20 నిముషములు లోకాభిరామాయణము జెప్పును. Periods 45 నిమిషములు చొ॥ ఆయన పనిచేసేది రోజుకు 3 periods అయితే, నెలకు శెలవు రోజులుపోను ఆయన actualగా చేసేపనియెంత?

2. ఇద్దరు టీచర్లున్నారు. ఒకఆయన వారమునకు అయిదు రోజులు చొ॥ December నాటికే course పూర్తిచేసుకొని తరువాత revision ప్రారంభిస్తాడు. రెండవఆయన వారమునకు ఆరు, లేక యేడురోజుల చొ॥ పనిచేయుచున్నను March ఆఖరునాటికికూడ course కాకనేయుండును. పైయిద్దరిలో యెవరుగట్టివారని మీయభిప్రాయము? పై యధికారుల యభిప్రాయము?

3. 200 రూపాయలు 20 టీచర్లు హెచ్చుతగ్గులుగా పంచుకోవలసి వచ్చినపుడు ఏమేమి తగాదాలు అందులో crop up అగు

ను? ఎన్ని adjournmentలతో మీటింగు పూర్తిఅవుతుంది?

4. మామూలు రోజుల్లోకంటె స్కూలు Inspection సమయములో మాస్టర్ల చురుకుదనము శ్రద్ధ ఖంగారున్నూ క్లాసులలో పిల్లల అల్లరిన్ని ఏ ratioలో ఉండును?

5. (a) సాధారణముగా Scholarship కి వచ్చే applicationలకు చేర్చబడే Poverty certificate లలో నూటికి నిజమైన వెన్ని వుండును? దగావి యెన్నివుండును? ఈ రెండింటి భేదము తెలిసికొనుటకు private enquiry తప్ప వేరే గతియున్నదా?

(b) Tennis matches గానియితర Matches గాని critical అవస్థలో నున్నప్పుడు సాధారణముగా referees కి అకస్మాత్తుగా కళ్ళు మూతలుపడుటకు బలవత్తరమైన కారణమేమి?

(వాళ్ళు వ్రాయుచుండగా ఒకడు తటాలునవచ్చి)

ఒకడు—అయ్యా school building అంటుకుంటుంది. అంతా నాశనం అయిపోయింది గావాలి రావాలి.

నరి—అరే విశ్వమ్మకడుపుకాల L F తే చేసిఉంటాడు. పదండి చూద్దాం. (అందరు పోదురు)

(తెరపడును)

పల్లెటూరి పాఠశాల.

ఏడవరంగము.

[ప్రదేశం స్కూలులో Teachers' Private room.]

(ప్రవేశం ఇద్దరు మాష్టర్లుండగా సుబ్బిశెట్టి ప్రవేశించును.)

సుబ్బి—ఊరికే కూర్చున్నారేమయ్యా, పనిలేదూ? class ఎగదొబ్బినారా యేమిటి? అదేమిటా కాగితం? వేరుశనగకాయలా? ఆరి. ఇదా మీ పని బాబు. ఆపేపర్లేమిటక్కడ?

T (i)—ఆపేపర్లు మాస్వంతమేనండి. ఇది మా Private room. మీరిక్కడకి రావడానికి rule లేదండి. వచ్చినా criticise చెయ్యకూడదు. ఇక్కడ మాయిష్టం. ఆడుకుంటాం. పడుకుంటాం. ఇది మా leisure Period. working period ఎగదొబ్బితే అప్పుడడగండి.

సుబ్బి—లీజరుపీరీడనగా.?

T (i)—అనగా పనిలేని సమయమన్నమాట. ఎప్పుడూ పనిచేస్తూఉంటే అలసిపోతామండి. అందుచేత మధ్య మధ్య కూర్చోడానికి అవకాశమిస్తుంటారు.

సుబ్బి—అలసిపోతారా! పొద్దున్నుంచి రాత్రిదాకా కొట్టులోనే కూకుంటాను. నాకేఅలసటఉండదేం. మహా మంచి Head-master దొరికాడుమాకు. ఇదా ఆయన మీచేతచేయిస్తూ ఉన్నపని. (ఇంకొకనితో) మీకూ లీజరేంటయ్యా?

T (ii)—అవునండి.

సుబ్బి—అందుచేతనా బాబూ, సెనక్కాయలు తింటూకూకున్నారు? ఏవీ తెంపుగింజలు. (చూచి) ఎక్కడకొన్నారయ్యా ఇవి. మాకొట్లో నుంచివిడున్నాయే.

T (ii)—రేపటినుంచి అక్కడే కొంటాంలెండి.

సుబ్బి—అయితేగాని లీజకులో కూకోడంకాదు. మాచిత్రాబుక్కులంపుతాను. ఆవజ్ఞా వేసిపెట్టండి.

T (ii)—అది మాపనికాదు.

సుబ్బి—ఏమయ్యోయ్, నీవిట్లాఎదిరించావంటే ఉద్యోగానికి నీళ్లొదులుకోవలసిందే. చచ్చినట్టు ఏమిపనిచెప్పినా చేస్తూనే ఉండండి.

T (i)—మీరూరుకోండి. సరేపంపండి. వేసిపెడతాం.

సుబ్బి—అల్లాదారికిరా. (ముందుకువచ్చును. తెరపడును.) (తనలో) వెధవలు యెల్లాహడిలిపోతారో. మేమురావడంతోనే. లీజకుపీఠయద్దు నాకులాభానికే. దమ్మిడీ ఖర్చులేకుండా పుస్తకాలన్నీ వాయించుకుంటాను.

(ఒక ముసలమ్మ ప్రవేశించి.)

ముస—ఏం సుబ్బిశెట్టి, నువ్వుండేనా ఇంతపనిచేయిస్తా?

సుబ్బి—ఏమిటమ్మా! అది.

ముస—నీకు తెల్దూ. ఏడీ ఆహెడ్డుమాస్టరంట. ఆసిఱిమ్మండ. చితకకొట్టేసాడు మావాడిని జరంవచ్చిందాడికి తొంగున్నాడు. అట్టానేంటయ్యా కొట్టడం. ఏడదూ?

సుబ్బి—కొట్టితే జ్వరంవస్తుందిటమ్మా. ఆమాత్రం భయంవస్తూ పిల్లలకి. కొట్టమనీ మీరేఅంటారు. కొట్టితే ఇల్లాఏడుస్తారు.

ముస—కొట్టకుంటె చచ్చేటట్టు కొట్టిస్తావుటోయ్ నీజిమ్మడ.

సుబ్బి—ఏదో కొంచెము ఎక్కువ తగిలిందేమో లే. నేను మందలిస్తాను నువ్వెళ్లు.

ముస—రేపటినుంచి వాడిని ఇక్కడికి పంపను. మీ బడి మండినట్టే ఉంది. ఆ సొడ్డుమాస్టరికి పిల్లలు లేరు కామోసు అణ్ణితగలయ్య.

సుబ్బి—పో. పో. ఇక్కడ తిట్టక. నేను మందలిస్తానన్నానుగా.

(ముసలమ్మ పోవును)

క్లాసులోకి వెళ్ళి చూద్దాం ఏం జేస్తా ఉంటారో.

(పోవును. తెర తీయబడును.)

(ప్రవేశం—క్లాసు. 10మంది పిల్లలు. 1 టీచరు. బల్లపై సైన్సుసామాను అమర్చబడియుండును)

Teacher—వెధవల్లార. అల్లరిచేయకుండోయ్ సెక్రటరీకూడా వచ్చారు బళ్ళోకి.

boy 1—సుబ్బిశెట్టికూడా వచ్చాడండీ.

T—శెట్టిగారను వెధవా.

boy—నేనను.

T—అనకపోతే బెంచీఎక్కు.

boy—నేనెక్కను.

T—ఎక్కకపోతే అవతలకి వెళ్లు.

boy—నేను వెళ్ళను.

T.—ఓరి వెధవా నిన్ను నాలుగేళ్ళు fail చేస్తానుండు,

boy.—నేనిక్కడుంటేకాదు నాలుగేళ్లు.

T.—అయితే ఈయేడు తప్పకుండా fail అవుతావు.

boy 1—నాకు మార్కులువస్తే ఎట్లా fail అవుతానో చూస్తాను.

T.—వెధవా నీకు మార్కులు ఎట్లావస్తాయో చూస్తాను. ఈయే

డు నున్న నీచదువంతాను. ఎంతవ్రాసినా ఒక్కమార్కివ్వ
నుండు. సిఫారసుస్తాను.

boy 1.—నన్ను failచేసి ఈఊళ్లోఉండగలవానువ్వు. గోడలమీద
చూచుకో.

boy 2.—మేస్టారూ, ఈ మగిలు తాడున్నాడండీ

T.—వెధవా! మళ్లాగిల్లవోయ్. నాతోచెప్పడం ఎందుకు?

(సుబ్బిశెట్టి ప్రవేశించి)

ఏమిటండీ గోలగాఉంది ఇక్కడ.

T.—వాడుసుబ్బిశెట్టిగారూ అనమంటే అండటండి.

సుబ్బి—వెధవని fail చెయ్యండి ఈయేడు. వాడింట్లోకూడా పోగ
రేసిపోయాడట. అయితే 10 మందే ఉన్నారేం క్లాసులో.

T.—ఆఖరు period ఎవరూఉండరండి.

సుబ్బి—ఆఖరు period విధిగలుపు వేయించండి.

T.—గోడలుదూకి పోతారండి వెధవలు ఉండరు, వాళ్ళకి absent
వేస్తానులెండి.

సుబ్బి—Absent ఏమిటి fine వెయ్యండి వెధవలకి ఒక్కొక్కరూపా
యి చొ॥ తెగులు కుదురుతుంది. ఇంకెప్పుడూపోరు. ఎవ
రెవరు పేర్లుచెప్పండి. ఎంతమందోను.

T.—చిత్తగించండి. మీవాడొకడు...

సుబ్బి—ఆఁ. ఏక్లాసిది? II form ఏమిటయ్యా? ఆమాటముందుచె
ప్పినారుకారేమి? ఇవ్వాళకి క్షమించండి పాపం. రేపటినుం
చి fineతప్పకుండా వేద్దురుగాని. ఏది ఆగిన్నెలలో ఏమి
చేస్తారో చెయ్యండి చూద్దాం.

(Teacher Experiment చేస్తుంటే చేయివణకి test tube

క్రిందపడి పగిలిపోవును.)

సుబ్బి—ఆర్నీ యిల్లు బంగారంగాను. బద్దలుకొట్టినావు. చెయ్యి వణకుతూ ఉందేమిటయ్యా, సార్వీసు లేదా యేమిటినీకు?

T.—ఇదియెప్పుడూ పోతూనేఉంటాయండి.

సుబ్బి—ఎప్పుడూపోతూఉంటే గాజువికాని తగలేయడం యెందుకు. రాగివో, ఇత్తడివోకాని యేడవాలిగాని

T.—(నవ్వును)Head masterతో చెప్పండి. మాకు తెలయదానాడన

సుబ్బి—పైగా బద్దలుకొట్టి నవ్వుతావేమిటయ్యా, Head masterతో చెప్పుతానుండు.

(ముందుకు రాగా తెరపడును)

(ఒకవిద్యార్థి ప్రవేశించును.)

సుబ్బి—ఏక్లాసురా అబ్బాయినీది?

వి.—V form.

సుబ్బి—ఎక్కడికి వెళుతూఉన్నావు.? ఆసంచి యేమిటి?

వి.—మాస్టారు సంతలో కూరలు కొనిపెట్టమన్నారండి.

సుబ్బి—వెధవా! బడివదలాక వెళ్లరాదూ? పాఠాలుపోవు?

వి—ఇప్పుడు వెళ్ళకపోతే లేతవిదొరకవుటండి. మార్కులేస్తాను వెళ్ళమన్నారు?

సుబ్బి—నౌకరిని పెట్టుకోమనరాదూ. సరే యీరోజుకి వెళ్ళిరా.

(విద్యార్థిపోవును.)

సుబ్బి—హెడ్డుమాస్టరు గదిలోనికిపోతాను. (పోవును)

(తెరతీయబడును)

(Head master గది. సెక్రెటరీ Head master ఉందురు.)

నర—ఏమండీ మాస్టర్లు సరిగా పనిచేస్తున్నారా?

H M.—చెయ్యకపోతే ఊరుకుంటానా? నిరటి సంవత్సరం Short-

term తాలూకు జీతాలకోసం చాలామందర పెడుతూ ఉన్నారండి. దుకాణందార్లు అరువు ఇవ్వడం లేదుటండి.

నర—ఇవ్వకపోతే మేమేమిచేస్తాం. పూటకిగతిలేనివాళ్లకి Master పనిఏమిటండి? నేనెప్పుడు School చూద్దామనివచ్చినా జీతాలగొడవే యెత్తుతుంటారు మీరు.

H M.—చిత్తం. వారిమాట నేను మనవిచేస్తున్నానండి.

నర—మీరుచెప్పినమాట చెప్పకుండా సర్దిచెపుతూ ఉండండి.

H M.—అక్కడికి అనేకవిధాల చెపుతూఉన్నానండి. పాపం ఇంట్లో గింజలుంటే ఇంత ఇబ్బందివుండదు.

నర—నెల 1-కి పదేసిరూపాయలు తగ్గించుకుంటారేమో కనుక్కోండి. ఆనక bankలోనుంచి తీసుకువచ్చి పారేస్తాను.

H M.—ఎంతఇచ్చినా పుచ్చుకుంటారండి పాపం. రూపాయికంటికి కనబడితే చాలునని ఉన్నారు.

నర—అయితే అణాబిళ్ళలు తెప్పించి సంతకాలు నాల్గు నెలలకి పెట్టించి ఉంచండి.

H M.—May, June లదో?

నర—అది కోసేసాంకాదండి. Resolution చదివి వినిపించలేదాయేమిటిమీరు?

H M.—చిత్తం. అవును. జ్ఞాపకం ఉందండి.

నర—సంతకాలుమాత్రం సరిగ్గా పూర్తిమొత్తానికి పెట్టించి ఉండండి.

H M.—చిత్తం. ఇవ్వాళ పండగండి వాళ్ళకి. గంటయింది కొట్టించమన్నారా?

నర—15 నిమిషాలు ఆగండి. ఒకసారి క్లాసులు చూచివస్తాను.

(ఒక పిల్లవాడు వచ్చును.)

ఎందుకు వచ్చినావు అబ్బాయినీవు?

పిల్ల—Master గారు time చూచిరమ్మన్నారండి.

నర—ఘంట కొట్టిందాకా పాఠం చెపుతూ ఉండమన్నారని చెప్పు.
ఎవరామాస్టరు పేరుచెప్పు.

పిల్ల—కొత్తగావచ్చిన జోగారావుగారండి.

(పిల్లవాడుపోవును)

నర—అయితే Masterగారూ. కొత్తవాళ్ళ ముగ్గురులోనూ మీ Confidential opinion ఏమిటి?

H M.—పాఠములు చెప్పటలోనూ, duty చెయ్యడంలోనూ వెంకటాద్రిగారు. obedienceలోమటుకు శ్రీనివాసరావుగారే నండి.

నర—మూడో ఆయన?

H M.—మూడోఆయన జోగారావుగారండి. క్లాసులో ఎప్పుడూ నిద్రపోతూ ఉంటాడండి ఆయన. పొరపాటున పిల్లలు లేపితే మీదపడి కరుస్తాడండి.

నర—ఇంకా?

H M.—Class books ఇక్కడ Teachers కొనుక్కోవడమేగాని, స్కూలు Supply చేయడంటే ఎక్కడాలేదీపద్ధతి. మీరివ్వకపోతే పాఠంచెప్పడం మానేస్తానంటాడండి. నేనుclass లోకి వెళితే నిలుచోన్నైనా నిలుచోడండి. ఇంకెట్లాగండి వేగడం ఆయనతో.

నర—సరే రకం తెలిసింది. ఈరోజుతో trial period అఖరేకాదు రేపటినుంచి రావద్దనండి ఆయన్ని. శ్రీనివాసరావుగారి చదువుచెప్పడం మీకునచ్చిందా?

H M.—చదువుకేమి కాదండి. నాకేమరుచెప్పడండి. నోటినుంచి ఉప్పూ పత్రి లేదండి. కానిపిల్లలకి ఆయనంటే హడలండి.

నర—అయితే ఆయన్నే ఉంచుకుందాం. రేపటినుంచి ఆయన్ని క్లాస్లోరానివ్వండి. చూడండి మీ Internal managementలో నేను జోక్యంకలుగ జేసుకోకూడదు కాని broad principles నాలుగు చెపుతాను. అవిమాత్రం జ్ఞాపకంపెట్టుకోండి.

H M.—చిత్తం. తమరు చెప్తే వినకపోవడంకూడా నాండీ. ఉండండి వ్రాసుకుంటాను.

నర—తరువాత వ్రాసుకోవచ్చు. ముందు వినండి. అసలు ఈ Teaching అనేది కులా monotonousలెండి. నేను చెయ్యక పోయినా Imagine చెయ్యగలను

H M.—చిత్తం.

నర—అందుచేత Monotony సాధ్యమైనంతవరకు relieve చేస్తూ ఉండడానికి time-table నెలనెలకీ మార్చేస్తూఉండండి. దానితోటి మాస్టరికి ఎప్పటికప్పుడు classలూ, subjectలూ కూడా క్రొత్తలవుతూఉండాలి.

H M.—చిత్తం బహుబాగాఉందండి. తమరు Theory of Education మీద ఒకపెద్ద book వ్రాయవలసినవారు.

నర—ఏదండి నాకుతీరుబడి. లోకవ్యవహారం ఎంతఉందినాకు? రెండవ Main principle ఏమిటంటే ఎక్కువ qualification' Service ఉన్నవాళ్ళకి తక్కువ classలు, తక్కువవాళ్ళకి ఎక్కువ classలు ఇస్తూఉండండి. పెద్దవాళ్లకంటె చిన్నవాళ్ళకి చెప్పడమే కష్టం.

H M.—చిత్తం.

నర—మూడవది ఎవళ్లయినా చచ్చిపోతూఉంటే తప్ప ఎవడికీ సెలవు ఇవ్వకన్గు. నాల్గవది. Extra work ఎప్పుడూ లోకువవాళ్లకే ఇవ్వండి. విసుగుకుంటూ అయినా వాళ్లే చేస్తారు. పెద్దవాళ్లు కబుర్లు చెప్పినంత చురుకుగా పనిచెయ్యరు.

H M.—ఇవన్నీ ఒక్కొక్కటి golden lettersతో print చేయవలసి ఉన్నది. మీకింత లోకానుభవము యెక్కడినుంచి వచ్చినదండీ?

నర—లేకపోతే యేమనుకున్నారు? ప్రపంచజ్ఞానం నాలుగూ observe చేస్తుంటే అదేవస్తుంది. బ్రహ్మాండమూ యేమిటి? ఏరోజు ఎంతెంత work turn out చేసింది ప్రతివాడిచేతనూ diary వ్రాయించండి. అది మీరు తణిఖీచేస్తూ ఉండండి. దీనితో క్లాసులో ఎవడూ నిద్రపోడు. కథలు చెప్పడు. Teachers' roomలో papers ఏవి వేయువద్దు. clerical workలోనె డుంటుంది. అది leisure లో చెయ్యండని మాష్టర్లకి వప్ప చెప్పండి. ఇంకా ఇటువంటివి అనేకమున్నాయి. మీరుబుద్ధిసూక్ష్మతచేత ఆలోచించి ఎప్పటికప్పుడు క్రొత్త rules చేస్తూ పాతవి break చేస్తే over lookచేస్తూ ఉంటూఉండాలి. masterలకి అందీఅందనట్టు ముట్టీముట్టనట్టు ఉండాలి. వాళ్ళతో sympatheticగా ఉన్నట్టు పైకికనబడి లోపల రహస్యంగా పని దొంగయెవడో కనిపెట్టుతూఉండాలి. మీకు confidence కుదిరితే అందులో ఒకణ్ణి మీకుprivate Secretaryగా చేసుకోండి. Drudgery work అయినా చూచి పెట్టుతూ ఉంటాడు.

(సుబ్బిశెట్టి ప్రవేశించును.)

H M.—(నిల్చుని) దయచెయ్యండి సెట్టిగారు.

సుబ్బి—ఏమిటయ్యా, గోడలన్నీ ఇట్లాఉన్నాయి బూజెక్కి.

H M.—whitewash వేయించాలనుకుంటున్నానండి.

సుబ్బి—సున్నం వేయించండి ప్రస్తుతం.

నర—whitewash అంటే అదేలెండి. మీరూరుకోండి.

సుబ్బి—తెలుగున యేడవరాదూ? దానికేంగాని స్కూలుడబ్బంతా తగలడి పోతూవుంది.

H M.—అ దేమండీ?

సుబ్బి—సైన్సుకి గాజుసామా నెందుకు చెప్పండి. క్రిందపడితే ఎందుకైనా పనికివస్తుందా వెధవగాజుపెంకు.

H M.—చిత్తం. ఆSubjectకి గాజుదేఉండాలండి. ప్రతిస్కూలులో జరిగే మర్యాదేనండి అది. ఇక్కడ కొత్తకాదు. ప్రమాదంచేత ఒకప్పుడు పోనూపోతుంది. దానికి మనం ఏంచేస్తామండి. మీడబ్బు పోగొట్టాలని ఉండదు కదాండి.

సుబ్బి—మాష్టర్లకి లీజరు పీరీడేమిటి? నిజమేనాఅది. సెనగకాయలు నములుతూ కూర్చున్నారు ఆగదిలో యిద్దరు.

H M.—అదీ ఉంటుందిలెండి.

నర—దానికి నేను ఏర్పాటుచేసినానులెండి. గుమాస్తా పుస్తకాలే వో వ్రాస్తూఉండాలని.

సుబ్బి—గుమాస్తాలకి పనిలెక్కలేదండీ. మనవుస్తకాలు పంపించి వ్రాయించుకుంటాం.

నర—సరే. యేదో చేయించుకోవచ్చు. ఊరికేకూర్చోపెట్టంలెండి. నేనొకసారి క్లాసులన్నీ చూచివస్తాను రండి HeadMaster గారూ, (వారందరూ ముందుసనువత్తురు. తెరపడిపోవును.)

నర—శెట్టిగారూ మీరువెళ్ళండి. పొద్దుపోయింది. Head-

masterగారూ, Contingency bill ఈనెలకి ఎంతయిందండి.

H M.—10 రూపాయిలండి.

నర—ఓయి బాబో. వెనకటి ఆయనే నయము. 5 రూ కన్న ఎక్కువ Sanction చెయ్యను. ఆపైనమీాయిష్టం. ఎందు కయిందో అంతచెప్పండి.

H M.—పీపకెత్తాలక్రింద అయింది నాల్గురూపాయలు.

నర—సరే. అది విధాయకమే. తరువాత?

H M.—Chalk pieces క్రింద నాలుగు.

నర—అంతెందుకయ్యా. Blackboard పనితగ్గించమనండి.

H M.—Blackboard పని అట్టే ఉండదండి. ముక్కలు మిగిలితే. జేబులో వేసుకుపోతారండి లాంతర్లు తుడుచుకోడానికి

నర—అట్లావల్లకాదని Notice వ్రాయండి. రోజుకి రెండుమూడు Notice లైనా వ్రాస్తున్నారా లేదా? మిగిలిన రెండురూపాయలెందుకు?

H M.—సిరాకండి.

నర—రెండురూపాయలు సిరాకే! తాగేస్తున్నారా యేమిటయ్యా?

H M.—వ్రాసేది తక్కువేనండి. క్రింద ఒలుకపోసేదెక్కువ. ఏమన్నా అంటే మాస్టర్లు మీాదపడి కరుస్తారు. పిల్లలకి సిరాపని ఉండనే ఉండదండి.

నర—కాగితాలు ముక్కలైనవి అక్కర్లేదా యేమిటి?

H M,—10 రూ. లకే మీారిల్లా అంటున్నారు. ఇంక అదీ మీాకెక్కడ పెట్టనండి. మేష్టర్లే కొనుక్కుంటారు. అసలు అట్టే Notes వ్రాయనేవ్రాయరు పాపం.

నర—వ్రాస్తే వాళ్లనే కొనుక్కోమనండి. పాపముంటారేమిటి? పదండి చూచివద్దాం. (పోదురు.)

పల్లెటూరి పాఠశాల.

ఎనిమిదవ రంగము.

(Headmaster గారిగది. Headmaster, గుమాస్తా ఉండగా సెక్రటరీ ప్రవేశించును)

నర— Headmasterగారూ, ఆఖరు Period సెలవిచ్చేసి Teachers ని అందరినీ Meet అవమని నోటీసువ్రాయండి.

H M.—ఆఖరి period వాళ్ళని work చెయ్యనీకపోవడ మెందుకండీ. దండుగకాదు మనకీ. period పోతే మాష్టర్లందరి మీాద మొత్తం 5, 6 రూపాయలు దండుగండీమనకి.

నర—సరే గంటఅయినాకే రమ్మనండి.

H M.—(Notice వ్రాసిఇచ్చును. బంట్రోతు తీసుకుపోవును)

నర—అయితే అంతా సిద్ధముగా ఉందా?

H M.—అంతాసిద్ధముగా ఉందండి. అంటుకోడానికి.

నర—అదేమిటయ్యోయ్. అంటుకోవడ మేమిటి?

H M.—ఏముందండీ. మాష్టర్లంతా మలమల మాడిపోతున్నారు. చేసినదానికి జీతం పోతుందని తెగించి వెళ్ళలేరు. ఉంటే ఎన్నాళ్ళకీ ఇంతేఅని భయం. తెల్లనివూపాయి కంటబడితే కొత్తవస్తువేమో అని చోద్యంగా చూస్తారండి పాపం. ఏమిపనిచెప్పినా, మాజీతం ఇప్పించి మరీచెప్పమంటారండి. నీకుతిండికి సెక్రటరీ దొరికాడు గనుక నీకేమి తెలియడంలేదని నన్నంటారు. ఎట్లాగండి వేగడం వీళ్ళతో?

బంట్రోతు—(తిరిగివచ్చి) ఈనోటీసులో యేదోతప్పుందిటండీ దిద్దిం

చుకరమ్మన్నారు. సంతకంకూడా లేదుటండి.

నర—నోటీసువ్రాయడమే తెలియదా యేమిటయ్యా, పోనీ తెలుగునవ్రాయిండి.

H M.—తెలుగులో అసలు వెళ్ళకండి. ఇంకాఇంగ్లీషే నయము. ఎంతసేపున్నాగీతలు గియ్యడమేకాని రాయడం అలవాటు లేదండి నాకు. తప్పులేకుండా ఉంటుందాండీ. ఏడిపించాలని తిరిగి కొట్టేస్తుంటారండి. నేనందుకనే నోటితోనే చెప్పేస్తుంటాను అన్నీ.

నర—ఇప్పుడుకూడా వెళ్ళిచెప్పిరారా గంటకొట్టినాక కలుసుకోమన్నారని.

H M.—వద్దండి. నోటీసుపంపి సంతకాలు పెట్టించుకోవాలి. లేకపోతె వెళ్ళిపోయి మాకు Notice రాలేదుఅని తెగుస్తీర్లుతారు. ఉద్దేశ్యం గ్రహించి పనిచేసే మాస్టరు ఒక్కడు లేడండి. సందుదొరుకుతుందా తప్పుపట్టడానికి అనిచూస్తూఉంటారు.

నర—సంతకంకూడా లేదు టేమిటి కర్మం?

H M.—సంతకం నేనుచేస్తే technical objection రాదండీ H M. qualified కాదని. అందుచేత సంతకాలన్నీ 1st assistant చేతనే పెట్టిస్తున్నాను. ఆయన ఇవ్వాళ రాలేదు.

నర—రేపు Inspector దగ్గర సంజాయిషీ యెవరుచెప్పడం?

H M.—ఆయన మూలవిగ్రహం క్రిందకూర్చోపెట్టి గ్రంథంఅంతా నేనేజరిపిస్తానులెండి. కర్తనుకూర్చోపెట్టి మాత్రం బ్రాహ్మడే తద్దినం పెట్టినట్టు.

నర—ఒక వేళ మీరు absent అయితే acting ఎవరు?

H M.—అంతానండి. ఒకళ్ళు నా ఏమిటండి స్కూలు. నాకెవరుతో స్తే వారికిస్తూ ఉంటాను.

నర—ఒక order లేదా ఏమిటి?

H M.—order ప్రకారం మేమిస్తే work సాగదండి.

నర—సరే అయితే తప్పేమిటో దిద్ది మళ్ళీ పంపించండి. (H. M తిరిగి వ్రాసి పంపును)

మొన్న నేకామట యూ్స్ జీతాలిచ్చాను.

H M.—మొన్న నే యేమిటండి? Augustలో ఇచ్చారు. ఇది December

నర—అవును Term కాందే. Term, Termకీ ఇస్తూ ఉంటాను. నెల నెలకి ఒకసారి అయితేం. 4 నెలల కొక్కసారి అయితేం?

H M.—అవునండి నేనూ అల్లానే సర్దిచెపుతున్నాను. పోవయ్యా, చెప్పావు. అప్పుడు నాల్గునెలలకీ ఒక్కసారి ఇమ్మనో లేక 10 రూ. discount దొబ్బడానికి'' అంటారండి

నర—అయితే మనకి నెల నెలకి మాస్టర్ల జీతాలు ఇచ్చుకోవడమే కనిపిస్తుంది కాని మనకి వచ్చేదేమీ కనుపించదేమి?

H M.—ఏమివస్తుందండి?

నర—పిల్లలు జీతాలు నెల నెలకీ రావండి?

H M.—8 నెలలకేనండి వాళ్ళివ్వడం.

నర—(ఆశ్చర్యముతో) ఆఁ. తక్కిన నాల్గు నెలలూ ఊరికేనా చెప్పడం?

H M,—రెండు నెలలు సెలవు లేకాదండి.

నర—మరి సెలవులలో మనము ఇచ్చుకోవడం లేదు?

H M.—అదిమీరు తప్పించుకొన్నారుగా మొన్న.

నర—మిగిలిన రెండు నెలలదీకూడా తగ్గించుకుంటే నేగాని కార్యం లేదు. మాకు రాకపోతే మీకెట్లా ఇస్తామయ్యా మేము. ఇంకో రాబడి యేమీ లేదూ మనకి? బోలెడు గాజుసామాను తెప్పిస్తూ ఉంటారు. సరిగా బేరంచేసి పుచ్చుకుంటున్నారా మా చేత దండుగ పెట్టిస్తున్నారా? అంతమొత్తంమీద వాళ్ళు మనకి ఇనాం యేమీ ఇవ్వరూ?

M.—ఏదో కొంచెం ఇస్తున్నారుగానండి. అది ఇదివరదాకా మాస్టర్లే పంచేసికొంటున్నారండి.

నర—అదేమిటయ్యో! ఓరియ్. మీ యిల్లు నేలకట్ట! ఇదేను న్యాయం. వీలయితే ప్రతివాడూ స్కూలుడబ్బే దోచ్చేసేలాగున్నాడు.

M.—ఇదివరకు జరిగినదానికి నేనుపూచీకాదండి. ఇకముందు జాగ్రత్తగా ఉండమంటే ఉంటాము.

నర—ఏమిటో నాకొకదానికొకటి ఏమీ తోచడం లేదు. తక్షణం long bell కొట్టించేసి వాళ్ళనిట్లా పిలవండి.

(గంటకొట్టబడును. క్రమముగా టీచర్లందరువచ్చి చాపలపై కూర్చుందురు)

నర—ఏమండీ ఇప్పుడు మిమ్ములను పిలిపించుట ఒక urgent వ్యవహారం నిమిత్తం. మీరందరూ మా Institution మీద మాతృభావముంచి దానిడబ్బు హరించుటకు వీల్లు వెతకకూడదు.

T i.— రామ. రామ. (Headmaster తో) నీవుచెప్పినావుట మ్యా మేమిట్లా చేస్తున్నామని?

నర—వినవయ్యా కొసాకూను. మాయొక్క ప్రతిదమ్మిడీకూడా

మీకు విషయంతో సమానము. Institution యొక్క అభి
వృద్ధి మీరు సదా జ్ఞప్తియందుంచుకొనవలయును.

T i—నన్నొక్కమాట చెప్పమని సెలవా?

నర—No.

T i—నేను చెప్పకమానను.

నర—అయితే 2 minutes

T i—మాకువచ్చే government Teaching grant అంతా మీరు యెందుకు దోబ్బుతున్నారు?

నర—Impertinent question. అదిమేము answer చెయ్యం.

T.—You must answer.

నర—అయితే వినండి. మాకుమేము Special teaching grant కలుపుకునే జీతాలు నిర్ణయించేసాము. కనుక మీరు wrong notionsలో ఉండవద్దు. అదిమాకు రావగ్గదే. ఇప్పుడు ఆ topic కట్టిపెట్టి ప్రస్తుతంలోకి దిగుదాం.

T ii—(మెల్లగా) గంగలోకి

నర—No side talks please. గంగలోకేమిటయ్యా. చేదా యేమిటి? పెందరాడే నాలుగు మెతుకులు తినివచ్చి క్లాసులో కూర్చోలేవు?

T ii—వానకురిసినప్పుడు classలోకి గంగవస్తుందిలెండి.

నర—అదిమీలోపమే. నేయించేటప్పుడు పెంకు లెగిరిపోకుండా గట్టిగా ఉండేటట్టు నేయించవద్దూ. సరేలెండి దానికేం. ఈమాటు జాగ్రత్తగా చూచుకుంటారు.
(Headmaster తో) ఏమండోయ్ వీళ్ళ temper చూస్తే rebellious గాతోస్తుంది. కాస్త ఈనాలుగు రోజులూ సవ్యముగా నడిపిస్తాను వ్యవహారం.

H M.—చిత్తం లేకపోతే చాలాచిక్కులు వస్తాయండి.

నర—సోదరులారా! ముఖ్యముగా మిమ్మలనందర్నీ ఇక్కడికి కెందుకు రమ్మన్నానంటే రేపు Inspection వస్తాయున్నది. వెనకటి Inspectorకి చేసినట్టే ఈయనకుకూడా బస అనుకూలముగా ఏర్పరచి Supplyలు బాగాచేయించి మన గ్రామ ధర్మం నిలబెట్టుకోవలసియున్నది. ఈసారిమాకు మాస్టర్లకి జీతాలివ్వడానికే చాలాచిక్కుగా ఉన్నది. పాపం మీరంతా పిల్లాజెల్లాతో యీకరువుకాలంలో యేలాగు ఇబ్బంది పడుతున్నారో! ఈనెలలో grant వస్తుంది. ఇంకొక్క 15 రోజులలో మీసొమ్ముఅంతా up-to-dateగా ముట్టచెప్తాను.

T iii—మాకేం నమ్మకంలేదండి ఈకబుర్లతో.

నర—మీకెట్లానమ్మకముంటుందండి?

T iii—మాసొమ్ము మాకు నెలఅవడంతోనే పారేస్తే ఉంటుంది.

నర—Headmaster గారూ, ఆయనపేరు Note చేసుకోండి. ఆయన జీతం ఆయనికి పారేసేద్దాం. పాపం చాలా యిబ్బందిలో నున్నట్టున్నాడు.

T iii—అందరికోసం చెప్పినానండి. నాకోసమే చెప్పలేదు. (మిగిలిన మాస్టర్లతో) ఏమండీ ఎవరూ మాట్లాడరు సమయానికి.

కొందరు—ఇస్తారులెండి పాపం ముందూ వెనుకా అవుతుంది.

T iii—మిమ్మల్ని నమ్ముకుంటే గంగలోకే దిగడం. అందుకే ఇక్కడ ఇన్నిఆటలు సాగుతున్నాయి. మీయిష్టంవచ్చినప్పుడివ్వండి సెక్రిటరుగారూ నాకేమి యిబ్బందిలేదు.

నర—అయ్యా, ఎవరికైనా కావలిస్తే నన్నడుగుతూ ఉండండి. చిల్లర రూపాయి, అర్ధా ఇస్తూఉంటాను. మొగమాటంపడి

మానకండి. ఆ ఉసురు నాకుతగులుతుంది. ఇప్పుడింతకీ చెప్పదలచిన దేమిటంటే రేపుగాక మరునాడు D. E. O. వస్తున్నాడు. పెనకాల deputyలు, సిబ్బందికూడా ఉంటారు. వీళ్ళకి supply లకుగాను నూరురూపాయిలు కావలసి ఉన్నది. ఆసొమ్ము ఇప్పుడెక్కడనుంచి రాబట్టుకోవలసినదని question. అది నేనిట్లా solve చేస్తాను.

T.—మేముంతా ఇచ్చుకోనేటట్టు. అదేనా చెప్పండి.

నర—ఉండవయ్యా. చంపేస్తున్నావేమిటి నువ్వు ఇందాకటినుంచి మాటతోణకనియ్యవు. మీరిచ్చుకోకపోతే ఊళ్లోవాళ్లిచ్చుకుంటారయ్యా, రేపు పొద్దున్న వాడు prejudice అయి ఇక్కడమాస్టర్లు teachingకి useless అనివ్రాస్తే నీకా, మాకా? నిజం చెప్పండి బాగాఆలోచించుకుని.

T 4—నాలుగునెలల జీతాలూ discount తీసికోకుండ ఒక్కమాటు ఇచ్చేస్తే 100 రూ. మా అందరిమీద తగ్గించుకోండి. మాఅభ్యంతరం లేదు.

నర—ఏమి? ఇది అందరికీ ఇష్టమేనా?

అందరు—సరే. మరితప్పుతుందా.

నర—రెండో item. తెల్లటి ఇస్త్రీమడతలు కట్టుకుగావాలిమీరు. చాకలివాడు రాకపోతే ఎరువైనా తెచ్చి కట్టుకోండి. దరిద్రుల్లాగ రావద్దు. ఏమండీ శాస్త్రులుగారూ. మీరుశాలువా కప్పుకురావాలి.

శాస్త్రి—నాకు లేదండి మహాప్రభో.

నర—శాలువాలేకుండా శాస్త్రివి మెట్లాగయినావయ్యా. నాదితీసుకోండి. ఈరోజుమట్టుకే.

శాస్త్రి—చిత్తం.

T 3.—మాకెవరూ బట్టలెరువియ్యరండి.

నర—ఇయ్యకపోతే ఈరోజు ఉడకబెట్టి రేపుఇస్త్రీ చేసుకోండి.

T 3—ఇక్కడ నాలుగు నెలలు మాస్టరీచేస్తే Jack of all trades కావచ్చును.

నర—అవాలయ్యా, అప్పుడేకాని మనిషి perfect man కాడు. సరే మూడోసంగతి. గడ్డాలు గీసుకు నుఱీరండేం. గరుకు గరుకుగా తెలుపు నలుపు రంగులతో విచిత్రంగా కాక.

శాస్త్రి—ఓయి బాబో. కొంపతీసేసారు. రేపూమెల్లుండి కూడా మంగలివాణ్ణి ముట్టుకోకూడదు.

నర—మా యింటికిరావయ్యా నేను క్షవరంచేస్తాను.

శాస్త్రి—ఎంతమాట! తమరులాంటినుండి క్షవరం చేయిస్తూఉండాలి కాని ముట్టుకోవడమే. అయినా మాగడ్డాలు ఆచిన్నివాడే కాను చూడడం, అట్టేతగాదాఉండదు. తరువాత హాంశము సెలవియ్యండి.

నర—అంతే నేనుచెప్పేసంగతి. చూడండి acquittance Rollలో సంతకాలు పెట్టెయ్యండి. arrears కనుపించకుండాను.

అందరు.—(తెల్లబోదురు)

నర—అదేమిటండీ. అట్లా తెల్లబోతారు. సొమ్ముువారం తిరగకుండా ఇచ్చేస్తానుగా. recognition లాగేస్తాడుమరి చెయ్యకపోతే ఆమాత్రం నమ్మకం లేదుటయ్యామీాకు. HeadMaster గారూ! వేరేకాగితం ముక్కవ్రాయించి ఇవ్వండి, వీళ్ళడబ్బు తిని బాగుపడతాామనుకుంటున్నారు గాబోలు. ఏదోఎల్లకాలం వస్తుందా ఇబ్బంది.

H M.—పెడదామండీ. పాపం ఆయన అన్నివిధాల చెపుతూఉంటే

ఆమాత్రం నమ్మకముభయముతో లేకపోతే మన మొక్కనిమి
షం ఇక్కడ పనిచెయ్యగలమా. ముందో, వెనుకో, అస
లో, కొంచెము తగ్గో ఇదివరదాకా ఇస్తూనేఉన్నారు. ఈ
మాట ఇట్లావచ్చింది. చేసెయ్యండి. అనుమానించకండి.

T 3.—ఏమోనండి. మాకేమీ మనస్సొప్పడం లేదు. ఏదైనా బం
గారం మాతో నమ్మకమైనా వాడిదగ్గిర ఉంచుతేనేగాని మే
ము సంతకంపెట్టమండి.

H M.—అదె మీయిల్లు బంగారంగాను. లోకువగాఉందిటయ్యా
బంగారం.

నర—చూడండి Headmasterగారూ. ఇంక వాళ్ళతో నెగ్గలేము
మనము. ఇన్నాళ్ళలాకాదు. Next year ఎట్లాగూ
Staff ని అంతా remove చేస్తూఉన్నాముగనుక ఈనాలుగు
నెలలూ వీళ్ళతోటి పోట్లాటెందుకు? ఇప్పుడే Salary కావల
సిన వాళ్లు చేతులెత్తండి. ఎక్కడనుంచైనా అప్పుతెచ్చియినా
పారేస్తాను.

(ఎవరూ చేతులెత్తరు)

నర—ఏమి? అందరూ సంతకాలు చేస్తారా గొడవచెయ్యక!

అందరు—(ఊరకుందురు)

H M.—ఏదో నేనుచేయిస్తానులెండి.

నర—మరింక నేను చెప్పవలసినదైపోయింది. మీరేమయినాఉంటే
చెప్పండి. మరొక్క సంగతండోయ్. ఇన్స్పెక్టరున్న రెం
డురోజులూ పగలు కొంచెం భోజనం తక్కువచేయవలసినదని
నాప్రార్థన. గొంతుకదాకా మెక్కివస్తే క్లాసులో నిద్ర
వచ్చి కునికిపాట్లు పడగలరు.

శాస్త్రి—మహాప్రభో! మీకాభయమక్కరలేదు. మీస్కూల్లో అడుగు పెట్టినతరువాత కడుపునిండా ఎవడూ తినడమేలేదు. మాస్టర్లకి భగవంతుడుచేసిన యేర్పాటేఅది. మీరు Special గా ప్రార్థించక్కర్లేదు.

T 4—నిజంకూడా 10 గంటలకి తిండితిని రావడంతోటే క్లాసులో నిద్రకూడావస్తుందండి. మహారాజులాగ ప్రొద్దున్నే పెట్ట కూడదండీ బరి కొన్నిఊళ్ళలోలాగ. చాలా activeగావని చేయొచ్చును. తిండితిన్నాక హాయిగా విశ్రమించవచ్చును. ఇదెందుకు తెలియదండి వెధవలకందరికీ?

T 3—ఓరి నీతాడుతెగ ఊరుకోరా! రేపటినుంచి ప్రొద్దున్నే బరిఅంటే చస్తాం. హాయిగా జాముప్రొద్దెక్కేనదాకా పడుకోడానికి అవకాశమేదోయ్. చేశావు వెధవ Suggestion ఎల్లాగయితేం. కడుపునిండా కాఫీత్రాగడానికైనా Time ఉండదు.

H M—అయిందాండి discussion. సెక్రెటరీగారి అనుమతిపైని నేను నాలుగు మాటలే విన్నవించుకుంటున్నాను. ఆమాటలుశ్రద్ధతోవిని ఆచరణలో పెట్ట వేడుచున్నాను. నాకు రాకరాక ఈ Headmaster ఆపద తటస్థించినది. నేనీపోస్టుకు ఎంతమాత్రం qualified కానప్పటికీనీ, సెక్రెటరీగారు కారణాంతరములచే దీనిని నాపైకి త్రోసిరి. స్కూలునకు సంవత్సరమునకంతకూ Inspection రెండురోజులే గడ్డురోజులు. ఆరెండురోజులూ కళ్ళుమూసుకుంటే ఏడాదీ సుఖపడవచ్చు. కొన్నిస్కూళ్ళలో ఇదిమొదట రెండుమాసములలోనే అయిపోతుంది. అక్కడ మాస్టర్ల సౌఖ్యమే సౌఖ్యము. పిల్లల composition పుస్తకాల్లో నెలరోజులకోసారి correct చేసి

రోజుచేసినట్టు నంతకాలెట్టి Impression మాకు కలేస్తూ ఉం డవచ్చు Notes of Lessons పుస్తకాలు coffee hotel వాళ్ళకి పడవేయవచ్చును. ఇటువంటి సదుపాయములన్నీ మనకి unfortunate గా లేవు. అయినప్పటికీ ఇక్కడమీరు కూడా work అంతా arrearsలో ఉంచారు. అదిమీ బద్ధకంచేతనేగాని వేరొకటికాదని నాకు తెలుసును. దయచేసి ఈరెండురాత్రిళ్ళు టీతాగి నా మేల్కొని పుస్తకాలన్నిటిలోనూ ఎర్రసిరా గీతలు thickగా గీసేసి Notes యావత్తు portions cover అయ్యేలాగు outline మాత్రం బడికి వెయ్యండి. Inspectorతో అవసరవశ వాగ్వాదముపెంచుకొనక మెలగవలెను నాలోయేమైనా తప్పుంటే వెనుకటి Headmaster పైనతోసివేస్తాను. మీకుకూడా అట్లనమయున్నాదిగా మాటాడుచూ వాణ్ణి capture చేయడానికి ప్రయత్నించవలెను.

T iii—అయితే శ్రీనివాసరావు గారి work మాటేమిటండి.

నర—శ్రీనివాసరావు work యేమిటండీ?

H M.—ఆయన రెండురోజులనుంచీ కనుపించడం లేదండి.

నర—అరి వెధవా! పారిపోయినాడా యేమిటండీ వంటపూటి ముండని తీసికొని. రెండురోజులనుంచి ఆముండా కనిపించడంలేదు. పోనివ్వండి నాలుగు నెలలజీతం కలిసివచ్చింది మనకి.

H M.—సరే. అకథ అట్లాఉంచండి. ఇప్పుడు ఆయన work మనము arrange చేయవలసిఉన్నది. Lower formsలో History చెప్పే ఆయన యెవరు?

T 5—నేనేనండి.

H M.—మీరు శ్రీనివాసరావుగారి work ఈరెండురోజులది కను

కోవాని prepare చేయవలసిఉంటుంది.

T 9—అబ్బో. ఇప్పుడు Impossible అది. నేను ఆ Subject touch లో లేను.

H M.—ఆరోజు పాఠం కనుకోవాని పావుగంటపాఠానికి prepare చేసుకురావయ్యా. మీరే High school forms handle చేస్తుకం అని D. E. O. తో చెప్పి assistant examiner గా వేయిస్తాను. ఏటా 300 ఏసుకోవచ్చు. చేదామేయిటి?

T 5—చిత్తం. మరి నేనిస్కూలు ఫయినల్ failed, higher grade trained పనికివస్తానాండీ?

H M.—చాలా experienced గనుక Try చేస్తున్నామని exemption తీసుకుంటాను. నీకెందుకు ఆతంబాలన్నీన్నీ Management గొడవ. తక్కువక్లాసులు చెప్పేవాడికి యెక్కువ క్లాసులు చెప్పాలని, చిన్న subjects వాడికి పెద్ద subjects లో వేలెడదామనీ యేడిపిస్తూ ఉంటుంది. నీకా ambition లేదేం?

T 5—లేకేమండి? అందుకనే కాదూ 8 ఏళ్ళనుంచి private గా School final కట్టుతున్నాను. Thanks మీయొక్క help కి.

H M.—ఇంక మరోసంగతి. మరునాడు చామాలమ్మ సంబరం. బడికి పిల్లకాయలెవరూ రాకపోవచ్చు.

అందరు—వహావ్వా! వహావ్వా! మూడుమరీనయం.

H M.—అదికాదు. పిల్లలు లేకపోతే black mark వస్తుంది. మీరందుకని 9 గంటలకే భోజనాలు చేసివచ్చి చామాలమ్మ గుడిదగ్గర ఉండండి. అక్కడ చేరిన పిల్లకాయల నందరినీ ఇక్కడకు ఈడ్చుకువస్తూ ఉండాలి, కాని వెధవ యెవడయి

నా ఉంటే సెక్రెటరీగారి పుట్టినరోజు చేస్తున్నారు. Sweets పెడుతున్నారని చెప్పండి

వర—రేపే మీరు announce చెయ్యండి. Sweets పెడతారని

H M.—చిత్తం.

వర—మధ్యాహ్నం Half holiday ఇద్దాం. Office Inspection చేసుకుపోతాను.

శాస్త్రి—పొద్దున్న Sweets పెట్టకపోతే మధ్యాహ్నం Half holiday అదే అవుతుంది. మనం ఇయ్యక్కర్లేదు.

అందరు—(నవ్వుదురు).

H M—ఇంకేమేను చెప్పవలసినదేదీ లేదు. మీకెవరికైనా సందేహాలుంటే అడగవచ్చును.

T 3.—Inspector గారితో మా సంగతేమైనా చెప్పుకోవచ్చునాండీ?

వర—స్కూలుసంగతు లేమీ చెప్పడానికి వీలులేదు.

T 3—స్కూలుసంగతులు కాక మా Private సంగతేమైనావుంటాయేమో అని ఆయనతో చెప్పుకోడానికి, పైఅధికారికనుక grievances ఏవైనాఉంటే చెప్పుకోవచ్చునా అని అడిగినాను

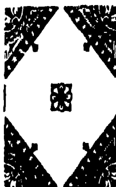
వర—grievances అంటే?

T 3—అంటే కష్టాలండి.

వర—కష్టాలు మేమే తీరుస్తాం. డబ్బుకష్టంకన్న మీకు వేరేకష్టమేముంది. అదిమేము ఈవాళో రేపో మీకెనుగాన్ని పారవేస్తూనే ఉన్నాం. Institution నాదీ అనుకుని మీరందరూ పనిచెయ్యాలండి. Headmaster గార్ని చూడండి. ఆయన రాత్రి పగలు Clerk లాగ ఎట్లాపనిచేస్తాడో ఇక్కడే ఉండి.

T 3—బాగుందండోయ్. ఆయనదారి వేరు. మేము అట్లావెట్లా ఉండగలమండీ?

నర—అందరూ అట్లావుండనక్కర లేదు. ఇది Voluntary. మన మింక Part అవుతే మంచిది. మరునాడు కలుసుకుందాం. Inspection నేను లేనిదే తగలడుతుంది.

పల్లెటూరి పాఠశాల.

తొమ్మిదవ రంగము.

[ప్రదేశం స్కూలు ముందర చెట్టుక్రింద.]

(ప్రవేశం నల్గురు విద్యార్థులు.)

boy 1—ఒరేయ్ మనమిప్పుడు classes లో Strike organise చెయ్యాలి. ఏమంటారు మీరు?

boy 2—Insult చేసిన teacher నే Strike చేయకూడదాఅని. ఒంటరిగా వెళ్ళేటప్పుడు ఓత డాఖాతీస్తే.

boy 3—అబ్బే అది Non-voilence కాదోయ్. అటువంటి teacher ఉంటే school కి bad name గనుక దానికే బుద్ధిచెప్పాలి మనము.

boy 4—నాకేమో భయము వేస్తోంది బాబు. నాకు scholarship కూడా ఇస్తున్నారు.

boy 1—నీకు మేమంతా చందా వేసుకిస్తాము కాని అడ్డురాకురా. రేపు గుమ్మముదగ్గ నిలబడి ఒక్కొక్కళ్లే మెడపట్టుకు గెంటేస్తూ ఉండాలి.

boy 4— Ring leader కే వస్తుంది ఆఖరుకి.

boy 1—రానివ్వరా. ఇవ్వి Students రోజులుకాని మాస్టర్లవి కావోయ్. Mass movements ఎప్పటికీ fail కావు. మనకేమైనావస్తే ఏంజేస్తానో తెలుసునా. All-India-Student federation ఒకటి లేవదీసి అలకల్లోలముచేసేసి మాస్టర్లని గగ్గోలు పెట్టేస్తాను. Students మజానీకు తెలియకుండాఉంది.

boy 3—మనము మేస్టరికి ఎందుకురా భయపడడం. అదిముందు చెప్పనారు.

boy 4—fail చేస్తాడని. లేకపోతే పరీక్షకు పంపడని.

boy 1—అరి వెర్రిమొగమా, ఇవి base fears. మొన్న ఒకవూళ్ళో ఏమయిందో తెలుసునా, 40 మందిని detain చేసేటప్పటికి Sub-Magistrate aid కోరవలసివచ్చింది Headmaster.

boy 2—అవును. మొన్ననే paperలో చదివాము ఒక Teacher ఒకపెద్దమనిషికొడుకును కొట్టితే ఆయన ఛార్జిఇచ్చాడట.

boy 1—అవన్నీ చేతగాని పనులు. Peaceful and lawful methods try చెయ్యాలి మనము. రేపు students conferenceకిపోయి Relation between students and Teachers మీదకొన్ని Rules and regulations frame చేసి adopt చేయిద్దాము. ప్రతి districtలోనూ Students and teachers కలిసిన కోర్టు ఒకటిపెట్టి ఈతగాదాలు అక్కడ పరిష్కారం చేయిస్తూఉండాలి.

boy 4—రేపు Strike ఒకటి Successful గా చేస్తూ నీప్రజ్ఞ చూస్తాను.

boy 2—రేపు Inspection భాగవతంకూడాచూచి మెల్లిండి చేద్దాము.

boy 1—సరే అయితే మనము కట్టుకట్టి Inspector క్లాసులో మేస్టర్లు ఏది అడిగినా పెదవి మెదపవద్దు. పైగా మాకా portions కాలేదని చెప్పుదాము.

boy 2—good. good. ఇది Succeed అయితే ఇంక Strike అవసరమేలేదు. కొట్టాఅక్కరలేదు తిట్టాఅక్కరలేదు పదండి. ఇది అందరతోనూ చెప్పుదాం.

(పోవును.)

పల్లెటూరి పాఠశాల.

పదియవ రంగము.

(ప్రదేశం teachers' private room.)

T 1—నా క్లాసులో ఏమీ response లేదండీ. రామ. రామ.

T 2—మీ క్లాసులు నయమేనయ్యా, నేనుఏది అడుగుతే ఆ దేమా కు చెప్పలేకన్నారు

T 3—నేనక్కడికి తెలిసినవాళ్ళనే అడిగినాను. అందరికి మొఖం కప్పేసింది, ఎందుచేతనో.

T 4—అయితే అన్ని క్లాసులూ అల్లాగే ఉన్నాయన్నమాట. నాదొక్కటే అనుకున్నాను. ఎంత Simple question అడిగినా చెప్పలేదేమండీ వెధవలు. నేను Answers అందిచ్చినాను కూడాను.

T 5—అందివ్వడం ఏమిటి? నేను 10 మాట్లు rehearsal చేసిన questions అడుగుతే తెల్లబోతే వెధవలు.

T 1—వెధవ సరుకురా ఇది, చదువుమీద ఎవడికీ శ్రద్ధ లేందే.

(సెక్రటరీ గుమాస్తా ప్రవేశింతురు. అందరు లేచి నిలబడుదురు)

సర—కూర్చోండి. ఏమిటి 6 నెలలనుంచీ 1 పాఠమైనా చెప్పలేదు ఒకడూకూడాను.

T 1—చెప్పకేమండీ వెధవలు చదవందే మేమేమిచెయ్యాం.

సర—ఒక్కడూ చదువడుటయ్యా.

T 2—కొంతమంది చదివి మరచిపోయారండి. నేనునిన్న వ్రాయించిన Slipలో questions అడుగుతేనే తెల్లపోయారండి

నర—ఏమో ఇంకమీా excuses ఏమీా నేను వినను. ఏమీా portions కాలేదని D. E. O. బాగా రాసేసాడు. మీారం దరు కట్టుకట్టి నుమ్మల్ని ఏడిపించాలనుకుంటే సాగుతుందా. 1000 మంది unemployedగా ఉన్నారు. మీాలాంటి వాళ్లు తోంభయిమంది వస్తారు. క్లాసులో నిద్రపోతున్నారట మీారు ఇన్నాళ్ళున్నా.

T 1—రామ రామ. లేనండీ ఇదంతా...

నర—ఇంక నేను ఏమీా వినను. writerగారూ నోటీనులు వ్రాసె య్యండి వీళ్ళందరికీ. Januaryలో reopening day క్రొత్త Staffతో ప్రారంభించుదాం.

clerk—చిత్తం.

T 1—అయితే మాజీతాలు పారెయ్యండి నుది.

నర—సిగ్గు లేదుటమీాకు, జీతం అడగడానికి. నువ్వు చెప్పిందేమిటి నేను జీతం ఇయ్యడానికి.

T 1—ఎందుకండి పంతులుగారూ మీాతోకలహం. మేముఎల్లాగు పో తూఉన్నాం మాడబ్బుమాకు పారెయ్యండి. అనవసరంగా ఖర్చులెందుకు.

నర—ఖర్చులేమిటి privy councilకి వెళ్ళినా మీారు తెప్పించు కోలేరు. మాసంతకాలు మాకువచ్చేసాయి.

(టీచర్లందరు తెల్ల తెల్లబోయి చూాచుచుండగా సెక్రటరీ చల్ల చల్లగాజారుచుండగా తెరమెల్లమెల్లగా క్రిందబడును.)

For copies apply to:--

The Author

MADANAPALLE.

14896